

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Janika Roots

JAEKAUBANDUSE ETTEVÕTJATE

PAREMUSJÄRJESTAMINE

Magistritöö

Õppekava TARM, peeriala majandusarvestus

Juhendaja: Paavo Siimann, PhD

Tallinn 2019

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on ..... sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Janika Roots .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 141793TARM

Üliõpilase e-posti aadress: janika.roots@gmail.com

Juhendaja: Paavo Siimann, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE.....	5
SISSEJUHATUS	6
1. PAREMUSJÄRJESTUSE MEETODID.....	9
1.1. Vajadus paremusjärjestuse järele	9
1.2. Edetabelid kommertsperioodikas ja internetilehekülgedel.....	10
1.2.1. Välismaised edetabelid	10
1.2.2. Eesti edetabelid	11
1.2.3. Põhinäitajad kommertsperioodikas	12
1.3. Teaduslikud järjestamismeetodid.....	14
1.3.1. Meetodite areng Eestis.....	14
1.3.2. Ülevaade maailmas kasutatavatest teaduslikest järjestamismeetoditest.....	17
1.3.3. Ülevaade maailmas läbiviidud paremusjärjestamistest	21
1.3.4. Seniste järjestamisuuringute aluseks olevad finantssuhtarvud	22
2. JAEKAUBANDUSETTEVÕTETE ANALÜÜS.....	25
2.1. Jaekaubandussektori tegevuse ülevaade.....	25
2.2. Äripäeva „Jaekaubanduse TOP“	29
2.2.1. Meetoodika edetabeli koostamisel	29
2.2.2. Äripäeva edetabeli põhjal ettevõtete valik paremusjärjestamiseks	30
2.3. Paremusjärjestatavate ettevõtete ülevaade.....	33
2.3.1. Analüüsitavate ettevõtete korrigeeritud müügitulu	33
2.3.2. Järjestatavate ettevõtete arvestuspõhimõtete ülevaade.....	34
2.3.3. Ettevõtete lühiülevaade.....	38
3. ETTEVÕTETE PAREMUSJÄRJESTAMINE	42
3.1. Mudeli koostamine efektiivsusmaatriksi põhjal	42
3.1.1. Efektiivsusmaatriksi koostamine.....	42
3.1.2. Sünteetiline efektiivsusindeks ja sünteetiline võrdluskordaja	48
3.2. TOPSIS-meetod	51
3.2.1. TOPSIS-meetodi lühiülevaade.....	51
3.2.2. TOPSIS-meetodil ettevõtete paremusjärjestamine.....	53
KOKKUVÕTE	56
SUMMARY	59

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU.....	62
LISAD	70
Lisa 1. Ülevaade tulemuslikkuse hindamise mudelitest maailmas.....	70
Lisa 2. Raamatupidamislikud finantsnäitajad ja valemid.....	80
Lisa 3. EMTAK 2008 jagu G selgitavad märkused.....	83
Lisa 4. Kaubandusettevõtete tulud tegevusala järgi.....	90
Lisa 5. Kaupade jaemüük tegevusala ja kaubagrupi järgi.....	92
Lisa 6. Analüüsitava ettevõtete korrigeeritud müügitulu	94
Lisa 7. Bilansid	104
Lisa 8. Kasumiaruanded.....	116
Lisa 9. Efektiivsusmaatriksite alusandmed	122
Lisa 10. Efektiivsusmaatriksid	126
Lisa 11. Võrdlusmaatriksid	150
Lisa 12. Sünteetilise efektiivsusindeksi geomeetriline keskmine.....	172
Lisa 13. Sünteetilise võrdluskordaja geomeetriline keskmine	176
Lisa 14. TOPSISe algandmete maatriksid.....	179
Lisa 15. TOPSISe normaliseeritud maatriksid	182
Lisa 16. TOPSISe kaalutud normaliseeritud maatriksid ja kaugused.....	185
Lisa 17. TOPSISe lahenduse maatriks	188
Lisa 18. TOPSISe järjestuse alused	193

LÜHIKOKKUVÕTE

Suurenev konkurents jaekaubandusettevõtete vahel nõuab juhtidelt äriprotsesside optimeerimist, et saavutada efektiivsus ja konkurentsivõime, suurendada kasumit ja vähendada kulusid. Ettevõtete paremusjärjestamine ja konkurentsivõime kindlaksmääramine on tegevusvaldkonna arengu seisukohalt otsustava tähtsusega. Enda ettevõtet samas valdkonnas tegutsevate ettevõtetega võrreldes on võimalik kindlaks määrata oma praegune positsioon ja välja töötada konkreetsed sammud efektiivsemaks tegutsemiseks.

Magistritöö eesmärk on koostada mudel, mille alusel on võimalik jaekaubanduse ettevõtteid paremusjärjestada finantsaruannete põhjal. Paremusjärjestuse mudel koostatakse Mereste efektiivsusmaatriksi meetodika põhjal ning tulemust kontrollitakse maailmas kasutatavate teaduslike meetoditega. Mudeli abil saadud tulemusi võrreldakse kommertsperiodikas ilmuvate järjestustabelitega ja hinnatakse saadud tulemusi.

Magistritöös on järjestatud 12 ettevõtet. Järjestamiseks on saadud andmed 2013.–2017. aasta majandusaasta aruannetest. Efektiivsusmaatriksi põhjal koostatud mudeli tulemusi on kontrollitud TOPSIS-meetodiga ning võrreldud Äripäeva poolt koostatavate jaekaubanduse edetabelite tulemustega. Teaduslikel meetoditel (efektiivsusmaatriks, TOPSIS-meetod) saadud paremusjärjestused on omavahel võrreldavad, aga teaduslikel meetoditel koostatud järjestused erinevad suuresti Äripäeva poolt koostatavast edetabelist. Teaduslikel meetoditel tehtud järjestamiste aluseks on finantsuhtarvud ja korrigeeritud finantsandmed. Äripäev on oma edetabeleid koostanud näitajate alusel, mis on lihtsalt kättesaadavad majandusaasta aruannetest ilma neid pikemalt analüüsimata. Magistritöö autori koostatud mudelis on kasutatud rohkem finantsuhtarvusi ja tehtud eeltöö andmete võrreldavuse tagamiseks. Seetõttu ongi teaduslikel meetoditel saadud tulemused erinevad Äripäeva koostatavast järjestamisest. Siinse töö autor soovib järjestamiseks kasutada pigem koostatud mudelit.

Võtmesõnad: paremusjärjestamine, jaekaubandus, efektiivsusmaatriks, TOPSIS, Äripäeva jaekaubanduse TOP.

SISSEJUHATUS

Suurenev konkurents jaekaubandusettevõtete vahel nõuab juhtidelt äriprotsesside optimeerimist, et saavutada efektiivsus ja konkurentsivõime, suurendada kasumit ja vähendada kulusid. Seetõttu on huvi ettevõtete paremusjärjestuse tabelite vastu asjakohane. Töö käigus selgub, kas on asjakohane usaldada kommertsperiodikas avaldatud lihtsustatud meetoditel koostatud järjestustabeleid või annab tõesema tulemuse teaduslikum lähenemine.

Magistritöö eesmärk on koostada mudel, mille alusel on võimalik jaekaubanduse ettevõtteid paremusjärjestada finantsaruannete põhjal. Seejärel võrdleb autor mudeli abil saadud tulemusi kommertsperiodikas ilmuvate järjestustabelitega ja hindab saadud tulemusi. Autor on valinud uuritavaks sektoriks jaekaubanduse ning siit veel detailsemalt jaemüügi spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted (EMTAK 47111).

Eesmärgi saavutamiseks püstitab autor järgmised uurimisülesanded:

1. Uurida, kuidas koostatakse kommertsperiodikas avaldatud ettevõtete paremusjärjestuse edetabeleid nii Eestis kui ka mujal maailmas, tuues välja näitajad, mille alusel ettevõtteid edetabelitesse järjestatakse. Uurida ja analüüsida, kuidas koostatakse paremusjärjestuse edetabeleid teaduslikel meetoditel ning miks ei ole need mudelid jõudnud igapäevaellu, see tähendab kommertsperiodika edetabelite koostamisse. Anda ülevaate maatriksmodelleerimisest, mis hõlmab efektiivsusmaatriksi koostamise aluseid.
2. Anda ülevaade Eesti jaekaubandussektori arengust viimastel aastatel, et aru saada, kuidas väliskeskkond mõjutab valitud sektori majandustulemusi. Tuua välja vastava sektori statistilised näitajad ning analüüsida sektori edutoovaid näitajaid ja suhtarve.
3. Võtta aluseks Äripäeva koostatud viimase viie aasta (2014–2018) edetabelid jaekaubandusettevõtete kohta ning koostada nende alusel lühidetabelid uuritavasse sektorisse kuuluvate ettevõtete kohta.
4. Koguda Äripäeva Infopangast andmed valitud jaekaubandusettevõtete kohta. Esitada lühiülevaade valitud ettevõtete tegevustest ja arvestuspõhimõtetest, et tagada andmete võrreldavus. Kriitiliselt analüüsida aruandest saadud andmete kvaliteeti ja veenduda, et

ettevõtted on võrreldavad (vajaduse korral korrigeerida majandusaasta aruandes sisalduvaid andmeid).

5. Kogutud tulemuste alusel luua ettevõtete paremusjärjestuse mudel. Mudeli koostamisel plaanitakse võtta aluseks efektiivsusmaatriks. Mudeli eesmärk on ettevõtteid järjestada efektiivsuse põhjal ja selleks tuleb lahendada staatiline ja dünaamiline järjestusülesanne.
6. Mudeli kontrollimiseks võrrelda tulemust ka maailmas levinud teaduslike meetoditega.

Lisaks soovib autor kontrollida järgmisi hüpoteese:

1. Teaduslikel meetoditel koostatud paremusjärjestus erineb tunduvalt kommertsperioodikas esitatust.
2. Ettevõtete reastamine avaldatud majandusaasta aruannete alusel on raskendatud info puudulikkuse tõttu.

Magistritöö koosneb kolmest peatükist, mis omakorda jagunevad alapeatükkideks. Esimeses peatükis arutletakse teemal, kas paremusjärjestus on üldse oluline ning mida see annab ettevõtjale, investorile ja koostööpartneritele. Vaadatakse üle edetabelite põhilised järjestamisviisid nii Eestis kui ka välismaal. Seejärel tehakse ülevaade maailmas enim kasutatavatest teaduslikest järjestamismeetoditest. Peatükis antakse ülevaade maatriksmodelleerimisest, mida on Eestis põhjalikult käsitletud akadeemik Uno Mereste. Lisaks tehakse lühiülevaade maatriksmodelleerimise arengust Eestis. Esimese peatüki alusandmetena kasutab autor erialast kirjandust, sealhulgas võõrkeelseid teadusartikleid.

Teises peatükis analüüsitakse makromajanduslikku keskkonda, et saada selgemat taustapilti jaekaubandusturul toimuvast, tuginedes Statistikaameti andmetele. Äripäeva edetabelite „Jaekaubanduse TOP“ alusel pannakse paremusjärjestuseks kokku võrreldavad ettevõtted ning sealt analüüsitakse edasi nende sobivust ja omavahelist võrreldavust, et koostada mudel ettevõtete paremusjärjestamiseks. Selleks uuritakse ettevõtete arvestuspõhimõtteid, lõplikku valikusse jäävatest ettevõtetest antakse lühiülevaade.

Kolmandas peatükis koostatakse mudelid paremusjärjestamiseks, tuginedes esimesest ja teisest peatükist saadud informatsioonile. Paremusjärjestamise mudel koostatakse efektiivsusmaatriksile ja sünteetilisele efektiivsusindeksile tuginedes. Autor koostab efektiivsusmaatriksi, mis põhineb jaekaubanduse jaoks olulistel, kuid üldistel näitajatel, et seda saaks tulevikus kasutada laialdasemalt. Kolmandas peatükis järjestatakse ettevõtted ka välismaal levinud TOPSIS-meetodil,

mis põhineb alternatiivide järjestamisel, et saada parim alternatiivide lahendus, mis on lähim ideaalsele lahendusele. Autor kasutab mudelite koostamisel Äripäeva Infopangast kättesaadavaid ettevõtete majandusaasta aruandeid ajavahemikul 2013–2017. Peatüki põhitekstis esitatakse olulisemad analüüsitulemused, detailsed arvutused on lisades. Peatükk lõppeb järeldustega.

Autor tänab magistritöö juhendajat Paavo Siimanni motiveerivate juhiste andmisel ning järjepidevuse ja kannatlikkuse eest. Suured tänusõnad Killu Paldrokile ja Liisa Metsale asjatundliku abi eest keele korrektsel kasutamisel. Samuti soovib autor tänada oma abikaasat ja poega, kes toetasid ja innustasid magistritöö kirjutamisel, ning kolleege raamatupidajaid, kes elasid kaasa töö valmimise protsessil.

1. PAREMUSJÄRJESTUSE MEETODID

1.1. Vajadus paremusjärjestuse järele

Tänapäeva üha konkurentsivõimelisemas keskkonnas on finantstulemuste täpne ja asjakohane analüüsimine olulise tähtsusega ettevõtte jaoks, kelle eesmärk on edukalt säilitada oma turupositsioon ja kaitsta turuosa potentsiaalsete riskide eest tulevikus (Bulgurcu 2012). Kasvava konkurentsi ja pideva ärikeskkonna muutumise tõttu on ettevõtete tulemuste adekvaatne hindamine kasulik mitte ainult endale, vaid ka investoritele ja võlausaldajatele (Farrokh *et al.* 2016). Tulemuslikkuse hindamine ja võrdlus samas sektoris tegutsevate ettevõtetega annab võimaluse teha kindlaks ettevõtte konkurentsivõimelisuse tugevused ja nõrkused ning seeläbi saavad ettevõtted kasulikku teavet oma eesmärkide ja strateegiate läbivaatamiseks (Eyüboğlu, Çelik 2016).

Paremusjärjestuse edetabeleid koostatakse, et innustada ettevõtteid konkurentsivõimet arendama ning võrrelda oma positsiooni konkurentide hulgas. Edetabelid toovad esile edukad ettevõtted ning kutsuvad nõrgemaid püstitama uusi ja kõrgemaid eesmärke. (Konkursside ... 2018)

Ettevõtte tulemuslikkuse hindamine on üks olulisemaid vahendeid sisemiste tugevuste ja nõrkuste tuvastamiseks ning väliste võimaluste ja ohtude kindlakstegemiseks, samuti ettevõtte positsiooni selgitamiseks konkurentide seas (Farrokh *et al.* 2016). Paremusjärjestuse hindamisel saadud teavet võivad tulevased investorid ja võlausaldajad kasutada ettevõttesse investeerimisel ja neile laenude andmisel. Vaatamata tulemuslikkuse hindamise suurele tähtsusele on ettevõtete tulemuslikkuse õiglaseks järjestamiseks välja töötatud väga vähe meetodeid.

Finantsnäitajate analüüsimine on ettevõtetele üks kõige kriitilisemaid proovikivisid. Tänapäeva majandusmaailmas peavad ettevõtted keskenduma omanike väärtuse maksimeerimisele ning tagama, et tehtud tegevused annavad positiivse tulemuse. Seega tuleb analüüsimisel tulemuslikkuse näitajad hoolikalt kindlaks teha ning ennast paremusjärjestuse tabelites tooduga kriitiliselt võrrelda.

1.2. Edetabelid kommertsperioodikas ja internetilehekülgedel

Ettevõtteid on reastatud juba XX sajandi esimesest poolest. Rohkesti järjestatakse ettevõtteid Ameerika Ühendriikides. Tänapäeva Eestis alustati ettevõtete järjestamisega 1993. aastal (Äripäeva ... 2018, 117).

Allpool on lahti kirjutatud peamised paremusjärjestuse edetabelid kommertsperioodikas ja internetilehekülgedel ning toodud välja peamised näitajaid, mida järjestuse kokkupanemisel kasutatakse.

Autor on defineerinud mõiste „kommertsperioodika“ kui kõigile kättesaadavat ajakirja või ajalehte, mis sisaldab artikleid päevakajalistest uudistest, kuid milles puuduvad teaduslikud artiklid.

1.2.1. Välismaised edetabelid

Siinses alapeatükis on välja toodud kolm kõige levinumat järjestamismeetodit, mida kasutavad kommertsperioodikaväljaanded.

Fortune 500 on iga-aastane paremusjärjestuse edetabel, mille paneb kokku ajakirja Fortune meeskond juba 1953. aastast alates. Edetabelisse pääsevad ettevõtted, mis on asutatud ja tegutsevad Ameerika Ühendriikides. Ettevõtted järjestatakse müügitulu alusel. (Fortune ... 2018)

Forbes Global 2000 paremusjärjestus koostatakse FactSet Researchi (FactSet Research Systems Inc on Ameerikas asutatud finantsteabe ja tarkvara ettevõtte, kes pakub oma klientidele finantsinformatsiooni ja tarkvaralahendusi) andmete alusel nelja finantsnäitaja põhjal, milleks on müügitulu, puhaskasum, koguvara ja turuväärtus. Ettevõtte turuväärtuse arvutamine toimub kindla kuupäeva seisuga aktsiate sulgemishindades, sisaldades kõiki käibel olevaid lihtaktsiaid. Arvulised näitajad on konsolideeritud ja USA dollarites, kasutatakse viimase 12 kuu finantsandmeid. Lõplik paremusjärjestus saadakse, kui iga näitaja kohta koostatud eraldi tabelite tulemused liidetakse vastavalt Forbesi poolt väljatöötatud metoodikale. (Forbes ... 2018)

FT Global 500 on majanduslehe Financial Times poolt igal aastal koostatav edetabel, kus ettevõtted reastatakse turuväärtuse alusel: mida suurem on ettevõtte aktsia turuväärtus, seda kõrgem on selle ettevõtte koht tabelis. Aktsia hind määratakse kindla kuupäeva seisuga,

turuväärtus saadakse aktsia hinna korrutamisel emiteeritud aktsiate arvuga, kõik näitajad konverteeritakse võrreldavuse huvides USA dollariteks. (Dullforce 2015)

1.2.2. Eesti edetabelid

Praegu on Eestis kaks peamist järjestamise edetabelit, mida on allpool kirjeldatud detailsemalt.

Eestis ilmuv majandusteemaline ajaleht Äripäev reastab ettevõtteid alates 1993. aastast. „Äripäeva Top 100“ edetabelisse pääsevad osalema 500 müügitulult suurimat Eesti ettevõtet kuue majandusnäitaja alusel: müügitulu aruandeaastal ja selle juurdekasvutempo võrreldes eelneva aastaga, ärikasum aruandeaastal ja selle juurdekasvutempo võrreldes eelneva aastaga, müügitulu ärikasumisiduvus ja koguvara puhasrentaablus. Andmed edetabelitesse saadakse Äripäeva Infopanga andmete alusel. Iga näitaja põhjal koostatakse eraldi edetabelid, iga koht järjestuses annab vastava arvu punkte, seejärel kuue tabeli punktid liidetakse ning edetabeli võidab vähim punkte kogunud ettevõte. (Top 100 ... 2018)

Äripäev koostab mitmeid paremusjärjestuse edetabeleid: maakondade lõikes, tegevusalade lõikes, sealhulgas jaekaubandus, ning koondetabel „Äripäev TOP 100“. Rohkem infot: <https://www.aripaev.ee/koik-topid> (29.12.2018).

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabelit hakati koostama alates 2003. aastast Eesti Kaubandus-Tööstuskoja eestvedamisel. Edetabeli koostamise eesmärk on anda ettevõtjatele võimalus võrrelda oma tegevusi konkurentidega ning seeläbi hinnata ettevõtte edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust. Konkurentsivõime edetabelit koostatakse 13 valdkonnas, sealhulgas jaekaubanduses. (Konkursside ... 2018).

Konkurentsivõimeliste ettevõtete järjestamiseks kasutatakse järgmisi andmeid: müügitulu aruandeaastal ning selle juurdekasvutempo võrreldes eelneva aastaga, aruandeaasta puhaskasum ning selle juurdekasvutempo võrreldes eelneva aastaga, omakapitali puhasrentaablus, keskmine töajooku ühe töötaja kohta aruandeaastal kuus, müügitulu ühe töötaja kohta aastas, investeeringud aruandeaastal. Tähele tuleb panna, et edetabel koostatakse eelneva majandusaasta andmete alusel, see tähendab, et 2018. aasta võitja selgub 2017. aasta majandustulemuste alusel. Edetabeli kokkupanekul kasutatakse ühismõõtsustamist ehk näitajate standardiseerimise võtet. Lõplik edetabeli paremusjärjestus saadakse iga ettevõtte standardiseeritud üheksa näitaja liitmise teel. Edetabelisse saavad kandideerida Eestis registreeritud ettevõtted, kes vastavad juhendis

toodud tingimustele, sealhulgas tegutsenud vähemalt kahel eelneval järjestikusel täisaastal, puuduvad võlgnevused riigiasutustele, ettevõtte omakapital on positiivne. Konkursist osavõtmiseks peab ettevõtja saatma ise enda kohta info vastavalt juhendis toodud eeskirjadele. (Ettevõtete ... 2016)

Alates 2019. aastast on muutunud edetabeli kokkupanemine, vajalikud andmed konkursil osalemiseks võetakse automaatselt äriregistrist viimase kahe aasta kohta kaubanduskoja liikmeskonna alusel. Ettevõtted, kes ei ole kaubanduskoja liikmed, kuid soovivad konkursil osaleda, saavad oma andmed, samuti saavad kaubanduskoja liikmed konkursil osalemisest ka loobuda. (Konkurentsivõime ... 2019).

1.2.3. Põhinäitajad kommertsperioodikas

Paremusjärjestuse koostamisel kasutatakse erinevaid meetodikaid. Järgnevalt on tabelis 1.1 esitatud kokkuvõtlik ülevaade paremusjärjestuse koostamisel kasutatud finantsnäitajatest.

Tabel 1.1. Kommertsperioodika paremusjärjestuse finantsnäitajad

Edetabeli nimi	Finantsnäitajad
Fortune 500	müügitulu
Forbes Global 2000	müügitulu, puhaskasum, koguvara, ettevõtte turuväärtus
FT Global 500	ettevõtte turuväärtus
Äripäeva Top 100	müügitulu, müügitulu juurdekasvutempo, ärikasum, ärikasumi juurdekasvutempo, müügitulu ärikasumisiduvus, koguvara puhasrentaablus
Konkurentsivõime Edetabel	müügitulu, müügitulu juurdekasvutempo, aruandeaasta puhaskasum, aruandeaasta puhaskasumi juurdekasvutempo, omakapitali puhasrentaablus, keskmine töjõukulu ühe töötaja kohta, müügitulu ühe töötaja kohta, investeeringud, loodud lisandväärtus

Allikas: autori koostatud

Eelnevale tuginedes on peamine näitaja, mida kasutatakse ettevõtete järjestamiseks kommertsperioodikas, müügitulu ning selle muutus võrreldes eelneva aastaga. Müügitulu kasutamine ühe näitajana annab eelise suurtele ettevõtjatele ja suurema müügituluga ettevõtjatele. Samas müügitulu tõustes/kahanedes sama summa võrra, on juurdekasvutempo muutus suurem madalama müügituluga ettevõttel, aga on vähe tõenäoline, et madalama müügituluga ettevõtte müügitulu kasvab samas ulatuses suurema müügituluga ettevõtjal. Autor soovib pigem kasutada

müügitulu muutust võrreldes eelneva aastaga, sest see näitab ettevõtte tulemusi võrdsemalt teiste ettevõtetega.

Edetabelite kokkupanekul jäetakse tähelepanuta ettevõtte tegutsemisvaldkond ning selle mõju ettevõtte tulemustele. Samuti ei ole eraldatud konsolideeritud ja konsolideerimata ettevõtteid või püütud nende tulemusi ühtlustada, puuduvad viited arvestuspõhimõtete erinevustele, mis mõjutavad finantsnäitajaid.

Välismaistes edetabelites on ettevõtete reastamisel kasutatud ettevõtte turuväärtuse mõõdikut, mis Eesti piires ei anna soovitud tulemust, sest vaid vähesed ettevõtete osalused on kaubeldavad börsil.

Võrreldes eeltoodud Eesti-siseseid paremusjärjestuse tabeleid omavahel, siis alates 2019. aastast on ühtlustatud nende kokkupanemiseks vajalike andmete saamist. Äripäeva edetabelitesse jõudmiseks võtab Äripäev müügitulu alusel Äripäeva Infopangast andmed 500 ettevõtte edasiseks analüüsimiseks ning konkurentsivõime edetabel pannakse kokku Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete (lisanduvad ka kojavälised ettevõtted, kes on selleks soovi avaldanud) Äriregistrist saadavate andmete analüüsi alusel. Eelnevatel aastatel pidid ettevõtted konkurentsivõime edetabelisse kandideerimiseks oma andmed ise esitama, see aga võis tähendada, et osa konkurentsivõimelisi ettevõtteid jäid tabelist välja või modifitseerisid esitatud andmeid, et näidata ettevõtet paremas valguses. Konkurentsivõime edetabeli kokkupaneku meetodid on rohkem läbi mõeldud ning annavad võrdse võimaluse saavutada konkurentsivõimelist kohta, samas kui standardiseerimata müügitulu Äripäeva edetabelites annab eelise kõrgemale kohale jõuda suurematel, rohkem teenivatel ettevõtetel, sest esialgne ettevõtete valik edasiseks analüüsiks tehakse esiti müügitulu alusel.

Äripäev kasutab oma edetabelite kokkupanekul ärikasumit, konkurentsivõime edetabeli ühe osana kasutatakse aruandeaasta puhaskasumit. Ärikasumit mõjutavad hulk tegurid, näiteks arvestuspõhimõtete valik aruandeaasta koostamiseks: õiglases väärtuses kajastatavate kinnisvarainvesteeringute iga-aastased ümberhindlused, põhivara amortisatsioonimäärade valikud, 2019. aastal jõustuvad muudatused kasutus- ja kapitalirentide kajastamisel rentnike aruannetes. Puhaskasumit mõjutavad lisaks valuutakursside kõikumised, dividendide väljamaksmisel tulumaksukulu ning juba eelloetletud ärikasumit mõjutavad tegurid.

Siinse töö autor nõustub, et rohkemate näitajate kasutamine paremusjärjestuse kokkupanekuks annab ülevaatlíkuma pildi ettevõtte seisundist, kuid leiab, et edetabelite koostamisel oleks mõistlikum kasutada finantssuhtarve.

1.3. Teaduslikud järjestamismeetodid

1.3.1. Meetodite areng Eestis

Eestiski on oma järjestamismeetod, millele on aluse andnud akadeemik Uno Mereste. Selles alapeatükis annab autor lühiülevaate meetodi arengust ja kasutusviisidest.

Nõukogude Liidus oli majandustegevuse kompleksse üldanalüüsi meetodika suunarajaja professor A. Šeremet 1970ndatel aastatel (Mereste 1987, 222). Mereste arendas välja originaalse analüüsimeetodika, millel on ühiseid jooni Šeremeti loodud meetodiga. Esimest korda kirjeldas Mereste efektiivsusmaatriksi kontseptsiooni 1977. aastal (Mereste, 1977). Põhjalik Mereste kompleksanalüüsi meetodika kirjeldus avaldati 1984. aastal ning seda võib nimetada kompleksanalüüsi standardmeetodikaks. Eristamaks Mereste loodud kompleksanalüüsi Šeremeti loodud meetodikast, võidakse seda nimetada ka sidusanalüüsiks (Sepp 1988, 101), samuti nimetatakse seda autori järgi ka Mereste kompleksanalüüsiks, Mereste maatriksmudeliks, maatrikskäsitluseks ja maatriksmodelleerimiseks.

Mereste loodud kompleksanalüüsi iseloomustab eelkõige kompleksuse ja süsteemsuse printsiip. Mereste järgi mõistetakse kompleksi all üldiselt teatud arvu nähtuste, nähtusrühmade või nende omaduste seostatud hulka. Seega on kompleksi põhitunnused rohkem kui ühest koostisosast koosnemine ning elementide seostatus. Kompleksanalüüsiga hõlmatakse üheaegselt mitte ainult üks külg ettevõtte tegevusest, vaid kaks või rohkem omavahel seotud nähtust või probleemi. Mida komplekssem on analüüs, seda suuremal määral on välditud ühekülgus ning sellest tulenev risk valede otsuste vastuvõtmiseks või õigete, ent kasutute või kahjulikke tagajärgi põhjustavate otsuste tegemine. Samas puudub objektiivne kriteerium, milline hulk analüüsitavaid nähtuseid või probleeme tagab piisava kompleksuse. Seepärast on Mereste sidunud kompleksuse käsitluse süsteemsuse printsiibiga (erinevalt Šeremetist). Võrreldes kompleksi ja süsteemi mõisteid, selgub nendevaheline põhierinevus: süsteemi mõistesse on sisse kirjutatud terviklikkuse nõue, mida kompleks ei sisalda. (Mereste 1984, 13–18)

Majandusliku efektiivsuse all mõistetakse enamasti efekti (või tulemuse) suhet kuludesse või ressurssidesse (Mepectre 1981, 17). Kompleksanalüüs ei pea hõlmama efektiivsuse analüüsi, kuid Mereste soovitas need kaks teemat ühendada (Mereste 1984, 144–145). Mereste tutvustas juba 1984. aastal (Mereste 1984, 91) ning jätkas 1987. aastal (Mereste 1987, 242–243) efektiivsusvälja kontseptsiooni arendamist efektiivse maatrikskäsitluse raames.

Efektiivsusväli on absoluutarvudes mõõdetavaid (majandus)tulemusi ühendavate kvalitatiivsete näitajate (suhteliste suuruste) täissüsteemne hulk. Kui efektiivsusvälja piiravaid kvantitatiivseid lähtenäitajaid on n , siis kuulub efektiivsusvälja n^2-n kvalitatiivset näitajat. Efektiivsuse maatrikskäsitluse kohaselt esineb efektiivsusväli efektiivsuse põhimõttelise mudelina ning selle konkreetset seisundit mingil perioodil iseloomustab efektiivsusmaatriks. (Alver, Alver 2011a, 252)

Efektiivsusmaatriksiks ehk tõhususmaatriksiks nimetatakse kolmnurkmaatriksit, mille elementideks (kahe arvu suhted) on ettevõtte tegevuse tulemuste efektiivsuse eri külgi peegeldavad finantssuhtarvud (Vensel 2001b, 63). Majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitluse aluseks on tähtsamate kvantitatiivsete majandustulemustevaheliste seoste täissüsteemne hõlmamine, mis tuleneb sellest, et kahe arvu (näitaja) suhtena ei ole efektiivsust kui mitmekülget majandusnähtust võimalik ammendavalt väljendada (Mereste 1987, 241–242). Maatrikskontseptsioon ei võimalda majandustegevuse efektiivsust esitada ühe arvuna, seetõttu on Mereste pakkunud selle lahenduseks sünteetilise efektiivsusindeksi I_{Ef} arvutamise, mille alusel on võimalik ettevõtteid paremusjärjestada, lahendades dünaamilise järjestusülesande (Mereste 1984, 156–157; 1987, 248–249). Mereste arvates ei ole erilist vahet, kas kasutada arvutamiseks aritmeetilist või geomeetrilist keskmist, kuid neid ei tohi kasutada segamini, sest vastavad keskmised ei ole omavahel võrreldavad (Mereste 1984, 157). Kokkuvõtlikult saab dünaamilise järjestusülesande lahendada, reastades arvutatud sünteetilised efektiivsusindeksid ehk mida rohkem I_{Ef} väärtus suurenes, seda tõhusam majandustegevus (Mereste 1984, 159).

Mereste on pakkunud välja ettevõtete paremusreastamiseks ka staatilise järjestusülesande ehk ettevõtete tulemuste võrdlevanalüüsi. Võrdlevanalüüsimiseks on vajalik valida kõikide vaatlusaluste ettevõtete tulemuste seast välja võrdlusalus, näiteks parima ettevõtte efektiivsusmaatriks. Pärast andmete võrreldavaks tegemist on võimalik ettevõtteid reastada sarnaselt dünaamilise järjestusülesandega staatilises järjestusülesandes sünteetilise võrdluskordaja C_{Ef} alusel. (Mereste 1984, 172–198)

1980ndatel oli väga kiire areng kompleksanalüüsi meetodika arengus ning meetodika taassünd sai taas hoogu 2000ndatel. 2011. aastast alates on Tallinna Tehnikaülikoolis jätkatud efektiivsusmaatriksi väljatöötamist ja tutvustatud seda väljapoole Eestit mitmes ingliskeelses ülevaateartiklis. Järgnevalt on välja toodud põhilised arengud, meetodi täpsustused või rakendused:

- H. Luur (Jlyyp 1982) uuris operatsioonijuhtimise protsessi ning töötas välja meetodika ettevõtte majandustegevuse efektiivsuse hindamiseks maatriksmodelleerimise alusel;
- A. Root (1983) tegeles tootmistulemuste efektiivsuse maatriksmodelleerimisega ning töötas välja meetodika ettevõtte tegevuse juhtimiseks üksteisega seotud kvalitatiivsete ja koondnäitajate süsteemi alusel (Stratseva, Alver 2011);
- J. Karu ja J. Reiljan (1983) ning J. Reiljan (1988) ühendasid oma uuringus majandusliku efektiivsuse maatrikskontseptsiooni efektiivsuse matemaatilis-statistilise komponentanalüüsi või teguranalüüsiga;
- V. Vensel (1984) kasutas efektiivsuse vektortaseme arendamisel efektiivsuse maatrikskontseptsiooni;
- T. Rammo ja R. Volt (1985) kasutasid tootmisvõimsuse uurimiseks 10 x 10 ruutmaatriksit, mille nad nimetasid alusmaatriksiks;
- V. Vensel (1985) kasutas tööjõu efektiivsuse mõõtmiseks 7 x 7 efektiivsusmaatriksit;
- J. Alver ja V. Järve (1987, 1989) uurisid jaekaupluste kauplemiseefektiivsust ning töid välja maatriksis sisalduvate kvantitatiivsete näitajate järjestuse tähtsuse, 1989. aasta uuringus töötasid nad välja 9 x 9 maatriksi, kus lisasid 1987. aasta uuringule neli uut kvantitatiivset näitajat;
- M. Sarap (1988) töötas välja meetodika tööstusharu ettevõtete võrdlevanalüüsiks (Stratseva, Alver 2011);
- A. Root (1988) andis välja meetodilise juhendi toodangu sidusanalüüsi tegemiseks, mis on kohandatud üksikettevõtte siseste protsesside analüüsimisele;
- M. Saarepera (1988) töötas välja kontsernilise maatriksmudeli, mis on mõeldud eelkõige paljuelemendilise tegurialalüüsi tegemiseks;
- R. Volt (1989) kasutas oma töös sesoonsid maatrikseid, et uurida sesoonsuse mõju struktuurinihete analüüsi kaudu, lisaks töötas ta välja analüütilised maatriksid ettevõtte käibevara analüüsiks ja lühiajaliste prognooside tegemiseks (Stratseva, Alver 2011);
- H. Tosso (1990) kasutas efektiivsusmaatriksit töövõime analüüsimiseks ja juhtimiseks;

- H. Luur (Jlyyp 1990) uuris maatriksmudeli kasutamise võimalusi 12 arenenud kapitalistliku riigi ekspordi- ja imporditegevuse majandusliku efektiivsuse dünaamika mõõtmiseks;
- U. Mereste (2001) on samuti oma meetodikat edasi arendanud ning ühendas majandusliku efektiivsuse ja konkurentsivõime käsitlused;
- V. Vensel (2001) kohandas kompleksanalüüsi meetodika panga tegevuse tulemuste maatriksmodelleerimiseks (Vensel 2001b, 62–101), samuti töötas Vensel välja kohalike omavalitsuste tegevustulemuste maatriksmodelleerimise (Vensel 2001a);
- E. Kalle (2007) töötas tootlikkuse taseme hindamiseks välja indeksmaatriksi;
- E. Stratseva ja J. Alver (2011) ning P. Siimann (2011) andsid oma uuringutes ülevaate efektiivsusmaatriksi põhialustest ja ajaloolisest arengust;
- E. Stratseva, R. Zahharov ja J. Alver (2012) kasutasid tootmisettevõtte efektiivsuse analüüsimisel maatriksanalüüsi. Sisemise efektiivsuse analüüsiga jätkas Stratseva ka oma doktortöös (Старцева 2016);
- P. Siimann (2013) analüüsis efektiivsusmaatriksi põhjal ühe töötaja teenitud kasumit.
- P. Siimann ja J. Alver (2015) analüüsisid efektiivsusmaatriksi abil infotehnoloogia ja telekommunikatsiooniettevõtete kasumi muutust töötaja kohta;
- M. Gofaizen, P. Siimann ja J. Alver (2016) analüüsisid jaettevõtjate kasumi muutust töötajate kohta ning järjestasid nelja jaeketi ettevõtteid finantsandmete põhjal;
- P. Siimann (2018) on andnud oma doktoritöös põhjaliku ülevaate efektiivsusmaatriksi kontseptsiooni kasutamisest ettevõtete efektiivsustaseme analüüsimisel, pakkus selleks välja kõigile ettevõtetele rakendatava 8 x 8 efektiivsusmaatriksi.

Viimasel aastakümnel on kompleksanalüüs ja efektiivsusmaatriks leidmas järjest rohkem kõlapinda nii artiklites ning magistri- ja doktoritöödes.

1.3.2. Ülevaade maailmas kasutatavatest teaduslikest järjestamismeetoditest

Inimesed puutuvad iga päev kokku valikutega ja alati ei tee nad õiget või kõige kasulikumat otsust. See võib tuleneda asjaolust, et sageli mõjutavad otsuseid emotsioonid ning alati ei osata hinnata ja võrrelda meile pakutavate alternatiivide omadusi.

Selleks, et järjestada ettevõtteid, tuleb langetada otsuseid. Otsuste langetamisel on abiks erinevad otsustusmudelid. Mitmemõjuriline otsustusanalüüsi meetod (*multi-criteria decision-making method*), edaspidi MCDM-meetod, on teaduslik abivahend otsuste tegemiseks, mille abil on

võimalik valida parim lahendus kõigist võimalikest alternatiividest. Iga mitmekordse otsuse tegemise alternatiivi saab kirjeldada kriteeriumide kogumiga. Kriteeriumid võivad olla nii kvalitatiivsed kui ka kvantitatiivsed. Tavaliselt on neil erinevad mõõtühikud ja erinev optimeerimissuund. Normaliseerimise eesmärk on saada võrreldavaid kriteeriumide väärtusi.

MCDM-meetodid on kvantitatiivsed hindamisviisid, kus alternatiive hinnatakse kaalutud kriteeriumitega. Tavapärane on hierarhiline lähenemine, kus esiteks antakse kriteeriumitele kaal, võttes arvesse ka alamkriteeriumeid. Seejärel antakse kokkulepitud mõjuskaala järgi hindeid igale alternatiivile ja selle alusel pannakse kokku alternatiivide paremusjärjestused. (Huang *et al.* 2011; Pavlickova, Vyskupova, 2015)

MCDM-meetodite eelis on võimalus analüüsida lahendusvariante laiapõhjaliselt ja süsteemselt, meetod arvestab nii tehnilist teavet kui ka huvirühmade väärtushinnanguid (Keskkonnamõju ... 2019). Maailmas on enimrefereeritud MCDM-meetodid VIKOR, TOPSIS, AHP ja nende arendused hägusas maailmas, nn hübriidmudelid.

TOPSIS (*technique for order preference by similarity to an ideal solution*, eesti keeles ka kui meetod eelistuste järjekorra ideaalseks lahenduseks) on meetod, mis võrdleb alternatiivide komplekti, määrates iga mõjuri (kriteeriumi) kaalud. Meetodi töötasid 1981. aastal välja Huang ja Yoon. See meetod põhineb alternatiivide järjestamisel, et saada parim alternatiivne valik, mis on ideaalsele lahendusele kõige lähemal. Teisisõnu on sellisel alternatiivil kõige kaugem lahendus mitteideaalsest lahendusest. TOPSIS võtab arvesse mõlema poole kaugust ning meetodi abil muudetakse algne maatriks normaliseeritud maatriksiks ning seejärel määratakse viie sammu alusel alternatiivide järjestus. (Bulgurcu 2012; Lee *et al.* 2012)

VIKOR (*Vlse Kriterijumska Optimizacija I Kompromisno Resenje, multi-criteria optimization and compromise solution*, eesti keeles ka kui mitmekordne optimeerimine ja kompromisslahendus) määrab alternatiivid ja lahenduse, mis on ideaalile kõige lähemal. Algse meetodi lõi serblane Serafim Opricovic, et lahendada vastuoluliste ja mittesobivate kriteeriumidega seotud otsustusprobleemid. Meetod eeldab, et konfliktide lahendamiseks on kompromiss vastuvõetav, otsustaja soovib ideaalile kõige lähemat lahendust ja alternatiive hinnatakse vastavalt kriteeriumidele. (Opricovic, Tzeng 2007)

AHP (*Analytical Hierarchy Process*, eesti keeles: hierarhiline analüüsi meetod), mida kutsutakse ka meetodi looja järgi Saaty analüüsiks, on maatrikshindamine. AHP-mudel põhineb hierarhial; sel mudelil on eesmärk (millele vastust otsitakse), kriteeriumid (mis on eesmärgi olulised omadused) ja alternatiivid (millised on erinevad lahendusvariandid) (Ruul 2017, 25). Kogu protsessi aluseks on matemaatilised arvutused kindlates väärtustes ja etappides, kuidas arvutada suhtelisi pöördväärtusi kriteeriumide vahel ning arvutada nende kaal. Järgitakse Saaty skaalat, mille alusel hinnatakse kriteeriumeid paaritivõrdluses, seejärel leitakse kriteeriumi olulisus matemaatilisel meetodil ning saadakse kriteeriumide osakaalud. Järgnevalt leitakse alternatiivide kaalud kriteeriumite kaupa ning määratakse alternatiivide olulisus samuti paaritivõrdluses. Kõige viimases etapis korrutatakse alternatiivi kaal vastava kriteeriumi kaaluga ja saadakse lõplik paremusjärjestus. (Coyle 2004)

PROMETHEE (*Preference Ranking Organization Method of Enrichment Evaluations*) on samuti eelistuste järjestuse hindamise meetodite hindamismeetod. Esimest korda võttis meetodi kasutusele 1982. aastal Jean-Pierre Brans. Meetodi eesmärk on aidata otsustajal leida alternatiivi, mis sobib kõige paremini nende eesmärgi ja probleemi mõistmisega. See annab tervikliku ja ratsionaalse raamistiku otsustusprobleemi struktureerimiseks. Aastate jooksul on võetud kasutusele mitu PROMETHEE-meetodi versiooni. (Ignatius *et al.* 2012; Kalogeras *et al.* 2005)

Kuna maailm ei ole must ja valge, siis on meetodeid edasi arendatud ning võetud kasutusele hägune loogika (*fuzzy logic*). Hägusloogika on loogika, mille puhul antakse tõeväärtustele tõenäosuslik hinnang. Hägusloogika arendamine algas 1965. aastal Lofti Zadeh poolt defineeritud hägusate hulcade mõiste kasutuselevõtu järel (Zadeh 1965). Hägus hulgateooria (*fuzzy set theory*) on klassikalise hulgateooria edasiarendus subjektiivse ebamäärasuse lahendamiseks. Kui klassikaline hulgateooria võimaldab ainult täisliikmelisust või üldse mitte liikmelisust, siis hägus hulgateooria võimaldab ka osalist liikmelisust. (Ertugrul 2009) Hägusa liigitamise korral kuulub iga objekt igasse hulka kindla kaaluga, mis asub vahemikus 0 (kindlasti ei kuulu hulka) ja 1 (kuulub täielikult hulka).

Reaalses maailmas on MCDM-meetoditel kasutatavad andmed sageli ebatäpsed ja ebamäärased. Üldiselt kasutatakse alternatiivide ja kriteeriumide hindamiseks tavaliselt keelelisi avaldusi, seetõttu leiavad järjest rohkem kasutust klassikaliste meetodite hägusad versioonid. Samuti on paljud teadlased oma töödes pööranud tähelepanu hägusate probleemide lahendamisele. Mitmemõjurilise probleemi lahendamiseks hägusas keskkonnas kasutatakse hübriidmudelit,

levinumad mudelid on F-TOPSIS (*fuzzy TOPSIS*), F-VIKOR (*fuzzy VIKORI*) ja F-AHP (*fuzzy AHP*). (Kung *et al.* 2011).

Kuigi klassikaline AHP sisaldab ekspertide arvamusi, ei ole see siiski võimeline peegeldama inimeste ebamääraseid mõtteid. F-AHP võtab arvesse ka ekspertide vahepealseid otsuseid, mitte niivõrd must-valget otsuste jada. Seega muudab hädusa loogika rakendamine võrdlusprotsessi paindlikumaks ja võimaldab efektiivsemalt selgitada ekspertide eelistusi. (Secme *et al.* 2009)

Paljude mudelite puhul jäetakse tähelepanuta kaalude tuvastamine, samas on see hindamisprobleemi väga oluline osa. Lee *et al.* (2012) on oma artiklis juhtinud sellele tähelepanu. Ma *et al.* (1999) ja Xu (2004) on märkinud, et kaalu identifitseerimise meetodeid saab jagada subjektiivseteks ja objektiivseteks lähenemisteks. Näiteks AHP-meetodi rakendamiseks on vajalik koguda otsustajate subjektiivseid eelistusi. Mida suurem on siin hindamisobjektide arv, seda raskem on hindamistöö. Lisaks on selle meetodiga kindlaks määratud kaalud volatiilsed, sest otsustajad ei ole objektiivsed. Entroopia on tuntud kui objektiivne lähenemisviis. Selle meetodiga ei ole vajalik koguda otsustajate subjektiivseid arusaamu, vaid järgima hindamisobjektide eelistusi (Zou *et al.* 2006).

Andmete analüüs (*data analysis*) on andmete kontrollimise, puhastamise, muutmise ja modelleerimise protsess, mille eesmärk on leida kasulikku teavet, teavitada järeldustest ja toetada otsuste tegemist.

GRA (*Grey Relation Analysis*, eesti keeles hall relatsioonianalüüs), mida nimetatakse ka Dengi harvaesineva analüüsi mudeliks, töötas välja Hiina professor Julong Deng 1982. aastal. Hall süsteem tähendab süsteemi, kus osa teabest on teada ja osa teadmata. Selle määratlusega moodustavad informatsiooni kogus ja kvaliteet järjepidevuse täieliku teabe puudumisest kuni täieliku teabe saamiseni ehk kokkuvõtlikult info mustast ja hallist kuni valgeni. Otsuste tegemisel on alati ebakindlus või teadmatus ning üldjuhul jääb see kahe äärmuse vahele, kusagile halli piirkonda. Halli relatsioonianalüüsi eesmärk ei ole leida parimat lahendust, vaid pakkuda tehnikat hea lahenduse määramiseks, mis on sobiv lahendus reaalse probleemi lahendamiseks. (Tung, Lee 2010; Wang 2008; Wang, Lee 2010)

Eelnimetatud meetodid on vaid vähesed, kuid enimlevinud. Kasutusel on veel ELECTRE, millega hinnatakse ning mida kombineeritakse eelnimetatud meetoditega (Anton *et al.* 2004), RASCH-mudel (Jambulingam *et al.* 2016) ja DELPHI (Ardekani *et al.* 2013). MCDM-meetodite

perekond on suur ja seal on hulk meetodeid, kuid nende kõige suurem kitsaskoht on piiratud arv alternatiive, mida võrrelda ükskõik kui paljude või milliste näitajatega (Zavadskas, Turskis 2010).

1.3.3. Ülevaade maailmas läbiviidud paremusjärjestamistest

Autor on tutvunud teadusartiklitega, mis käsitlevad ettevõtete järjestamisi eespool selgitatud meetodite alusel, andmebaasidest EBSCOhost Web, ScienceDirect ja Google Scholar. Kokkuvõtlik tabel viimase kahe aastakümne enimrefereeritud uuringutest, mis reastavad eri tegevusvaldkondade ettevõtteid ainult raamatupidamislike näitajate alusel, on esitatud lisas 1.

Teadlased on kasutanud mitmel kriteeriumil põhinevaid otsuste tegemise mudeleid tulemuslikkuse hindamisel eri sektorites erinevate lähenemisviiside abil. Farrokh *et al.* (2016) on jõudnud järeldusele, et järjestamine on suhtelisel sarnane VIKORi ja TOPSISe meetoditega. Bulgurcu (2012) reastas tehnoloogiaettevõtteid ning jõudis järeldusele, et TOPSIS-meetodit on võimalik kasutada ka teiste sektorite ettevõtete hindamiseks.

Siinse töö autor toob teaduslike järjestamiste artiklitest välja põhilise:

- järjestatakse finantssuhtarvude alusel, mis katavad kogu ettevõtte finantsaruannete osad ning aitavad hinnata ettevõtte aktiivsust, likviidsust, kasumlikkust;
- järjestatakse samas valdkonnas tegutsevaid ettevõtteid;
- ühtlustatakse majandusaastaid, vajaduse korral jäetakse erandlikke näitajatega ettevõtted välja, et tulemus oleks asjakohane;
- järjestamist teostatakse rohkem kui kahe aasta andmete alusel;
- põhilised meetodid, mida järjestamisel kasutatakse, on integreeritud meetodid, nagu FAHP koos TOPSISe või VIKORiga.

21. sajandil on tehtud hulk uuringuid, kuhu on raamatupidamislike finantsnäitajate kõrval kaasatud ka muid näitajaid. Ardekani *et al.* (2013) on finantsnäitajate kõrval kasutanud ettevõtete reastamiseks ka tasakaalus tulemuskaarti. Turismiettevõtete reastamisel on abiks võetud tubade täituvuse määr ja väljamüüdud tubadelt teenitud müügitulu (Fu *et al.* 2011).

Üldiselt kasutatakse tulemuslikkuse hindamisel raamatupidamislikke finantsnäitajaid, sest nende arvutamiseks on võimalik lihtsalt ja kiiresti saada andmed finantsaruannetest. Samas on Yalcin *et al.* (2012) oma artiklis välja toonud vajaduse kaasata tänapäeval tulemuslikkuse hindamiseks ka

väärtustel põhinevaid näitajaid. Ettevõtete omanikud on väärtuse loomisest otseselt huvitatud, sest see on tasu, mida nad ootavad investeeritud kapitali ja võetud riskide eest. Strateegiline eesmärk suurendada ettevõtte tulemuslikkust ja uue väärtuse loomist vastab ka juhtide ja töötajate otsesele huvile. Rahvamajanduse jaoks tähendab väärtuse loomine riikliku majanduspotentsiaali tõhusat kasutamist ja sisemajanduse kogutoodangu kasvu, mis aitab kaasa sotsiaalse heaolu suurenemisele (Camelia, Vasile 2009). Esbouei *et al.* (2014), Ghadikolaei ja Esbouei (2014), Ghadikolaei *et al.* (2014) on kaasanud oma uuringutes ettevõtete järjestamiseks järgmised seitse lisandväärtuse näitajat: EVA (*economic value added*), MVA (*market value added*), REVA (*refined economic value added*), TVA (*true value added*), CVA (*cash value added*), CSV (*created shareholder value*), Tobin Q näitaja.

Kokkuvõtlikult võib järeldada, et uuringuid ettevõtete järjestamiseks on tehtud mitmeid, kuid suurem osa neist on siiski sektoripõhised ning andmed tuginevad börsil noteeritud ettevõtete aruannetele ja kasutatud on peamiselt hübriidmeetodeid. Börsil noteeritud aruannetele kehtivad kindlad aruandlusnõuded ja reeglid, seega on väiksem tõenäosus arvestuspõhimõtetest ja finantsaruandluse standardist tulenevateks erisusteks.

1.3.4. Seniste järjestamisuuringute aluseks olevad finantssuhtarvud

Finantssuhtarve kasutatakse laialdaselt ettevõtte tegevuse ja finantsseisundi hindamisel. Ettevõtte tulemuslikkuse hindamine aitab investoritel teha investeerimisotsuseid ning annab teavet ettevõtete kohta.

Kõige rohkem leiab finantssuhtarvude jaotamisel kasutust järgmine kategoriseerimine (Siimann 2018, 18):

- likviidsussuhtarvud (*liquidity ratios*) ehk lühikohustiste kattekordajad, mis iseloomustavad ettevõtjate lühikohustiste tasumise võimalusi;
- võimendussuhtarvud (*financial leverage ratios*), mis kajastavad ettevõtja kapitalistruktuurist tulenevaid riske;
- toimimissuhtarvud (*efficiency (turnover or activity) ratios*), mis iseloomustavad ettevõtja võimekust oma vara kasutamisel;
- rentaablussuhtarvud (*profitability ratios*), mis iseloomustavad ettevõtjate efektiivsust kasumi teenimisel.

Lisasse 1 on koondatud ainult sellised artiklid, kus uuringu läbiviijad olid välja toonud suhtarvude aluseks olevad valemid. Lisasse 2 on koondatud lisa 1 alusel raamatupidamislikud finantsnäitajad ja nende valemid. Finantsnäitajate eestikeelsete nimetuste ühtlustamiseks on autor abi saanud Jaan ja Lehte Alveri koostatud majandusarvestuse ja rahanduse leksikonidest.

Lisa 2 alusel peavad uuringute läbiviijad oluliseks finantsnäitajaid igast kategooriast. Tabelisse 1.2 on koondatud 15 uuringus enim kasutatud finantsnäitajat.

Analüüsimisel on kõige levinumad finantsnäitajad traditsioonilised finantsnäitajad, mis on tavaliselt seotud kasumlikkusega. Ettevõtte finantsseisundi ja tulemuslikkuse hindamiseks on kasutatud kõigi kategooriate finantsnäitajaid, sest need annavad kasulikku kvantitatiivset finantsteavet nii investoritele kui ka analüütikutele, et hinnata ettevõtte tegevust ja analüüsida aja jooksul sektori finantsseisundit (Yalcin *et al.* 2012).

Tabel 1.2. Enimkasutatud finantsnäitajad

Finantsnäitaja	Kategoriseerimine	Kasutamiste arv
Lühikohustiste üldine kattekordaja	likviidsussuhtarv	15
Müügitulu puhasrentaablus	rentaablussuhtarv	15
Kiire maksevalmiduse kordaja	likviidsussuhtarv	12
Võlakordaja	võimendussuhtarv	12
Koguvara puhasrentaablus	rentaablussuhtarv	9
Omakapitali puhasrentaablus	rentaablussuhtarv	9
Koguvara tulusiduvus	toimimissuhtarv	8
Põhivara tulusiduvus	toimimissuhtarv	7
Debitoorse lühivõla käibesagedus	toimimissuhtarv	6
Müügitulu brutorentaablus	rentaablussuhtarv	6

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 1 toodud andmed

Finantsanalüüs tõlgendab ettevõtte minevikku ja praegust maksevõimet ning ennustab selle tulevasi tingimusi. Kuigi ettevõtete finantsaruanded annavad analüüsi teostamiseks toetavat teavet, võib andmete tõlgendamine olla keeruline. Ettevõtete peamine eesmärk on teenida kasumit, seetõttu on oluline finantstulemusi nõuetekohaselt hinnata. Finantstulemuse näitajad peegeldavad ettevõtte konkurentsivõimet, seega on oluline võtta hindamisel arvesse tähtsamaid finantsnäitajaid.

Uuringutes on kasutatud läbivalt suhtarve, mis hindavad ja mõõdavad ettevõtete likviidsust, finantsvõimendust, aktiivsust, tasuvust, kasumlikkust, vähesel määral on uuringutes kasutatud

ettevõtte väärtuse suhtarve. Kokkuvõtlikult võib öelda, et adekvaatse hinnangu andmiseks ettevõtte järjestamisel tuleb kaasata mitu finantssuhtarvu, mis katavad kõiki finantsaruannete osi.

Mitmes perioodikaväljaandes järjestatakse ettevõtteid nende tulemuslikkuse alusel n-ö lihtsustatud meetoditel. Lihtsustatud meetodit defineerib autor kui standardiseerimata näitajate alusel koostatud edetabelit, mis ei anna alust ettevõtete tõepäraseks järjestamiseks. Tõestamata on, kas selline järjestamine annab kõige adekvaatsema ülevaate ettevõtete paremusest ning kas selline järjestamine täidab oma eesmärgi ning toob nõrgematele ettevõtetele järgimiseks vajalikud eeskujud. Autori arvates on lihtsustatud meetodil tehtud paremusjärjestuse nõrkused järgmised:

- tabelite järjestamisel ei ole arvesse võetud sektori eripärasid;
- finantsandmed on ühtlustamata, st arvesse ei ole võetud ettevõtete arvestuspõhimõtteid ja kasutatavat finantsaruandluse standardit;
- ettevõtete majandusaasta algus ja lõpp ei pruugi ühtida;
- edetabelite andmeid panevad sageli kokku finantsala mittetundvad isikud;
- järjestamise aluseks kasutatakse otseseid finantsaruannetest saadavaid näitajaid, mitte finantssuhtarve.

Suurimaks eeliseks lihtsustatud meetodil paremusjärjestuse kokkupanekul võib pidada kõigile arusaadavuse ja andmete kiire kättesaadavuse, ühtlasi on sellist tabelit võimalik kokku panna ajaliselt suhteliselt kiiresti.

Järgmises peatükis analüüsib autor lähemalt jaekaubandussektori näitajaid ja viimaste aastakümnete statistikat. Kogutud teabe alusel valitakse edasiseks paremusjärjestuseks välja raamatupidamislikud finantsnäitajad, mida peaksid jaekaubandusettevõtted analüüsima, et olla konkurentsivõimelised.

21. sajandil on järjestatud ettevõtteid mitme eelnimetatud mudeli alusel, selleks on tehtud palju uuringuid eri tegevusvaldkondade ja eri lähenemisviiside alusel, kuid kokkuvõtlikult võib väita, et peamiselt kasutatakse järjestamiseks standardiseeritud finantssuhtarve ning eespool loetletud meetodite kombinatsioone. Autori eesmärk on järjestada jaekaubandusettevõtted kombinatsioonina eelmistest meetoditest, kasutades sealhulgas Eesti teadlaste loodud järjestamismeetodeid.

2. JAEKAUBANDUSETTEVÖTETE ANALÜÜS

2.1. Jaekaubandussektori tegevuse ülevaade

Selles alapeatükis antakse ülevaade jaekaubandussektori arengust aastatel 2013–2017.

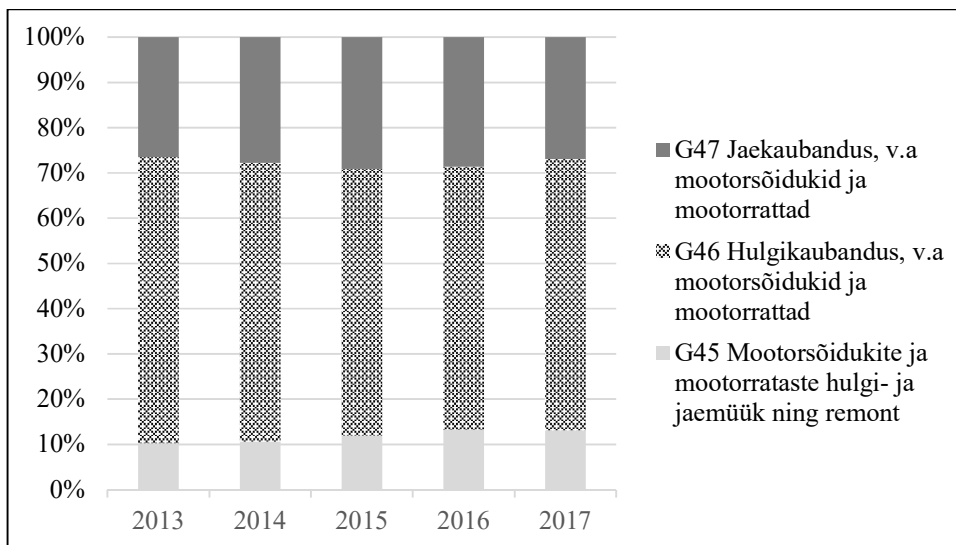
Statistikaameti andmete alusel tegutses Eestis 2017. aastal Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) 2008 jao G ((hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont) alusel (vt lisa 3) 17 049 kaubandusettevõtet (vt tabel 2.1.). Ettevõtete arv on analüüsitaval ajavahemikul igal aastal kasvanud, suurim kasv oli 2015. aastal, ehkki müügitulu langes samal aastal 3,58%. Tõnu Mertsina Ärilehele antud kommentaarist selgub, et müügitulu langust on 2015. aastal mõjutanud hulgikaubanduse müügitulu langus, täpsemalt kahe mootorikütuse ja metallide hulgimüügiga tegeleva ettevõtte müügitulu tugev vähenemine ning statistilisest valimist ühe suurema müügituluga ettevõtte väljajäämine (Tõnu Mertsina ... 2015). Siinse töö autor on tabelis 2.1. välja arvutanud keskmise müügitulu ettevõtte kohta, mis on olnud aastate jooksul stabiilne, jäädes 1,3–1,5 miljoni euro vahele, suurem langus oli 2015. aastal, mis tulenes suurenenud ettevõtete arvust, kes alles alustasid oma tegevust.

Tabel 2.1. Kaubandusettevõtete arv ja kogumüügitulu aastatel 2013–2017

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Ettevõtete arv	14 978	15 009	16 086	16 351	17 049
<i>Ettevõtete juurdekasvutempo, %</i>	–	0,2%	7,2%	1,6%	4,3%
Müügitulu, tuhat eurot	21 800 783	22 180 840	21 387 099	22 534 897	25 088 526
<i>Müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	–	1,7%	–3,6%	5,4%	11,3%
<i>Keskmine müügitulu ettevõtte kohta, tuhat eurot</i>	1 456	1 478	1 330	1 378	1 472
<i>Keskmine müügitulu juurdekasvutempo ettevõtte kohta, %</i>	–	1,5%	–10,0%	3,7%	6,8%

Allikas: autori koostatud, aluseks Statistikaameti andmebaasi (KM0081) andmed

Joonisel 2.1 on välja toodud kaubandussektori müügitulu jaotus EMTAKi jao G alajaotusena (vt ka lisa 3) analüüsitavatel aastatel. Sektorite osatähtsused on olnud aastate lõikes samas suurusjärgus. Aastate jooksul on G45 sektori osatähtsus tõusnud 10%lt 13%le, G47 osatähtsus on kõikunud 26–30% vahel ning G46 on olnud langustrendis, kahanedes aasta jooksul 63%lt 60%le. Mertsina sõnul tuleneb hulgikaubanduse langusetrend jaekauplejate soovist osta kaubad otse tellijalt (Tõnu Mertsina ... 2015).

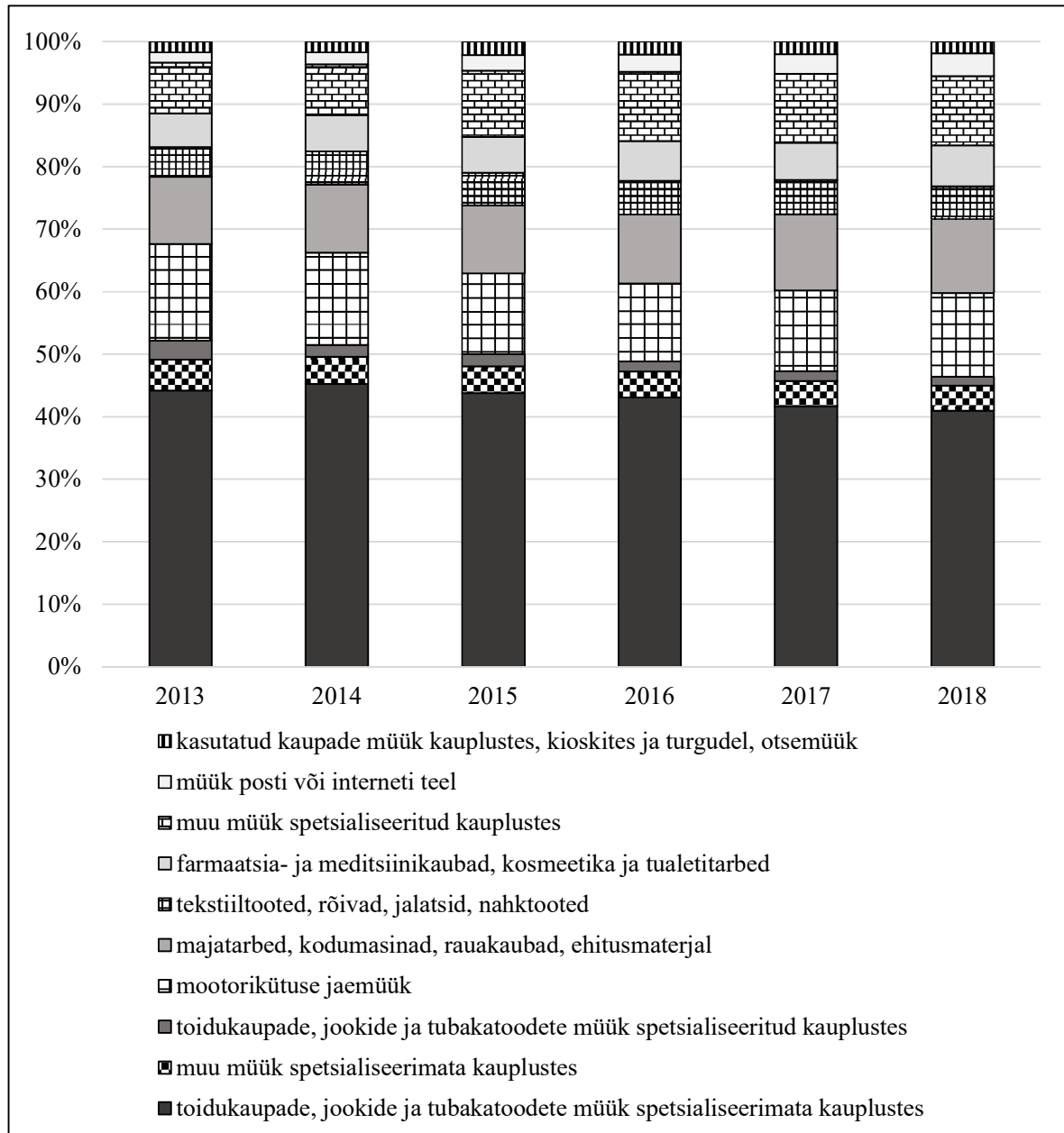

Joonis 2.1. Kaubandussektori kogumüügitulu jaotus aastatel 2013–2017
Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 4

Jooniselt 2.2. on näha, et jaekaubandussektori (G47) alusel on suurima müügituluga toidukaupade, jookide ja tubakatoodete müük spetsialiseerimata kauplustes (EMTAK 47111), moodustades vaadeldaval perioodil kogu jaesektori kogumüügitulust keskmiselt 43%, sellele järgnevad mootorikütuse jaemüügiga tegelevad ettevõtted, majatarvete, kodumasinade, rauakaupade ja ehitusmaterjalidega kauplevad ettevõtted ja muu jaemüük spetsialiseeritud kauplustes, jäädes keskmiselt vahemikku 10–14% (vt ka lisa 4). Toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseerimata kauplustes on langustrendis. Analüüsitavatel aastatel on kasvanud e-kaubanduse osatähtsus, moodustades 2018. aastal 3,7% kogu jaekaubandussektori tulust.

Juba 2017. aastal oli märgata e-kaubanduse kiiret kasvu, mis avaldab mõju kogu jaekaubanduse turule. E-kaubanduses on võimalik opereerida kõrgema kasumlikkusega, sest kulud (eelkõige poepindade rendikulud) on väiksemad ja ka konkurents on veel madalam. (Elmik, 2017)

Jaekaubanduses on väga tihe konkurents, sest igal aastal on Eestis avatud suurem kaubanduskeskus, 2018. aasta lõpus avati Tallinnas T1 kaubanduskeskus. Eesti on väike riik, siin on vähe inimesi ning sellest tulenevalt on ka jaemüügihinnad võrreldes ostujõuga suhteliselt kõrged. See tuleneb sellest, et ka hulgemüügihinnad on väikeste müügikoguste tõttu kõrged. Samuti mõjutab kõrgemaid hindu suurtest müügipindadest ja poodide pikkadest lahtiolekuaegadest tulenevad suuremad kulud. (Elmik, 2017).

Joonis 2.2. Jaekaubandussektori müügitulu jaotus aastatel 2013–2018
Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 5

Autor on valinud edasiseks uurimisobjektiks Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) 2008 koodi G (hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont) alusel ainult järgmised tegevusalad (lisa 3):

- jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted (EMTAK 47111);
- muu toidukaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes (EMTAK 47291);
- toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük kioskites ja turgudel (EMTAK 47811).

Detailsemalt on toodud tabelis 2.2 näitajad selliste spetsialiseerimata kaupluste kohta, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted.

Tabel 2.2. Toidukaupade, jookide ja tubakatoodete näitajad aastatel 2013–2017

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Ettevõtete arv	453	445	418	422	407
Kogumüügitulu, tuhat eurot	2 098 652	2 264 574	2 329 713	2 396 481	2 490 229
Kogumüügitulu juurdekasvutempo, %	–	7,9%	2,9%	2,9%	3,9%
Keskmine müügitulu ettevõtte kohta, tuhat eurot	4 633	5 089	5 573	5 679	6 118
Ettevõtte keskmine müügitulu juurdekasvutempo, %	–	9,8%	9,5%	1,9%	7,7%
Kogukulud kokku, tuhat eurot	2 072 031	2 251 536	2 320 184	2 383 408	2 472 069
Müügi eesmärgil ostetud kaubad, kinnisvara ja teenused, tuhat eurot	1 677 113	1 844 193	1 894 369	1 925 997	1 993 918
Müügitulu brutorentaablus, %	20,1%	18,6%	18,7%	19,6%	19,9%
Üüri- ja rendikulud, tuhat eurot	65 459	63 305	63 509	65 904	67 568
Keskmine üüri- ja rendikulu ettevõtte kohta, tuhat eurot	145	142	152	156	166
Keskmine üüri- ja rendikulu juurdekasvutempo, %	–	–2,1%	7,0%	2,6%	6,4%
Töõjõu rendikulu, tuhat eurot	81	219	638	871	1 215
Töõjõukulu, tuhat eurot	161 573	177 945	190 351	207 809	223 426
Kokku töõjõukulu, tuhat eurot	161 654	178 164	190 989	208 680	224 641
Töõjõukulude osatähtsus kogukuludest, %	7,8%	7,9%	8,2%	8,8%	9,1%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	29 920	29 222	29 524	31 373	35 268
Ärikasum (-kahjum)	32 445	36 324	36 387	31 747	48 549

Allikas: autori koostatud, aluseks Statistikaameti andmebaasi (EM001) andmed

Valitud sektoris on ettevõtete arv langustrendis, samas kui müügitulu liigub hindade kallinemise tulemusel tõusvas joones. Müügitulu brutorentaablus on stabiilselt 18–20% müügitulust.

Tööjõukulude osatähtsus kogukuludes on igal aastal palgasurve tõttu tõusnud. Jaekaubanduses on väga keeruline leida häid töötajaid. Toidupoodides võib näha, et peamiselt on klienditeenindajaks pensioniealised, kes teenivad seal oma pensionile lisa. Varem oli võimalik palgata kaubandusettevõtetele õpingute kõrval osalise tööajaga lisaraha teenima, kuid tänapäeva noored ei ole enam niivõrd madala töötasu eest valmis töötama. Märkatav on tööjõurendi suurenemine.

Müügitulu kasvust hoolimata on jaemüügiettevõtete kasumlikkus tööjõukulude kiire kasvu tõttu madal. Swedbanki uuringust on selgunud, et ligi kolmandikul jaekaubandusettevõtetest on portfellis ka kahjumiga töötavaid kauplusi. (Elmik, 2017)

Kokkuvõtlikult saab öelda, et jaemüük kauplustes ei ole enam tõusev trend, sest tänapäeval on võimalik panustada e-kaubandusse märgatavalt madalamate kuludega. Samuti on poepinda inimese kohta liiga palju, et ettevõtte oleksid võimelised teenima uute kaubanduspindade avamisest suuremaid müügitulusid ja kasumit. Samas on tänu pindade rohkusele võimalik rentida müügi- ja teenustepindu soodsamate hindadega.

2.2. Äripäeva „Jaekaubanduse TOP“

Magistritöö eesmärk on reastada jaekaubandusettevõtteid ning võrrelda saadud tulemust Äripäeva koostatud edetabeli „Jaekaubanduse TOP“ tulemustega. Selles alapeatükis kirjeldab autor detailsemalt Äripäeva kasutatud metoodikat ning teeb esmavaliku paremusjärjestatavateks ettevõtteid.

2.2.1. Metoodika edetabeli koostamisel

Äripäeva eri aastate edetabelitele „Kaubanduse TOP“ (2002, 2006, 2016, 2018) tuginedes on siinse töö autor kirjeldanud jaekaubanduse valdkonna edetabelite koostamise aluseid.

Valdkonna edetabelisse pääsemiseks peab ettevõtte jaekaubanduse valdkonna osatähtsus müügitulust olema vähemalt 50% ja ettevõtte peab olema tegutsenud järjestikusel kahel täismajandusaastal. Edetabeli koostamise algusaegadel tellis Äripäev Justiitsministeeriumi

registrikeskusest eelmise aasta majandustulemuste põhjal müügitulult suurimate ettevõtete andmed (500 ettevõtte kohta), mille põhjal hakati kokku panema eri valdkondade edetabeleid ja kokkuvõtlikku 100 ettevõtte edetabelit. Tänapäeval võtab Äripäev andmed äriregistrist eelmise aasta majandustulemuste põhjal müügitulult suuremate ettevõtete andmed ning osalevad ettevõtted, kellel on andmete kogumise ajaks aruanded äriregistrisse sisestatud.

Kõikidel aastatel on kasutatud ettevõtete järjestamiseks kuut näitajat: müügitulu käesoleval majandusaastal, müügitulu juurdekasvutempo võrreldes eelneva majandusaastaga, ärikasum käesoleval majandusaastal, ärikasumi juurdekasvutempo võrreldes eelneva majandusaastaga, koguvara puhasrentaablus, müügitulu ärikasumisisiduvus. Iga näitaja põhjal koostatakse eraldi tabelid ning iga koht vastavas tabelis annab kohale vastava arvu punkte. Kuue tabeli punktid liidetakse ning parim ettevõtte on vähim punkte kogunud ettevõtte.

Edetabelist jäävad välja ettevõtted, kellel puudub kahel järjestikusel majandusaastal aktiivne majandustegevus, puuduvad järjestamise aluseks olevad näitajad. Välja jäävad ka ettevõtted, kelle viimase aasta või kahe viimase vaadeldava aasta keskmine omakapital on negatiivne. Kui ettevõtte oli edetabeli koostamise hetkel kustutatud, likvideerimisel või pankrotis, siis jäetakse ka need ettevõtted tabelitest välja. Lisaks on tingimus, et ematettevõtete andmete konsolideerides ei ole võimalik tüarettevõtjatel samas edetabelis osaleda. Tabelisse saamine sõltub ka Maksu- ja Tolliameti ees olevatest suurtest võlgadest.

Autor juhib tähelepanu, et Äripäev koostab edetabelid eelneva aasta näitajate alusel, see tähendab, et „Jaekaubanduse TOP 2018“ on koostatud 2017. aasta majandusnäitajate alusel jne.

2.2.2. Äripäeva edetabeli põhjal ettevõtete valik paremusjärjestamiseks

Autor on valinud uuritavaks sektoriks jaekaubanduse ning siit veel detailsemalt jaemüügi spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted (EMTAK 47111).

Siinse töö autor on teinud ettevõtete valiku paremusjärjestamise mudeli koostamiseks edetabelite „Jaekaubanduse TOP“ alusel, mis on ilmunud 2014.–2018. aastal. Valitud aastate edetabelite alusel on siinse töö autor lisanud ettevõtetele EMTAK-tegevusala koodi ning valis edasiseks töötlemiseks esialgselt ettevõtted EMTAK-koodiga 47111. Edetabelite detailsemal analüüsimisel märkas töö autor, et ABC Supermarkets AS (opereerib Solarise toidupoodi, Delice'i ja Comarket'i keti

kauplusi) kasutab oma tegevusala koodina EMTAK 47291, kuigi tegevusala on jaekaupluse opereerimine, mis vastab koodile EMTAK 47111. Samuti lisas autor oma valikusse R-Kiosk Estonia ASi, mis kasutab oma tulemuste raporteerimiseks EMTAK-koodi 47811, kuid ettevõtte tegevus on muutunud kioskite pidajatest mugavuspoodide opereerijaks ning ka tema tegevuse võib ühtlustada teiste jaekettidega. Valitud EMTAK-koodidega (47111, 47291 ja 47811) ettevõtted edetabelitest eraldatud (vt tabel 2.3). Valituks osutusid ettevõtted, kes olid jaekaubanduse edetabelis esindatud kõigil analüüsitavatel aastatel. Tabelis on ettevõtted reastatud tähestikulises järjekorras ja välja on toodud edetabeli koht vastaval aastal.

Tabel 2.3. „Jaekaubanduse TOPP“ ettevõtted EMTAK-koodide 47111, 47291 ja 47811 alusel

Jaekaubandusettevõtte	EMTAK	TOP 2014	TOP 2015	TOP 2016	TOP 2017	TOP 2018
ABC Supermarkets AS	47291	14	36	58	62	65
Elva Tarbijate Ühistu	47111	52	24	16–17	46	69
Haapsalu Tarbijate Ühistu	47111	21	38	75	26	46
Harju Tarbijate Ühistu	47111	5	20	10	33	30
Hiiumaa Tarbijate Ühistu	47111	55	52–53	47	66	95
Jõgeva Majandusühistu	47111	71	79	63	82	78
Järva Tarbijate Ühistu	47111	72	15	16–17	48	82
Keila Tarbijate Ühistu	47111	47	32	41	65	76
MAXIMA Eesti OÜ	47111	20	52–53	87	92	52
OG Elektra AS	47111	3	1	3	10	5
Prisma Peremarket AS	47111	60	2	53	69	89
Põlva Tarbijate Ühistu	47111	68	40–41	20	78	61
Rapla Tarbijate Ühistu	47111	95	55–57	80	40	55
Rimi Eesti Food AS	47111	34	96–97	45	14	91
R-Kiosk Estonia AS	47811	98	95	101	97	112
RRLektus AS	47111	7	10	2	6	13
Saaremaa Tarbijate Ühistu	47111	31	55–57	59–60	56	68
Selver AS	47111	35	7	4	7	7
Viljandi Tarbijate Ühistu	47111	38	42	31–32	31	60
Vändra Tarbijate Ühistu	47111	87	80	59–60	70	63

Allikas: autori koostatud, aluseks „Kaubanduse TOP“ andmed

Tabeli 2.3 alusel on edasiseks järjestamiseks valitud 20 ettevõtet. Tabelit analüüsid selgub, et valikusse on jäänud jaekettidena tegutsevad ettevõtted, kel on üle Eesti mitu kauplust.

Valitud ettevõtete koondjärjestus tabelis 2.4 on saadud, reastades igal aastal ettevõtted 1–20, seejärel liites kokku viie aasta tulemused ja seejärel sai Äripäeva enda meetodikat kasutades kõrgema koha koondjärjestuses ettevõtte, kelle kogusumma on väiksem. 2015. ja 2016. aasta

edetabelites on osa ettevõtteid jäänud kohti jagama, sellisel juhul on töö autor kasutanud edasiseks matemaatiliseks tehteks kõrgemat kohta.

Tabel 2.4. Edetabeli „Jaekaubanduse TOP“ põhjal ettevõtete koondjärjestus 2014.–2018. aastal

Jaekaubandusettevõte	Koht
OG Elektra AS	1
RRLektus AS	2
Selver AS	3
Harju Tarbijate Ühistu	4
Haapsalu Tarbijate Ühistu	5
Viljandi Tarbijate Ühistu	6
Elva Tarbijate Ühistu	7
ABC Supermarkets AS	8
Järva Tarbijate Ühistu	9
Keila Tarbijate Ühistu	10
Põlva Tarbijate Ühistu	11–12
Saaremaa Tarbijate Ühistu	11–12
Prisma Peremarket AS	13–14
Rimi Eesti Food AS	13–14
MAXIMA Eesti OÜ	15
Rapla Tarbijate Ühistu	16
Hiiumaa Tarbijate Ühistu	17
Vändra Tarbijate Ühistu	18
Jõgeva Majandusühistu	19
R-Kiosk Estonia AS	20

Allikas: autori koostatud, aluseks tabel 2.3

Äripäeva edetabelites järjestatakse ettevõtted eelnevalt andmeid põhjalikult analüüsimata, mistõttu võivad näiteks jaekaubanduse edetabelisse pääseda ettevõtted, kelle põhitegevus on ainult 50% ulatuses seotud jaekaubandusega, tegemist on konsolideeritud ettevõttega ning majandusaastad ei kattu. Seetõttu analüüsib siinse töö autor järgmises alapeatükis tabelis 2.4 järjestamise valikusse jäänud ettevõtteid. Ettevõtete järjestamisel on oluline, et ettevõtete tegevusalad oleksid võrreldavad ning kvantitatiivsed näitajad ühtlustatud. Analüüsi eesmärk on välja selgitada, kas tabelis 2.4 Äripäeva järjestatud ettevõtted on võrreldavad ning kas nende järjestamiseks on võimalik kasutada ühtset mudelit. Pärast analüüsi koostab autor lõpliku järjestamiseks valitud ettevõtete nimekirja.

2.3. Paremusjärjestatavate ettevõtete ülevaade

Selles alapeatükis on antud lühiülevaade paremusjärjestamiseks valitud ettevõtetest (vt tabel 2.4) ja raamatupidamise aastaaruande kokkupanemisel järgitavatest arvestuspõhimõtetest.

Magistritöö eesmärk on paremusjärjestada jaekaubandusettevõtted, kelle põhitegevusala on jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted (edaspidi: analüüsitav tegevusala). Äripäeva koostatavasse jaekaubanduse edetabelisse pääsevad ettevõtted, kelle jaekaubanduse valdkonna osatähtsus müügitulust on vähemalt 50%. Ettevõtted on võrreldavamad, kui nende tegevusalad on suuremal määral seotud põhitegevusalaga. Seetõttu on töö autor eelisjärjekorras analüüsinud järjestamiseks valitud ettevõtete põhi- ja lisategevusalasid detailsemalt ning valinud edasiseks analüüsimiseks ettevõtted, kellel analüüsitav tegevusala moodustab vähemalt 95% müügitulust kogu analüüsitava perioodi jooksul.

2.3.1. Analüüsitavate ettevõtete korrigeeritud müügitulu

Majandusaasta aruannetes kajastavad analüüsitavad ettevõtted müügitulu ja muid äritulusid erinevalt, näiteks kajastavad ettevõtted rendi- ja üüritulusid, turundustulusid, pandipakendi käitlustasusid, vahendusteenuste tasusid ettevõtetite kord müügitulu koosseisus või muude ärikulude koosseisus. Seetõttu ei ole andmed võrreldavad, et kaasata edasisse valikusse ettevõtted, kelle analüüsitav tegevusala ületab seatud määra. Seega pani sinse töö autor kokku ettevõtete korrigeeritud müügitulud (lisa 6), kus müügitulude koosseisu on jäetud jaekaubanduse tulu, rendi- ja üüritulu, hulgikaubanduse tulu, toitlustustulu, toitide tootmistulu, majutustulu ning muude ärikulude koosseisus on kajastatud turundustulu, pandipakendi käitlustulu, vahendusteenuste tulu ja muud äritegevust abistavad tulud.

Tabelis 2.5 on kokkuvõtlikult esitatud analüüsitava tegevusala osatähtsused korrigeeritud müügitulus. Edasisest järjestamisest on jäetud välja ettevõtted, kelle korrigeeritud müügitulu on kasvõi ühelgi analüüsitava aastal alla 95%. Järgnevast analüüsist ja järjestamisest jäävad välja Elva TÜ (ketti kuuluvatest kauplustest umbes 30% tegelevad tööstuskaupade müügiga), Hiiumaa TÜ (konsolideerib endasse tütarettevõtja HTÜ Tootmine OÜ, kelle põhitegevusalaks on pagari- ja kulinaariatoodete tootmine, esindades kaubamärke Hiiu Pagar ja Hiiu Köök), Jõgeva MÜ (lisaks toidukaupade müügile opereerib ettevõtte veel restorani, kaubahalli kööki ja pagaritöökoda), Järva TÜ (müügitulust suure osa moodustab tööstuskaupade jaemüük, kohviku opereerimine ning rendi- ja üüritulu), R-Kiosk Estonia AS (lisaks toidukaupade müügile tegeleb suurel määral ka

ajalehtede-ajakirjade müügiga), Saaremaa TÜ (ettevõtte müügitulust suure osa moodustab mööbli ja ehitusmaterjalide kaupluse opereerimine) ja Viljandi TÜ (konsolideerib endasse ka tütarettevõtja AS VTÜ Vara, kelle põhitegevus on kinnisvara rent ja hooldus ning turuteenuste osutamine).

Tabel 2.5. Osatähtsused korrigeeritud müügitulus

Ettevõtte	2013	2014	2015	2016	2017
ABC Supermarkets AS	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Elva TÜ	91,0%	90,4%	90,5%	91,0%	91,1%
Haapsalu TÜ	96,3%	96,8%	96,9%	96,7%	96,8%
Harju TÜ	98,1%	98,0%	98,9%	98,0%	98,1%
Hiiumaa TÜ	88,4%	89,5%	90,0%	89,3%	88,9%
Jõgeva MÜ	87,5%	87,3%	88,1%	90,0%	91,5%
Järva TÜ	80,0%	79,8%	79,7%	79,4%	81,1%
Keila TÜ	99,5%	99,3%	99,4%	99,5%	99,5%
MAXIMA Eesti AS	99,2%	99,2%	99,3%	99,0%	99,3%
OG Elektra AS	99,2%	99,2%	99,1%	99,2%	99,2%
Prisma Peremarket AS	99,4%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Põlva TÜ	99,1%	99,1%	99,1%	99,0%	99,0%
Rapla TÜ	98,6%	98,6%	98,7%	98,7%	98,8%
Rimi Eesti Food AS	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
R-Kiosk Estonia AS	80,1%	83,0%	83,5%	87,5%	89,3%
RRLektus AS	99,2%	99,3%	99,6%	99,7%	99,7%
Saaremaa TÜ	89,9%	89,6%	89,8%	89,6%	98,4%
Selver AS	98,9%	98,8%	98,8%	98,8%	98,9%
Viljandi TÜ	93,9%	94,2%	94,5%	94,9%	95,2%
Vändra TÜ	98,2%	98,4%	98,5%	98,5%	98,5%

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 6

Selle alapeatüki kokkuvõttes jäävad edasisele analüüsimisele 13 ettevõtte arvestuspõhimõtted.

2.3.2. Järjestatavate ettevõtete arvestuspõhimõtete ülevaade

Järjestatavad ettevõtted koostasid raamatupidamise aastaaruanded 2013.–2017. aastal kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (eelnevalt Eesti hea raamatupidamistava), v.a MAXIMA Eesti OÜ. Prisma Peremarket AS, Selver AS, Rimi Eesti Food AS ja MAXIMA Eesti OÜ koostasid oma raamatupidamise aastaaruanded tuhandetes eurodes, ülejäänud järjestatavad ettevõtted teevad seda eurodes. Kasumiaruande kokkupanekul oli kasutusel kululiigipõhine skeem 1, v.a MAXIMA Eesti OÜ.

MAXIMA Eesti OÜ koostas analüüsitaval perioodil raamatupidamise aastaaruande kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Eesti finantsaruandluse standard (varem Eesti hea raamatupidamistava) põhineb rahvusvaheliste raamatupidamise standardite nõukogu väljaantud standardil väikeste ja keskmiste suurustega ettevõtetele (SME IFRS). SME IFRS on mõeldud eelkõige rakendamiseks väiksematele ja keskmise suurusega ettevõtetele, kellel puudub vajadus koostada täismahus IFRSi aruandeid. Suurimad erinevused IFRSi ja SME IFRSi vahel on seotud firmaväärtuse amortiseerimise ja laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimisega, samuti põhivara ümberhindluse meetodist tulenevate võimalike muutustega (Teinberg 2017).

MAXIMA Eesti OÜ kasutab raamatupidamise aastaaruandes kasumiaruande skeemina funktsioonipõhist kasumiaruannet (skeem 2). Siinse töö autor on analüüsinud MAXIMA Eesti OÜ funktsioonipõhise kasumiaruande teisendamist raamatupidamise aastaaruannetes oleva info põhjal kululiigipõhiseks kasumiaruandeks, et muuta finantsandmed võrreldavaks. Analüüsi käigus on selgunud, et aruannetes sisalduva informatsiooni põhjal ei ole see võimalik: puudub täpsem info põhivara kulumi ja väärtuse languse kajastamiseks, sest raamatupidamise aruannetes on kajastatud põhivara müük ja mahakandmised ühel real ning kajastatud ühe summamana ka kirjel „mitmesugused tegevuskulud“, vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile peaks olema kajastatud põhivara müügist tulenev kasum/kahjum muude äritulude/ärikulude koosseisus. Tööjõukulude kogusumma on avalikustatud miljonites eurodes ning eraldi välja toodud ainult mitmesuguste tegevuskulude detailsemas jaotuses tuhandetes eurodes. Aruandest selgub, et osa tööjõukuludest on kajastatud ka kirjel „müüdnud kaupade kulu“, kuid detailsem kulude jaotus on aruandes avalikustamata. Eelkirjeldatud erisuste tõttu on MAXIMA Eesti OÜ edasisest järjestamisest välja jäetud.

RRLektus AS ei koostanud 2017. aastal konsolideeritud majandusaasta aruannet, sest tema tütarettevõtja bilansimaht ei ületa raamatupidamise seaduses märgitud normi, tütarettevõtja on asutatud 2017. aastal. Selver ASil on kaks 100%list tütarettevõtjat: Selver Latvia SIA Lätis ja Kulinaaria OÜ. Majandustegevus Lätis on külmutatud ja viidud miinimumi. Tütarettevõtjad on kajastatud aruandes kapitaliosaluse meetodil.

Põlva Tarbijate Ühistu koostas 2013.–2016. aastal konsolideeritud majandusaasta aruande, ettevõtte tütarettevõtja põhitegevusala on kinnisvara ost-müük ja haldus. 2017. aastal enam konsolideeritud aruannet ei koostatud, sest tütarettevõtja bilansimaht ja müügitulu ei ületa 5% konsolideeriva üksuse müügitulust. Ka varasemate analüüsitavate perioodide konsolideeritud ja

konsolideerimata kasumiaruande analüüsimisel nähtub, et erinevus tuleneb ainult finantstuludest ja -kuludest. Seetõttu jääb Põlva Tarbijate Ühistu järjestatavate ettevõtete hulka.

Analüüsitavate ettevõtete arvestuspõhimõtete peamised erinevused tulenevad varude kuludesse kandmise meetodist, põhivara arvele võtmise alampiiri määramisest ja amortisatsioonimeetodi valikust ning kinnisvarainvesteeringute kajastamise meetodist. Tabelis 2.6 on välja toodud analüüsitavate ettevõtete arvestuspõhimõtete erisused. Ettevõtted kasutasid kinnisvara-investeeringute ja põhivara kulumiarvestusel lineaarset meetodit.

Tabel 2.6. Arvestuspõhimõtete erisused

Ettevõte	Varude arvestusmeetod	Põhivara arvele võtmise alampiir	Kinnisvarainvesteeringute kajastamine
ABC Supermarkets AS	kaalutud keskmine	320 eurot	õiglasel väärtuses
Haapsalu Tarbijate Ühistu	2017. aastast alates FIFO, varem kaalutud keskmine	2017. aastast alates 700 eurot, varem 320 eurot	alates 2013. aastast õiglasel väärtuses
Harju Tarbijate Ühistu	kaalutud keskmine	2017. aastast alates 1 000 eurot, varem 256 eurot	soetusmaksumuses
Keila Tarbijate Ühistu	kaalutud keskmine	128 eurot	–
OG Elektra AS	kaalutud keskmine	150 eurot	soetusmaksumuses
Prisma Peremarket AS	2016. aastast alates kaalutud keskmine, varem viimase ostuhinna meetod	alampiir aruandesse märkimata	–
Põlva Tarbijate Ühistu	kaalutud keskmine	2017. aastast alates 500 eurot, varem 320 eurot	soetusmaksumuses
Rapla Tarbijate Ühistu	2017. aastast FIFO, varem kaalutud keskmine	300 eurot	soetusmaksumuses
Rimi Eesti Food AS	kaalutud keskmine	1 000 eurot	–
RRLktus AS	FIFO	2017. aastast alates 1 000 eurot, varem 600 eurot	alates 2013. aastast õiglasel väärtuses
Selver AS	2014. aastast alates FIFO, varem kaalutud keskmine	1 278 eurot	–
Vändra Tarbijate Ühistu	kaalutud keskmine	2016. aastast alates 300 eurot, varem 260 eurot	soetusmaksumuses

Allikas: autori koostatud, aluseks majandusaasta aruanded

Varude eelistatuid arvestusmeetod on kaalutud keskmine. Kaalutud keskmise meetodi kasutamine varude arvestamisel hoiab sisseostu hindade tõusul varude hinnajäägi madalama võrreldes FIFOga ning seeläbi on ettevõtte käibevara kajastatud madalamana. Samuti mõjutab varude arvestusmeetodi valik müüdud kaubakulu. Autori arvates on FIFO-meetodi kasutamine varude hindamisel õiglasem, kuid ettevõtete võrdlemiseks annab kaalutud keskmise meetod eelise, sest kaupade müügist teenitud kasum on periooditi paremini võrreldav.

Põhivara arvele võtmise piir algab 128 eurost Keila Tarbijate Ühistul ja lõpeb 1278 euroga Selver ASil. Ka kinnisvarainvesteeringute puhul kasutatakse pigem soetusmaksumust kui õiglasest väärtuses hindamist. Soetusmaksumus hinnatakse kinnisvarainvesteeringuid seetõttu, et puudub võrreldav kinnisvara selle hindamiseks õiglasest väärtuses.

Ettevõtete tulemusi mõjutavad lisaks põhivara arvele võtmise alampiirile veel põhivara kasulik eluiga. Tabelisse 2.7 on koondatud analüüsitava ettevõtete põhivara kasulik eluiga. Põlva Tarbijate Ühistu aruandes ei olnud kasulik eluiga avalikustatud.

Tabel 2.7. Põhivara kasulik eluiga (% aastas)

Ettevõtte	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara
ABC Supermarkets AS	2%	10–20%	14–50%	20–33%
Haapsalu Tarbijate Ühistu	2%	20%	20%	–
Harju Tarbijate Ühistu	2–10%	10–20%	10–25%	–
Keila Tarbijate Ühistu	1,5–8%	5–50%	4–35%	–
OG Elektra AS	2%	3–4%	3–4%	4–10%
Prisma Peremarket AS	10%	14–20%	14–33%	20%
Põlva Tarbijate Ühistu	...	...	...	...
Rapla Tarbijate Ühistu	3–10%	–	12,5–33%	–
Rimi Eesti Food AS	6–12,5%	12,5–33%	10–33%	20–33%
RRLektus AS	2%	10–20%	20%	20%
Selver AS	3–10%	14–33%	14–33%	20%
Vändra Tarbijate Ühistu	2–10%	–	7–40%	–

Allikas: autori koostatud, aluseks majandusaasta aruanded

Tabelist 2.7 nähtub, et OG Elektra AS kasutab põhivara amortiseerimisel kõige pikemat perioodi, mille tulemusena saab näidata oma kasumit kõrgemana, sest kasumiaruandesse jõudev perioodi kulum on madalam. Samuti on OG Elektra ASil põhivara arvele võtmise alampiir suhteliselt madal võrreldes teiste analüüsitava näitajatega ning seetõttu on ettevõttel kõrgem põhivara soetusmaksumus.

Kokkuvõtlikult on analüüsitavate ettevõtete arvestuspõhimõtted üldjuhul samad. Andmete kvaliteeti võib varude arvestamisel oluliselt mõjutada FIFO-meetodi rakendamine, sest suurem osa analüüsitavatest ettevõtetest järgib kaalutud keskmise meetodit. Samuti mõjutab finantsandmeid materiaalse ja immateriaalse põhivara arvele võtmise alampiir ning põhivara kasulik eluiga.

2.3.3. Ettevõtete lühiülevaade

Järgnevalt on antud lühiülevaade järjestatavatest ettevõtetest kodulehekülgedel kajastatud andmete ja majandusaasta aruannetes esitatud informatsiooni põhjal.

ABC Supermarkets AS (edaspidi: ABC) on 100% Eesti kapitali põhinev ettevõtte, mis alustas tegevust 2002. aasta alguses, kui ostis 10 kaubamärgi SPAR all töötavat kauplust. Ettevõtte esindab kaubamärke Comarket, Delice Toidupood ja Solarise Toidupood. 2019. aasta aprillis kuulub ettevõttele 19 kauplust: Solarise Toidupood, 2 Delice'i kauplust ja 16 Comarketit. Kauplused asuvad Tartus, Pärnus, Tallinnas ja Harjumaal. Analüüsitavatel aastatel on ettevõttel puhtad järeldusotsused. 2013. ja 2014. aastal auditeeris ettevõtet Grant Thornton Rimess OÜ, 2015.–2017. aastal BDO Eesti AS.

OG Elektra AS (edaspidi OG Elektra) on 100% eestimaisel erakapitalil rajatud äriettevõtte. Ettevõtte põhitegevus on toiduainete tootmine ja jaekaubandus, lisaks äriruumide üürimine ning kruusa ja liiva pealmaakaevandamine. OG Elektra alustas tegevust 1991. aastal kahe kauplusega (majandusaasta aruande tegevusaruandes 1992. aastal). Ettevõtte esindab kaubamärki Grossi Toidukaubad. 2019. aasta aprillis on ettevõttel üle Eesti 63 toidu- ja esmatarbekauplust, 2 tööstuskaupade kauplust ning oma logistikakeskus. Ettevõtet on auditeerinud analüüsitavatel aastatel Assertum Audit OÜ. 2013. aastal oli järeldusotsus märkusega (samuti 2012. aastal). Ettevõtte sai märkuse, sest audiitori hinnangul oli kajastatud põhivara kulumit 458 000 eurot vähem. 2014.–2017. aastal oli ettevõttel puhas järeldusotsus.

Prisma Peremarket AS (edaspidi Prisma) on 1999. aastal asutatud 100% Soome ettevõttele kuuluv ettevõtte. Kaubanduskett tegutseb lisaks Eestile veel Soomes ja Venemaa turgudel. 2019. aasta aprillis oli ettevõttel kokku 8 hüpermarketit Tallinnas, Tartus ja Narvas. 2015. aastal maksis ettevõtte dividende, millelt tasus tulumaksu 2 miljonit eurot, sellest tuleneb ka puhaskasumi järsk langus. Jaettevõtjate kasumlikkust mõjutab kasvav konkurents, tööjõunappus ja surve palgatõusuks ning e-kaubanduse kiire areng. Eesti jaettevõtjate e-kaubanduse mahud on viimastel

aastatel kiirelt kasvanud ning seetõttu on kaubandusettevõtjate ärimudelid muutuses ja ettevõtted otsivad võimalusi efektiivsuse tõstmiseks. 2017. aasta teisel poolel hakkas Prisma pakkuma ePrisma kojuveoteenust. 2013. – 2017. aastal on ettevõtet auditeerinud KPMG Baltics OÜ ning väljastanud igal aastal puhta järeldusotsuse.

Rimi Eesti Food AS (edaspidi Rimi) ainuaktsionär on Rimi Baltic AB, mis on omakorda Rootsi ettevõtte ICA Gruppen AB ainuomanduses. ICA grupp on üks juhtivatest jaekaubandusettevõtetest Põhjamaades, keskendudes tegevuses toidule ja tervisele. Rimi on Baltikumis esindatud kolmes riigis, esindades kaubamärke Rimi ja Supernetto. 2019. aasta aprillis oli Eestis 85 Rimi kauplust: 15 hüpermarketit, 19 supermarketit, 46 minipoodi ja 5 ekspresspoodi. 2017. aastal loobus ettevõtte täielikult Säästumarketi kaubamärgist ning seda kaubamärki kandvad poed kujundati ümber Mini Rimideks või suleti. Säästumarketi kaubamärgist loobumine 2017. aastal tõi kaasa müügitulu languse, eelnevatel aastatel on poodide arv ja müügitulu igal aastal stabiilselt suurenenud. Ettevõtte kasumit mõjutavad eelkõige tööjõukulude iga-aastane kasv, mis tuleneb teenindussektori palgasurvest. 2017. aastal väljastas KPMG Baltics OÜ ettevõttele puhta järeldusotsuse. 2013.–2016. aastal auditeeris ettevõtet Ernst & Young Baltic AS, kelle väljastatud otsused olid samuti puhtad.

RRLektus AS (edaspidi RRLektus) tegevusalad on toidu- ja tarbekaupade jae- ning hulgi-kaubandus, pagari-, kondiitri- ja kulinaariatoodete tootmine, toitlustamine ning kinnisvarahaldus. Jaekett toimetab kaubamärgi „meie toidukaubad“ all. 2019. aasta aprillis on ketis üle 60 kaupluse 12 maakonnas. Ettevõtte on asutatud 1993. aastal. 2016. ja 2017. aastal auditeeris ettevõtet Deloitte Audit Eesti ning väljastas puhta järeldusotsuse. 2013.–2015. aastal oli ettevõtte audiitor Grant Thornton Rimess OÜ, kelle otsused olid samuti puhtad.

Selver AS on Eestis tegutsev super- ja hüpermarketite jaekett. Selver AS on Tallinna Kaubamaja tütar-ettevõtte. Selveri kauplusteketile pandi alus 1995. aastal. 2019. aasta aprilli seisuga on ettevõttel 53 kauplust, neist 22 Tallinna eri piirkondades. Selver ASi eripäraks on Selveri Köök, mis tegutseb Selver ASi tütar-ettevõtjana. Ettevõtte pakub E-selveri teenust, tuues kaubad koju kätte, müügitulu e-kaubanduse valdkonnas on 2017. aastal kahekordistunud. 2017. aasta müügitulu tõusu ja kasumi kasvu tõi kaasa e-Selveri müügitulu kahekordistumine. Ettevõtte on maksnud igal aastal dividende, v.a 2014. aastal. Ettevõtet on auditeerinud 2013.–2016. aastal PricewaterhouseCoopers AS ja andnud välja ainult puhtaid järeldusotsuseid.

Haapsalu, Harju, Keila, Põlva, Rapla ja Vändra Tarbijate Ühistud kuuluvad Coopi ketti. 100% Eesti tarbijatele kuuluv Coop Eesti on vanim ja suurim jaekaubandusvaldkonnas ühiselt tegutsev grupp Eestis. Selle nime all toimetab kokku 19 iseseisvat piirkondlikku tarbijate ühistut. Ühistute tegemisi toetab Coop Eesti Keskühistu, mille alguseks loetakse 1917. aastal loodud Eesti Tarvitajateühisuste Liitu. Ühistu liikmed ja püsikliendid kasutavad aktiivselt Säästukaarti ja Säästukaart Plussi, mis võimaldab hinnasoodustuse Coop Eesti kauplustes ja Säästukaardi partnerite juures. Säästukaart Pluss annab võimaluse ka Coop Eesti kaupluste kassades välja võtta sularaha. 2017. aasta oktoobris pakub uusi võimalusi Coop Pank (endine Krediidipank). Coop Eesti toob pangapunktid kodule lähemale.

Haapsalu TÜ sai alguse 1911. aasta aprillis. Ettevõtte põhitegevus on jaekaubandus, lisategevusala on kinnisvarahaldus. Tabelist 2.13 on näha, et kinnisvara hindamine õiglasele väärtusele summas 438 000 eurot 2015. aastal on toonud kaasa kahjumi. Viimastel aastatel on jaekäibestruktuuri mõjutanud alkoholi müügi suundumine Lätti. Ettevõttele on kogu analüüsitava perioodi jooksul pakkunud audiitorteenuseid Adelaid OÜ, kelle otsused on olnud puhtad.

Harju TÜ sai alguse 1909. aastal. 2019. aasta aprilli seisuga on ettevõttel 26 kauplust, sh Coop Maksimarketid, Coop Konsumid, Coop väikepoed ja Coop Ehituskeskus. Ka Harju TÜle on audiitorteenuseid kogu analüüsitava perioodi jooksul pakkunud Adelaid OÜ, kelle otsused on olnud puhtad.

Keila TÜ põhitegevus on toidukaupade, esmatarbekaupade ja segatööstuskaupade jaemüük. Lisaks toodetakse väikesaiu ja muid kondiitritooteid. Ettevõtte põhimured, nagu kõigil jaekauplejatel, on tööjõunappus ja tööjõu kallinemine. Müügitulule on 2017. aastal mõju avaldanud aktsiisitõusu läbi teinud kaubagruppide (tubakas ja alkohol) müükide vähenemine. Keila TÜd on analüüsitaval perioodil auditeerinud Balti Audit AS, väljastades igal aastal puhta järeldusotsuse.

Põlva TÜ on asutatud 1932. aastal. 2019. aasta aprillis on ühistul kokku 28 kauplust. Põlva TÜ audiitor 2013.–2017. aastal oli Grant Thornton Baltic OÜ (enne seda Grant Thornton Rimess OÜ), igal aastal on väljastatud puhtad järeldusotsused.

Rapla TÜ on asutatud 1904. aastal. 2019. aasta aprillis on ühistul kokku 14 kauplust. Rapla TÜ audiitor oli 2013.–2017. aastal Adelaid OÜ, igal aastal väljastatud otsused on märkusteta.

Vändra Tarbijate Ühistul on 10 kauplust. Ka Vändra TÜ audiitor oli 2013.–2017. aastal Adelaid OÜ ning väljastati puhtad järeldusotsused.

Ettevõtete ülevaate põhjal näib jaesektori olukord olevat stabiilne. Teenindussektoris üldiselt on töjõupuudus, mida eelkõige tekitab madal töötasu ning kehv suhtumine teenindaja ametisse.

Eelpool läbiviidud analüüsi käigus on autor välistanud edasisest järjestamisest kaheksa ettevõtet ning lõplik järjestamist ootavate ettevõtete nimekiri on esitatud tabelis 2.8.

Tabel 2.8. Paremusjärjestatavad ettevõtted

Jaekaubandusettevõte	Koht
OG Elektra AS	1
RRLektus AS	2
Selver AS	3
Harju Tarbijate Ühistu	4
Haapsalu Tarbijate Ühistu	5
ABC Supermarkets AS	6
Keila Tarbijate Ühistu	7
Põlva Tarbijate Ühistu	8
Prisma Peremarket AS	9–10
Rimi Eesti Food AS	9–10
Rapla Tarbijate Ühistu	11
Vändra Tarbijate Ühistu	12

Allikas: autori koostatud, aluseks tabel 2.4

Tabelis 2.8 esitatud järjestuse alusel võrdleb töö autor kolmandas peatükis oma paremusjärjestuse mudelit ning annab järeldused Äripäeva edetabeli koostamise meetoodikale.

3. ETTEVÕTETE PAREMUSJÄRJESTAMINE

Magistritöö kolmandas peatükis reastatakse teises peatükis valitud jaekaubanduse ettevõtted, kelle põhitegevusala on jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted. Ettevõtete paremusjärjestamiseks koostatakse mudel Mereste efektiivsusmaatriksi põhjal ning tulemusi kontrollitakse TOPSIS-meetodil saadud järjestusega.

Koostatud mudeli abil reastab töö autor valitud ettevõtted 2013.–2017. aasta majandusaasta aruannete andmetest lähtuvalt. Järjestatavate ettevõtete bilansid on esitatud lisas 7 ja kasumiaruanded lisas 8. Töö autor on põhiaruannete andmed korrigeerinud tuhandettesse eurodesse, et kõik valitud ettevõtted oleksid omavahel võrreldavamad. Seejärel võrreldakse saadud tulemusi Äripäeva edetabeli „Jaekaubanduse TOP“ alusel kokkupandud lühiedetabeliga (tabel 2.8) ja teaduslike meetodite abil saadud tulemusi omavahel, et hinnata mudeli adekvaatsust.

3.1. Mudeli koostamine efektiivsusmaatriksi põhjal

3.1.1. Efektiivsusmaatriksi koostamine

Paremusjärjestatavate ettevõtete mudeli koostamisel efektiivsusmaatriksi põhjal järgis autor Alveri ja Järve (1987) pakutud põhimõtet, mille korral esineb järjekorras esimene kvantitatiivne näitaja ainult teiste nähtuste poolt mõjutatavana ehk passiivses funktsioonis ja järjekorras viimane näitaja ainult teiste nähtuste mõjutajana ehk aktiivses funktsioonis ning kõik ülejäänud vahepealsed näitajad esinevad nii aktiivses kui ka passiivses funktsioonis. Selliselt koostatud korrastatud lähteparameetritega efektiivsusmaatriks vastab ka intensiivarengu nõuetele, kus kvantitatiivsed näitajad paigutuvad nende suhtelise lõplikkuse järgi majandustegevuse tulemustena (Alver, Järve 1989).

Efektiivsusmaatriksi lähteparameetrid saab jaotada kolme rühma: lõpptulemused (näiteks kasum, kogutulu), kulud (näiteks ärikulud, tööjõukulud) ja ressursid (näiteks töötajate arv, kapital, vara). Ressursid on alati seotud teatud ajamomendiga ja kulud on alati seotud teatud ajavahemikuga.

Kulud tekivad ressursside kasutamisel, mille järel tekib tulemus. Tulenevalt eelnevast on lähteandmete järjestamisel otstarbekas kasutada skeemi

$$\text{TULEMUSED} \Rightarrow \text{KULUD} \Rightarrow \text{RESSURSID},$$

kus nool näitab kasvutempo alanemise suunda. Toodud skeem illustreerib ka näitajate vahelisi põhjuslikke seoseid. (Alver, Järve 1989).

Efektiivsusmaatriksi lähteandmete valikul on autor lähtunud järgmistest eeldustest:

- kvantitatiivsed näitajad on kättesaadavad ettevõtete majandusaasta aruannetest, vajaduse korral on need korrigeeritud ettevõtete vahel võrreldavaks;
- maatriksis on lähtenäitajad korrastatud järjekorras, see tähendab, et kapitali kaasamine võimaldab investeerida ressurssidesse, mis kulutuste kaudu muutuvad sissetulekuks ja kasumiks;
- efektiivsusmaatriksisse on kaasatud paarisarv kvantitatiivseid näitajaid, mis võimaldab järgnevalt lahendada dünaamilise järjestusülesande.

Autor valis efektiivsusmaatriksisse kaheksa kvantitatiivset näitajat, mis on esitatud nende suhtelise lõplikkuse järjestuses järgmiselt:

1. Keskmine kapital (maatriksi käsitluses edaspidi „kapital“, kajastub maatriksis näitajana „A“ (*average capital*)), mis koosneb ettevõtte omakapitalist ja saadud lühi- ja pikaajalistest laenudest. Eelnimetatud rahastamisallikad nõuavad ettevõttelt tasu kapitali kasutamise eest: omakapitali eest tuleb tasuda omanikele dividende ja laenukapitali eest intresse. Ettevõtetel on omakapitali ja laenukapitali erinev osakaal, seetõttu kõrvaldab nende näitajate kogusumma kapitali struktuuri erinevused (Siimann 2018, 83).
2. Töötajate arv (maatriksi käsitluses edaspidi „töötajad“, kajastub maatriksis näitajana „E“ (*employees*)). Töötajate efektiivne kasutamine annab ettevõttele turueelise.
3. Materiaalne põhivara, v.a maa, ehitised ja ettemaksud, soetusmaksumus (maatriksi käsitluses edaspidi „põhivara“, kajastub maatriksis näitajana „T“ (*tangible assets*)). Autor kasutab masinate ja seadmete ning muu inventari rakendamisel soetusmaksumust, et elimineerida eri põhivaraobjektide kasutuseast tulenevad erisused ja hoida andmed võrreldavamad. Põhivara on reastatud eespool tulenevalt intensiivarengu põhimõttest, sest selle osatähtsus koguarvas on enamikul järjestavatel ettevõtetel suurem kui varudel (vaata joonis 3.1) ning seetõttu selle juurdekasvutempo madalam.

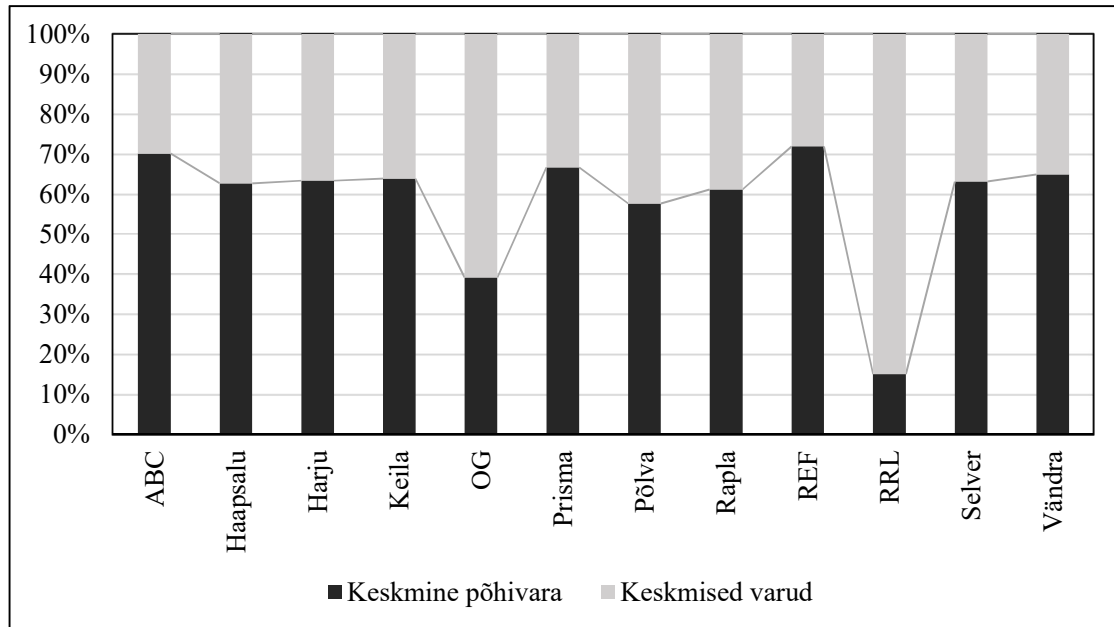
4. Varud, mis on ostetud müügi eesmärgil (kajastub maatriksis näitajana „I“ (*inventories*)). Varude juhtimisest sõltub ettevõtte efektiivsus. Seega tuleb järjepidevalt jälgida varude piisavat olemasolu, et vältida nii puudujääke kui ka seisvaid varusid, mis jätavad ettevõttel tulu saamata või suurendavad ladustamiskulusid.
5. Kaubad, toore, materjal ja teenused (maatriksi käsitluses edaspidi „kaubakulu“, kajastub maatriksis näitajana „C“ (*cost of goods sold*)), mis peegeldab kõige paremini müügitulu teenimiseks tehtud kulusid. Kaubakulud moodustavad suurema osa kui tööjõukulud, seetõttu on kaubakulud järjestatud enne tööjõukulusid tulenevalt intensiivarengu põhimõttest.
6. Tööjõukulud (kajastub maatriksis näitajana „W“ (*wages*)). Tööjõukulud on jaekaubanduses oluline näitaja, seda eriti tihedas konkurentsisis ja suure palgasurve all.
7. Korrigeeritud müügitulu (maatriksi käsitluses edaspidi „müügitulu“, kajastub maatriksis näitajana „S“ (*sales revenue*)). Järjestatavad ettevõtted kajastavad müügitulu ja muude äritulude komponente erinevalt (lisa 6). Võrreldavama tulemuse näitamiseks on korrigeeritud müügitulusse kaasatud põhitegevusega seotud tulud ja elimineeritud kinnisvarainvesteeringutelt teenitud tulu, põhivara ja kinnisvarainvesteeringute müügist teenitud kasum, õiglasel väärtuses kajastatud kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutusest tulenev kasum ja muud põhitegevusega mitteseotud tulud (näiteks trahvid, viivised ja hüvitised).
8. Korrigeeritud ärikasum (maatriksi käsitluses edaspidi „kasum“, kajastub maatriksis näitajana „P“ (*profit*)). Korrigeeritud ärikasum on saadud, kui kulumieelsele ärikasumile (EBITDA) on uuesti liidetud ehitiste kulum ja elimineeritud mitterahalised tehingud, mis tulenevad õiglasel väärtuses kajastatud kinnisvarainvesteeringu väärtuste muutusest. Selliselt arvatud kasum on autori arvates ettevõttei võrreldavam kui ärikasum, sest elimineeritud on eri kulumimääradest ja põhivara arvelevõtmise piiridest tulenevad erisused, samuti soetusmaksumuses kajastatud kinnisvarainvesteeringute kulumid ning turuolukorrast tulenevad õiglasel väärtuses kajastatavate kinnisvarainvesteeringute väärtuste kõikumised. Kulumi osast on arvestusse sisse jäetud ehitiste kulum, sest järjestatavad ettevõtted kasutavad kaubanduspindadena nii oma ehitisi kui ka renditud pindu, seega ehitiste kulum teeb kasumi võrreldavamaks ehk asendab oma pindu kasutatavatel ettevõtetel rendikulusid. Puhaskasumi kasutamine on samuti võrreldamatu juba eespool loetletud tingimustel, lisaks mõjutavad puhaskasumit tulumaksukulu (mis ei pruugi olla seotud analüüsitava majandusaastaga) ja erinevad finantstulud ja -kulud, mis ettevõttei ei ole võrreldavad (finantsinvesteeringute olemasolu, laenuitingimuste erisused).

Eelnimetatud näitajate alusel on esitatud efektiivsusmaatriks tabelis 3.1. Maatriksi koostamisel kasutab autor töötajate arvu ja bilansiliste näitajate arvutamiseks aritmeetilist keskmist

$$(\text{näitaja väärtus perioodi alguses} + \text{näitaja väärtus perioodi lõpus}) / 2$$

, mis tagab näitajate võrreldavuse perioodiliste näitajatega kasumiaruandest.

Efektiivsusmaatriksi juhtelement on kapitali rentaaublus, mis on perioodi kasumi ja kapitali perioodikeskmisena leitav suhtarv, mis näitab ettevõtte kasumit kapitali ühe euro kohta. Suhtarv on oluline näitaja ettevõtte omanikele ja investoritele. Efektiivsusmaatriksisse on kaasatud esimese tulemusnäitajana kasum ja seejärel müügitulu. Kasumlikkuse tõstmiseks on vajalik kasumi kiirem kasv võrreldes müügituluga, seetõttu vastavad efektiivsusmaatriksisse järjestatud näitajad ka intensiivarengu põhimõttele.

Joonis 3.1. Põhivara ja varude keskmised osakaalud analüüsitaval perioodil
Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 9

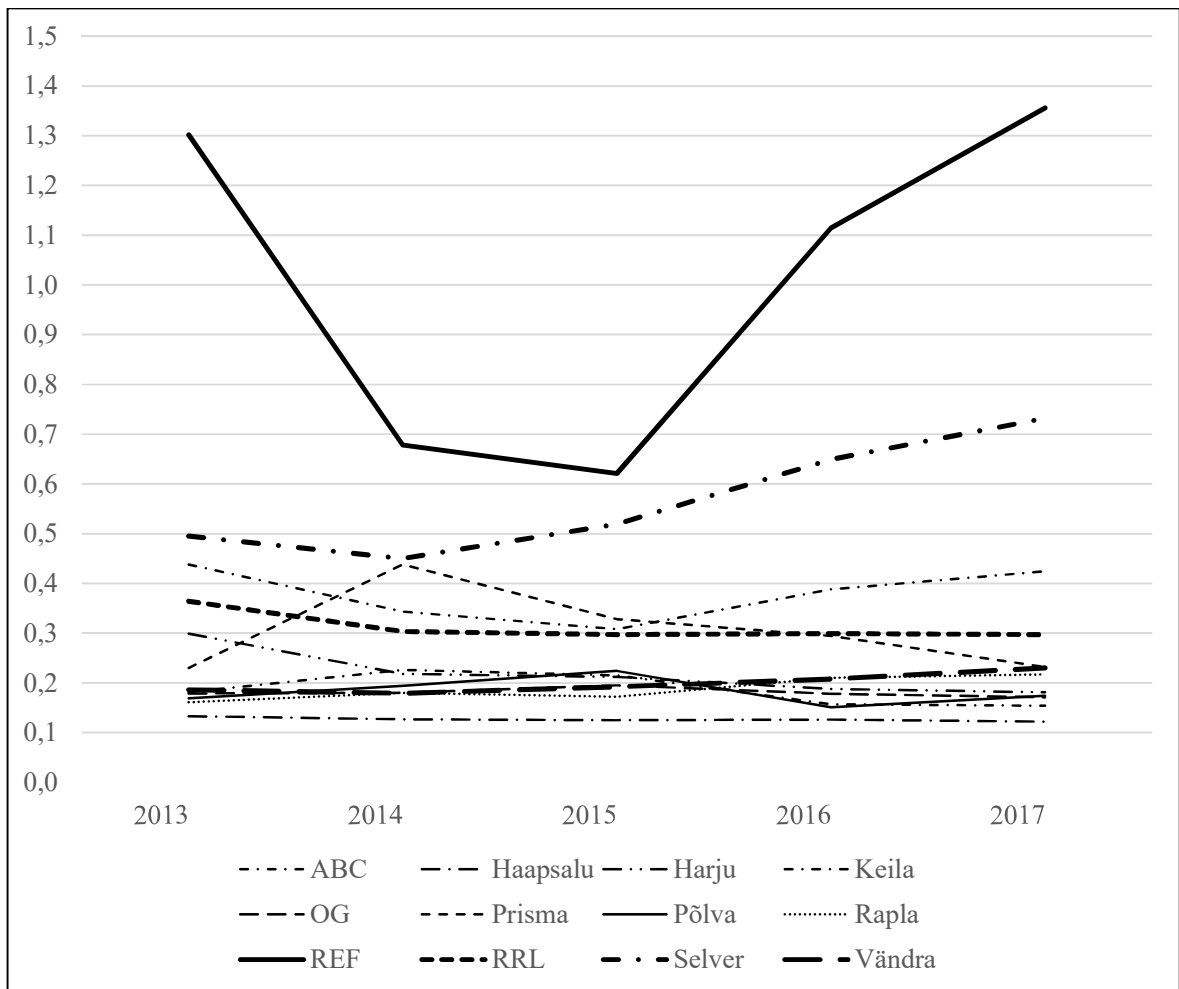
Paremusjärjestatavate ettevõtete efektiivsusmaatriksite alusandmed on esitatud lisa 9 ja efektiivsusmaatriksid lisa 10 tähestikulises järjekorras.

Tabel 3.1. Jaekaubanduse korrastatud maatriksimudel 8×8

Kvantitatiivne tegur	Majandustegevuse tulemused							
	Kasum (P)	Müügitulu (S)	Tööjõukulud (W)	Kaubakulu (C)	Varud (I)	Põhivara (T)	Tööjõud (E)	Kapital (A)
Kasum (P)	11 1,0							
Müügitulu (S)	21 P/S Äritulu kasumisiduvus	22 1,0						
Tööjõukulud (W)	31 P/W Tööjõukulude kasumisiduvus	32 S/W Tööjõukulude müügisiduvus	33 1,0					
Kaubakulud (C)	41 P/C Kaubakulude kasumisiduvus	42 S/C Kaubakulude müügisiduvus	43 W/C Kaubakulude tööjõukulusiduvus	44 1,0				
Varud (I)	51 P/I Varude kasumisiduvus	52 S/I Varude müügisiduvus	53 W/I Varude tööjõukulusiduvus	54 C/I Varude kaubakulusiduvus	55 1,0			
Põhivara (T)	61 P/T Põhivara kasumisiduvus	62 S/T Põhivara müügisiduvus	63 W/T Põhivara tööjõukulusiduvus	64 C/T Põhivara kaubakulusiduvus	65 I/T Põhivara varusiduvus	66 1,0		
Tööjõud (E)	71 P/E Tööjõu kasumisiduvus	72 S/E Tööjõu müügisiduvus	73 W/E Tööjõu tööjõukulusiduvus	74 C/E Tööjõu kaubakulusiduvus	75 I/E Tööjõu varusiduvus	76 T/E Tööjõu põhivarasiduvus	77 1,0	
Kapital (A)	81 P/A Kapitali rentaablus	82 S/A Kapitali müügisiduvus	83 W/A Kapitali tööjõukulusiduvus	84 C/A Kapitali kaubakulusiduvus	85 I/A Kapitali varusiduvus	86 T/A Kapitali põhivarasiduvus	87 E/A Kapitali töötajasiduvus	88 1,0

Allikas: autori koostatud

Efektiivsusmaatriksite alusel ei ole ettevõtted väga kasumlikud, kuigi kasvutrend on nähtav joonisel 3.2. Rimi Eesti Food AS tegi analüüsitaval perioodil suure languse, sest 2014. aastal viis läbi fondiemissiooni ja 2015. aastal vähendas aktsiakapitali 10 miljonilt eurolt ühele miljonile eurole.

Joonis 3.2. Kapitali rentaablus aastatel 2013–2018
Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Lühidalt võib efektiivsusmaatriksite tulemuste kohta kokkuvõttes järeldada, et jaekaubandus ei ole kõige kasumlikum tegevusala, sest sissemakstud kapitali tagasiteenimiseks kulub pikem aeg kui näiteks kinnisvara sektoris tegutsedes. Eelmises peatükis paremusjärjestatavate ettevõtete majandusaasta aruandeid analüüsesid oli näha, et jaekaubandussektoris ei maksta igal aastal dividende, pigem toimub see harva.

3.1.2. Sünteetiline efektiivsusindeks ja sünteetiline võrdluskordaja

Mereste (1984, 156–158; 1987, 248–250) poolt on efektiivsuse mõõtmiseks välja pakutud võimalus esitada maatriks kokkuvõtlikult ühe näitaja abil. Vastav näitaja on sünteetiline efektiivsusindeks, mille alusel on võimalik ettevõtteid omavahel võrrelda, sealhulgas paremusjärjestada. Üldine efektiivsusindeks arvutatakse efektiivsusmaatrikselementide kasvunäitajate aritmeetilise keskmisena järgmise valemi alusel:

$$I_{ef} = \frac{2\sum I'}{n^2 - n}, \quad (3.1)$$

kus I' – maatriksi elementide diagonaalialused kasvuindeksid,
 n – maatriksi elementide arv.

Sünteetilist efektiivsusindeksit võib arvutada ka kasvuindeksite geomeetrilise keskmisena järgmise valemi alusel:

$$I_{ef}^G = \frac{n^2 - n}{2} \sqrt{\pi I'}, \quad (3.2)$$

kus I' – maatriksi elementide diagonaalialused kasvuindeksid,
 n – maatriksi elementide arv.

Võrreldav sünteetiline efektiivsusindeks on võimalik arvutada ka võrdlusmaatrikselementide kasvunäitajate aritmeetilise või geomeetrilise keskmine. Valemite 3.1 või 3.2 alusel on võimalik ettevõtteid paremusjärjestada lahendades dünaamilise järjestusülesande.

Staatilise järjestusülesande lahendamiseks on Mereste (1984, 189–191; 1987, 285–286) poolt välja pakutud samuti võimalus esitada võrdlusmaatriks kokkuvõtlikult ühe näitaja abil. Vastav näitaja on sünteetiline võrdluskorda. Üldine võrdluskordaja arvutatakse efektiivsusmaatrikselementide võrdluskordajate aritmeetilise keskmisena järgmise valemi alusel:

$$C_{ef} = \frac{2\sum C'}{n^2 - n}, \quad (3.3)$$

kus C' – võrdlusmaatriksi elementide diagonaalialused võrdluskordajad,
 n – maatriksi elementide arv.

Sünteetilist võrdluskordajat võib arvutada ka võrdluskordajate geomeetrilise keskmisena järgmise valemi alusel:

$$C_{ef}^G = \frac{n^2 - n}{2} \sqrt{\pi C'}, \quad (3.4)$$

kus C' – võrdlusmaatriksi elementide diagonaalialused võrdluskordajad,
 n – maatriksi elementide arv.

Siimann (2018, 97) jõudis oma doktoritöös järeldusele, et kõige täpsema üldise efektiivsuse näitaja saab geomeetrilise keskmisena arvutades vastavalt valemile 3.2 ja 3.4 lähtudes selles töekspidamises Rooti (Роот 1981) ja Tinita (Тинитс 1985) uurimustele. Geomeetrilisel keskmisel põhinev sünteetiline efektiivsusindeks toimib eriti hästi, kui kvantitatiivseid näitajaid on paarisarv (Альвер 1989) ja efektiivsusmaatriksis puuduvad negatiivsed ärikasumid. Vastavad kriteeriumid on siinses töös täidetud, seega kasutab autor ettevõtete järjestamiseks geomeetrilise keskmise sünteetilist efektiivsusindeksit ja sünteetilist võrdluskordajat.

Autor lahendas ettevõtete paremusjärjestamiseks staatilise ja dünaamilise järjestusülesande võrdlusmaatriksite abil. Võrdlusmaatriksite koostamiseks valis autor aluseks OG Elektra ASi efektiivsusmaatriksi, sest valitud ettevõtte on Äripäeva paremusjärjestuse alusel koostatud võrreldava edetabeli tipus (vaata tabel 2.8). Võrdlusmaatriksite andmed saadi kõigi järjestatavate ettevõtete efektiivsusmaatriksi elementide jagamisel OG Elektra ASi efektiivsusmaatriksi elementidega (lisa 11).

Võrdlusmaatriksite alusel on arvutatud valemi 3.2 alusel sünteetilised efektiivsusindeksid lisas 12 ja valemi 3.4 alusel sünteetilised võrdluskordajad lisas 13. Analüüsitud aastate keskmised näitajad on leitud kasutades aritmeetilist keskmist, sest analüüsimisel on paaritu arv aastaid.

Tabelisse 3.2 on koondatud sünteetilise efektiivsusindeksi ja võrdluskordaja aastate ülesed aritmeetilised keskmised. Tabelist nähtub, et dünaamilise järjestuse efektiivseim ettevõtte on Rapla Tarbijate Ühistu, kellel on tihedalt kannul Vändra Tarbijate Ühistu ja Selver AS. Staatilise järjestuse efektiivsemad on Rimi Eesti Food AS, RRLeht AS ja Selver AS. Kasvuindeksite järjestuse alusel on eespool ka väiksemad ettevõtted, kuid suuremad ettevõtted jõuavad ette oma mahunäitajate alusel. Siit leiab taaskord kinnitust, et väiksematel ettevõtetel on suurem võimalus näidata kasvu suhtarvude pealt ning suurtel ettevõtetel absoluutarvude võrdluses.

Eelnevale tuginedes on mudeli koostamisel efektiivsusmaatriksi põhjal õiglane lisada paremusjärjestamiseks nii staatilise kui dünaamilise järjestusülesande lahendamine, et anda võrdsed võimalused järjestamiseks nii suurtele kui väikestele ettevõtetele. Siinses töös autor võtab järjestusi mudelis arvesse võrdsetel alustel ja arvutab lõplikuks järjestamiseks kahe näitaja aritmeetilise keskmise.

Tabel 3.2. Sünteetilise efektiivsusindeksi ja sünteetilise võrdluskordaja kombineeritud näitaja

Ettevõtte	Sünteetiline efektiivsusindeks	Sünteetiline võrdluskordaja	Kombineeritud näitaja
ABC Supermarkets AS	102,2%	111,7%	107,0%
Haapsalu Tarbijate Ühistu	101,4%	93,7%	97,6%
Harju Tarbijate Ühistu	98,3%	115,8%	107,1%
Keila Tarbijate Ühistu	100,7%	93,6%	97,2%
OG Elektra AS	100,0%	100,0%	100,0%
Prisma Peremarket AS	101,6%	117,8%	109,7%
Põlva Tarbijate Ühistu	102,1%	93,7%	97,9%
Rapla Tarbijate Ühistu	104,0%	102,3%	103,2%
Rimi Eesti Food AS	102,1%	158,6%	130,4%
RRLektus AS	97,6%	137,9%	117,8%
Selver AS	103,6%	136,3%	120,0%
Vändra Tarbijate Ühistu	103,7%	103,6%	103,7%

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks lisa 12 ja 13

Kokkuvõtlik tulemus on näha järjestusena tabelis 3.3. Tabelist nähtub, et paremusjärjestustes on erisusi. Suurimad muutused järjestuses on Rimi Eesti Food ASil, kes Äripäeva järjestuses on viimaste seas, kuid koostatud mudeli järjestuse alusel esimene, edestades teist kohta ca 10% efektiivsusega. Teine ja kolmas koht on mudeli ja Äripäeva järjestuses vahetusse läinud.

Tabel 3.3. Paremusjärjestus mudeli järgi

Ettevõtte	Mudeli järjestus	Äripäeva järjestus	Järjestuste erinevus
Rimi Eesti Food AS	1	9–10	–8–9
Selver AS	2	3	–1
RRLektus AS	3	2	1
Prisma Peremarket AS	4	9–10	–5–6
Harju Tarbijate Ühistu	5	4	1
ABC Supermarkets AS	6	6	0
Vändra Tarbijate Ühistu	7	12	–5
Rapla Tarbijate Ühistu	8	11	–3
OG Elektra AS	9	1	8
Põlva Tarbijate Ühistu	10	8	2
Haapsalu Tarbijate Ühistu	11	5	6
Keila Tarbijate Ühistu	12	7	5

Allikas: autori koostatud, aluseks tabelid 2.8 ja 3.2

Äripäev järjestab ettevõtteid ainult nelja näitaja alusel (müügitulu, müügitulu juurdekasvutempo, ärikasum ja ärikasumi juurdekasvutempo), mille alusel ei olnud võimalik Rimi Eesti Food ASil esikohta tabelites saada, sest tema müügitulu on olnud stabiilne ilma suuremate kõikumisteta, kuid ärikasumis on olnud sügavad langused, seda eelkõige 2014. aastal.

Mudeli järjestuse alusel on kaheksa kohta võrreldes Äripäeva järjestusega langenud OG Elektra AS ja kuus kohta Haapsalu Tarbijate Ühistu ning seevastu viis kohta tõusnud Prisma Peremarket AS ja Vändra Tarbijate Ühistu.

Autori hinnangul põhjustab järjestamisel erisusi müügitulu kvaliteet ja järjestamiseks kasutatud näitajate arv. Mudeli järjestamisel on kasutatud korrigeeritud müügitulu, mis tagab õiglasema ülevaate jaekaubanduse müügist saadavatest tuludest ning välistab kõrvaltegevusaladena kaasatud tulu, mis kajastatakse ettevõtetite müügitulu või muude äritulude koosseisus. Äripäeva edetabelis andmete kvaliteedile nii suures osas rõhku ei ole pandud. Ettevõtete efektiivsusele ei saa mõõtu anda ainult müügitulu ja ärikasumi alusel, sest ettevõtja efektiivsust mõjutavad ka muud näitajad, näiteks kapitali ja põhivara parimal viisil kasutamine müügitulu teenimiseks, tööjõu efektiivne kasutamine ja õiglase töötasu maksmine tehtud töö eest, varude juhtimine ja optimeerimine tagades võimalikult madalad mahakandmise kulud ja võimalikult suure müügitulu rentaabluse.

3.2. TOPSIS-meetod

3.2.1. TOPSIS-meetodi lühiülevaade

TOPSIS on väga levinud meetod paremusjärjestamiseks Eestist väljaspool. TOPSIS põhineb alternatiivide järjestamisel, siinses töös on alternatiivid järjestatavad ettevõtted, et tuvastada parim alternatiivne valik, mis on ideaalsele lahendusele ehk parimale tulemusele kriteeriumite kaupa kõige lähemal (siinses töös finantssuhtarvud). Töö käigus leitakse ideaalne ja halvim alternatiiv ning kõige ideaalsem on kõige kaugem lahendus mitteideaalsest lahendusest. TOPSIS-meetod võtab arvesse kauguseid mõlemalt poolt. (Bulgurcu 2012)

TOPSIS-meetodil järjestamine koosneb järgmistest etappidest (Farrokh *et al.* 2016; Bulgurcu 2012):

1. Algandmete maatriksi koostamine, mis sisaldab m alternatiivi (ettevõtet) ja n kriteeriumi (finantssuhtarvu).

2. Järgnevalt otsustusmaatriks (algandmete maatriks) normaliseeritakse. Magistritöö autor kasutab normaliseerimiseks ehk andmete ühtlustamiseks vektori normaliseerimist järgmise valemi alusel:

$$r_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m x_{ij}^2}}, \quad (3.5)$$

kus i – järjestatav ettevõte,
 j – järjestatav kriteerium,
 r_{ij} – normaliseeritud kriteeriumi väärtus,
 x_{ij} – otsustusmaatriksi kriteeriumi väärtus,
 m – ettevõtete arv.

3. Seejärel arvutatakse kaalutud normaliseeritud maatriks. Kaalumisel võidakse arvestada professionaalide hinnangutega kriteeriumidele, kuid lihtsuse huvides võib kõikidele kriteeriumidele anda sama kaalu.
4. Seejärel avaldatakse ideaalne (A^+) ja halvim (A^-) alternatiiv ehk kaalutud normaliseeritud maatriksist leitakse iga kriteeriumi maksimaalne ja minimaalne väärtus.
5. Järgmise sammuna arvutatakse välja ideaalsed (S_i^+) ja halvimid (S_i^-) vahemaad kõigist alternatiividest, võttes aluseks ideaalse ja halvima alternatiivi järgmiste valemite alusel:

$$S_i^+ = \sqrt{\sum_{j=1}^k (r_{ij} - A_j^+)^2}, \quad (3.6)$$

$$S_i^- = \sqrt{\sum_{j=1}^k (r_{ij} - A_j^-)^2}, \quad (3.7)$$

kus i – järjestatav ettevõte,
 j – järjestatav kriteerium,
 A_i^+ – järjestatava kriteeriumi ideaalne alternatiiv,
 A_i^- – järjestatava kriteeriumi halvim alternatiiv,
 r_{ij} – normaliseeritud kriteeriumi väärtus,
 k – kriieriumite arv.

6. Seejärel leitakse suhteline lähedus ideaalsest lahendusest (C^*) järgmise valemi alusel:

$$C_i^* = \frac{S_i^-}{S_i^+ + S_i^-} \quad 0 < C^* < 1 \quad (3.8)$$

7. Järgnevalt ettevõtted reastatakse, parim alternatiiv on lähim 1-le.

3.2.2. TOPSIS-meetodil ettevõtete paremusjärjestamine

Ettevõtete paremusjärjestamiseks koostab töö autor algandmete maatriksi, kasutades efektiivsusmaatriksist tulenevaid suhtarve: juhtelement ja diagonaalide elemendid (tabel 3.1). Algandmete maatriksis on seega 12 alternatiivi ehk ettevõtet, mida järjestada, ning 8 kriteeriumi ehk finantssuhtarvu. Lisas 14 on esitatud algandmete maatriksid aastate lõikes, lisas 15 on normaliseeritud maatriksid, kasutades vektori normaliseerimist (meetod lubab kasutada ka muid võimalusi normaliseerimiseks, kuid see on enimlevinud), seejärel lisas 16 on esitatud kaalutud normaliseeritud maatriksid. Lihtsuse huvides on kõigi näitajate kaalud võrdsed 0,125. Seejärel on lisas 16 välja toodud ka maksimaalsed ja minimaalsed väärtused alternatiivide vahel, et teha järgmine arvutus lisas 17 leidmaks suhtelise läheduse ideaalsest lahendusest. Lisa 18 alusel leitakse järjestamise koht. Tabelis 3.4 on välja toodud valimis olnud ettevõtete iga-aastased järjestuskohad.

Tabel 3.4. TOPSIS-meetodi järjestus

Ettevõtte	2013	2014	2015	2016	2017	2013–2017
ABC	7	6	7	6	6	6,4
Haapsalu	6	7	8	8	7	7,2
Harju	5	5	6	7	8	6,2
Keila	9	8	9	11	11	9,6
OG	10	9	5	5	5	6,8
Prisma	4	3	4	4	4	3,8
Põlva	11	11	11	12	12	11,4
Rapla	12	12	12	10	10	11,2
REF	1	1	1	1	1	1,0
RRL	2	2	2	2	2	2,0
Selver	3	4	3	3	3	3,2
Vändra	8	10	10	9	9	9,2

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 18

TOPSIS-meetodil saadud järjestus viib OG Elektra ASi liidrikoht tagaplaanile. Absoluutseks liidriks kerkib Rimi Eesti Food AS, tema järel RRLektus AS ja seejärel Selver AS.

Tabelis 3.5 on esitatud võrdlusjärjestuste erinevused TOPSISe ja Äripäeva järjestusel. Võrreldes Äripäeva järjestusega on Rimi Eesti Food AS tõusnud absoluutseks esinumbriks ning tõusu teeb TOPSIS-meetodil järjestades ka Prisma Peremarket AS.

Tabel 3.5. Paremusjärjestus TOPSISE meetodi järgi

Ettevõtte	TOPSISE järjestus	Äripäeva järjestus	Järjestuste erinevus
Rimi Eesti Food AS	1	9–10	–8–9
RRLektus AS	2	2	0
Selver AS	3	3	0
Prisma Peremarket AS	4	9–10	–5–6
Harju Tarbijate Ühistu	5	4	1
ABC Supermarkets AS	6	6	0
OG Elektra AS	7	1	6
Haapsalu Tarbijate Ühistu	8	5	3
Vändra Tarbijate Ühistu	9	12	–3
Keila Tarbijate Ühistu	10	7	3
Rapla Tarbijate Ühistu	11	11	0
Põlva Tarbijate Ühistu	12	8	4

Allikas: autori koostatud, aluseks tabel 2.8 ja 3.4

Tabelisse 3.6 on koondatud kõik kolm paremusjärjestust. Teaduslikel meetoditel saadud paremusjärjestused on omavahel põhimõtteliselt võrreldavad, kuid nagu eelnevast analüüsist on selgunud, siis teaduslikel meetoditel koostatud järjestused erinevad suuresti Äripäeva poolt koostatavast edetabelist. Paremusjärjestustel on ka sarnasus: kõikide meetodite puhul on jäänud teine ja kolmas koht suhteliselt muutumatuks. RRLektus ASi ja Selver ASi müügitulu kasvab igal aastal sarnaselt ärikasumiga.

Tabel 3.6. Paremusjärjestused erinevatel meetoditel

Ettevõtte	Mudeli järjestus	Äripäeva järjestus	TOPSISE järjestus
Rimi Eesti Food AS	1	9–10	1
Selver AS	2	3	3
RRLektus AS	3	2	2
Prisma Peremarket AS	4	9–10	4
Harju Tarbijate Ühistu	5	4	5
ABC Supermarkets AS	6	6	6
Vändra Tarbijate Ühistu	7	12	9
Rapla Tarbijate Ühistu	8	11	11
OG Elektra AS	9	1	7
Põlva Tarbijate Ühistu	10	8	12
Haapsalu Tarbijate Ühistu	11	5	8
Keila Tarbijate Ühistu	12	7	10

Allikas: autori koostatud, aluseks tabelid 2.8, 3.3 ja 3.5

Teaduslikel meetoditel tehtud järjestamiste aluseks on finantsuhtarvud ja korrigeeritud finantsandmed. Äripäev on oma edetabeleid koostanud näitajate alusel, mis on lihtsalt

kättesaadavad majandusaasta aruannetest ilma neid pikemalt analüüsimata. Äripäeva edetabeli koostamisel kasutatakse kahte kvantitatiivset näitajat ja kahte kvalitatiivset näitajat. Siinse töö autor on efektiivsusmaatriksi põhjal koostatud mudelis kasutanud 28 finantssuhtarvu ja TOPSISe meetodil ettevõtteid reastades 8 finantssuhtarvu. Tulenevalt analüüsimise ja mahu erisustest ongi teaduslikel meetoditel saadud tulemused erinevad Äripäeva poolt koostatavast järjestamisest. Magistritöö autor soovib Äripäeva toimetusel üle vaadata edetabelite koostamise meetoodika, sest väär paremusjärjestus võib anda vale teadmise kogu ühiskonnale.

Efektiivsusmaatriksi ja TOPSIS-meetodil koostatud mudeleid analüüsides, saab kõik kokkuvõtteks alguse õigesti valitud sisenditest ja nende alusel arvutatud suhtarvudest. Võrreldavuse huvides on mõistlik kasutada analüüsimisel pigem finantssuhtarve. Samuti tasub hoolikalt üle vaadata, kuidas ettevõtted oma andmeid majandusaasta aruandes näitavad. Teises peatükis selgus, et jaettevõtjad kajastavad oma müügitulu erinevatest põhimõtetest lähtuvalt kas siis müügituluna või muu ärituluna, mis teeb ettevõtted raskesti võrreldavaks, eriti kui püütakse kokku panna lihtsaid edetabeleid finantskaugete inimeste poolt. Samuti on ettevõtetel võimalik valida mitme arvestuspõhimõtte seast, mis võivad oluliselt moonutada aruandes kajastatud näitajaid.

KOKKUVÕTE

Magistritöö eesmärk oli koostada mudel, mille alusel on võimalik jaekaubanduse ettevõtteid paremusjärjestada finantsaruannete põhjal. Seejärel on autor võrrelnud mudeli abil saadud tulemusi kommertsperioodikas ilmuvate järjestustabelitega ja hinnanud saadud tulemusi. Autor on valinud uuritavaks sektoriks jaekaubanduse ning siit veel detailsemalt jaemüügi spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted (EMTAK 47111).

Töös on analüüsitud kommertsperioodikas esitatud edetabeleid ning on jõutud järeldusele, et ettevõtteid järjestatakse lihtsustatud meetoditel, kaasates analüüsi väga vähe näitajaid, peamine näitaja on müügitulu ning selle juurdekasvutempo võrreldes eelneva aastaga. Edetabelite kokkupanekul ei pöörata tähelepanu ettevõtete tegutsemisvaldkonnale ning selle mõju ettevõtte tulemustele.

Ettevõtete järjestamiseks on maailmas korraldatud palju teaduslikke uuringuid, kuid enamik neist on sektoripõhised ning põhinevad börsil noteeritud ettevõtete järjestamisele. Enimlevinud meetodid ettevõtete järjestamiseks on TOPSIS ja VIKOR ning nende hägusad edasiarendused. Eestis on järjestamisele aluse pannud 1980ndatel aastatel akadeemik Uno Mereste. 21. sajandil on meetodika teadusringkondades taas avastatud, viidates Mereste sidusanalüüsile ning efektiivsusmaatriksi alusel pakutud välja mitu ettevõtete analüüsi võimalust.

Jaekaubanduse sektorit analüüsides selgus, et jaemüük kauplustes ei ole enam tõusev trend ning panustatakse e-kaubandusse arendustesse. Ka siinses töös järjestatavad toidukaupade müüjad pakuvad poodlemise võimalust kodust lahkumata. Jaekaubandus on väga konkurentsitihe ning seetõttu on oluline olla oma tegemistes kuluefektiivne. Suurim kitsaskoht jaekaubanduses on teenindajate puudus, sest amet ei ole võrreldes nõukogude ajaga enam nii populaarne.

Magistritöös on järjestatud 12 ettevõtet, kelle põhitegevusala on jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukabad, joogid ja tubakatooted. Järjestamiseks on saadud andmed 2013.–2017. aasta majandusaasta aruannetest. Jaekauplejate järjestamiseks on loodud mudel efektiivsusmaatriksi põhjal lahendades ettevõtete paremusjärjestamiseks dünaamilise ja staatilise

järjestusülesande. Mudeli asjakohasust on kontrollitud TOPSIS-meetodiga. Saadud järjestamise tulemusi on võrreldud Äripäeva koostatavate jaekaubanduse edetabelite tulemustega. Teaduslikel meetoditel saadud paremusjärjestused on omavahel põhimõtteliselt võrreldavad, aga teaduslikel meetoditel koostatud järjestused erinevad suuresti Äripäeva koostatavast edetabelist.

Teaduslikel meetoditel tehtud järjestamiste aluseks on finantssuhtarvud ja korrigeeritud finantsandmed. Äripäev on oma edetabeleid koostanud näitajate alusel, mis on lihtsalt kättesaadavad majandusaasta aruannetest, ilma neid pikemalt analüüsimata. Äripäeva edetabeli koostamisel kasutatakse kahte kvantitatiivset näitajat ja kahte kvalitatiivset näitajat. Siinse töö autor on efektiivsusmaatriksi diagonaali all kasutanud 28 finantssuhtarvu ja TOPSISe meetodil ettevõtteid reastades kaheksat finantssuhtarvu. Samuti on siinse töö autor teinud eeltööd majandusaasta aruannetest saadavate andmete võrreldavuseks. Seega rohkematele finantssuhtarvudele ja andmekvaliteedile tuginedes ongi teaduslikel meetoditel saadud tulemused erinevad Äripäeva poolt koostatavast järjestamisest.

Töö autor seadis omale eesmärgi kontrollida järgmiste hüpoteeside paikapidavust:

1. Teaduslikel meetoditel koostatud paremusjärjestus erineb tunduvalt kommertsperioodikas esitatule, kuid teaduslikel meetoditel koostatud paremusjärjestused on pigem omavahel võrreldavad.
2. Ettevõtete reastamine avaldatud majandusaasta aruannete alusel on raskendatud info puudulikkuse tõttu.

Esimene hüpotees on kontrollitud ning vastab autori arvamusele, et lihtsustatud meetodil kokku pandud paremusjärjestus ei lähe kokku teaduslikult lähenetud analüüsiga ning teaduslikel meetoditel saadud paremusjärjestused on omavahel pigem võrreldavad. Põhimõttelised erinevused tulenevad andmekvaliteedist ja valitud sisenditest. Teaduslikel meetoditel kokku pandud mudelites kasutatakse finantssuhtarve, harvem kvantitatiivseid näitajaid finantsaruannetest. Raamatupidamislike suhtarvude kasutamine annab rohkem rakendavat teavet analüüsimiseks ettevõtte olukorda, sh järjestamiseks vajalikke asjakohaseid andmeid. Samuti on suhtarvud pigem võrreldavad teiste samal tegevusalal tegutsevate ettevõtetega.

Teise hüpoteesi lükkab autor ümber, sest valimisse sattusid suured ettevõtted, kellel on kohustus esitada detailsemaid majandusaasta aruandeid. Kindlasti on raske järjestada finantsaruannete

alusel ainult väike- või mikroettevõtjaid, sest vastavates aruannetes puudub magistritöö autori koostatud efektiivsusmaatriksi rakendamiseks informatsioon.

Magistritöö teemat on võimalik väga laialdaselt edasi arendada, sest ettevõtete analüüsimiseks on väga palju eri lähenemisi. Samuti on võimalik teemasse veelgi põhjalikumalt süveneda ja analüüsida väga detailselt suhtarve, mis efektiivsuse tõustes peaksid kasvama. Ka on võimalik rakendada vastavaid mudeleid mõningate korrigeerimistega, see tähendab, et lähtenäitajad peaksid peegeldama võimalikult lähedalt uuritavad sektorit teistel tegevusaladel. Huvitav on kindlasti läheneda samade ettevõtete järjestamisele veel VIKOR-meetodiga, mis on samuti väga levinud järjestamisviis, või muuta olemasolevaid suhtarve.

Magistritöös rakendati TOPSISE meetodile suhtarvude kaalumisel võrdset kaalu, samas artiklite kokkuvõttele tuginedes, siis suhtarvude kaalude määramiseks kaasatakse professionaale. Levinuim meetod on hägusloogika, sest arvamused ei saa olla ainult must-valged või väärtuses 0 ja 1, vaid inimloomusest tulenevalt on maailm kirju ja erinevate professionaalsete hindajate arvamustest läbi põimunud.

Ettevõtete paremusjärjestamine ja konkurentsivõime kindlaksmääramine on tegevusvaldkonna arengu seisukohalt otsustava tähtsusega. Tulemuslikkuse mõõtmine on muutunud jaekaubanduse jaoks oluliseks, sest tegutsetakse konkurentsitihedas sektoris, kus annavad eelise hoolikalt järgitud kulud ja töötajate motiveerimine. Enda ettevõtet samas valdkonnas tegutsevate ettevõtetega võrreldes on võimalik kindlaks määrata oma praegune positsioon ja töötada välja konkreetset sammu efektiivsemaks tegutsemiseks. Seetõttu on oluline, et ettevõtete järjestamiseks kasutataks kvaliteetseid andmeid ning kvalifitseeritud tööjõudu.

SUMMARY

RANKING OF RETAIL TRADERS

Janika Roots

Increasing competition between retailers requires managers to optimise their business processes in order to achieve efficiency and competitiveness, increase profits and reduce expenses. Therefore, interest in ranking tables is appropriate. This thesis will reveal whether it is appropriate to entrust the charts compiled using the simplified methods published in the commercial media or would a more scientific approach bring a more realistic result.

The aim of the master's thesis is to create a model that enables companies to be ranked on the basis of financial statements. The author then compares the results obtained with the model with the ranking tables published in the commercial media and evaluates the results. The author has chosen the retail sector as the subject of the research, and more specifically retail outlets in non-specialized stores with food, beverages and tobacco products (EMTAK 47111).

The master's thesis consists of three chapters, which in turn are subdivided into subchapters. The first chapter discusses whether rankings are important and what it gives to the entrepreneur, investor, and partners. The main methods of rankings both in Estonia and abroad are reviewed. Then, an overview is provided of the world's most widely used scientific ranking methods. The chapter gives an overview of matrix modeling, which has been thoroughly discussed in Estonia by academician Uno Mereste. In addition, a brief overview of the development of matrix modeling in Estonia is provided.

The second chapter analyses the macroeconomic environment in order to obtain a more clear picture of what is happening in the retail market, based on the data of Statistics Estonia. On the basis of the Äripäev rankings "TOP of retail trade," comparable companies are ranked, and their suitability and comparability are further analyzed to form a model for ranking companies. For this

purpose, the accounting principles of the companies are studied, and a brief overview is given of the final selection of the companies.

In the third chapter, the models are prepared to be used for ranking, based on the information from the first and second chapters. The ranking model is based on an efficiency matrix and a synthetic efficiency index. The author puts together an efficiency matrix based on important but general indicators for retail trade so that it can be used more widely in the future. In the third chapter, the companies are also ranked according to the TOPSIS method common in foreign countries, which is based on ranking alternatives to get the best solution of alternatives that is closest to the ideal solution. Upon preparation of the models, the author uses the 2013–2017 annual reports of companies available from the Äripäev Information Bank.

The work analyses the rankings compiled in the commercial media and reaches the conclusion that companies are ranked according to simplified methods with very few indicators involved in the analysis, the main indicator being sales revenue and its growth rate compared to the previous year.

A number of scientific studies have been carried out in the world for ranking companies, but most of them are sector-based and based on the ranking of listed companies. The most common methods for ranking companies are TOPSIS and VIKOR and their blurry developments. In Estonia, academician Uno Mereste set the foundation for ranking in the 1980s. In the current century, the methodology has once again been rediscovered in the scientific community, referring to complex analysis by Mereste and, on the basis of the efficiency matrix, a number of business analysis options have been proposed.

Analysis of the retail sector revealed that retail sales in stores are no longer a rising trend and the main contribution is made in the development of e-commerce. The food vendors ranked in this work also offer the opportunity to shop without leaving home. Retail trade is very competitive and therefore it is important to be cost-effective in one's business. The biggest bottleneck in the retail trade is the lack of service personnel, as the position is no longer as popular as during the Soviet era.

In this work, twelve companies have been ranked, whose main activity is retail trade in non-specialized stores with predominant sales in food, beverages and tobacco products. Data for ranking has been obtained from the annual reports of the years 2013–2017. The geometric mean

of the synthetic efficiency index calculated on the basis of the efficiency matrix of Mereste and the TOPSIS method common worldwide have been used in the ranking of retailers. The results of the ranking are compared with the results of the retail rankings compiled by Äripäev. The rankings obtained by scientific methods are essentially comparable, but the rankings created by scientific methods differ greatly from the charts compiled by Äripäev.

Rankings made using scientific methods are based on accounting ratios and adjusted financial data. Äripäev has compiled its charts on the basis of indicators that are readily available from annual reports without further analysis. Two quantitative indicators and two qualitative indicators are used to compile the Äripäev ranking. The author of the present work has used 28 accounting ratios in the efficiency matrix and 8 accounting ratios when ranking companies using the TOPSIS method. Due to the differences in the analysis, the results obtained by scientific methods are different from those obtained from the ranking compiled by Äripäev.

The subject of this master's thesis can be further developed very excessively, as there are many different approaches to analysing companies. It is also possible to go deeper into the topic and analyze in detail the success ratios of the retail trade. It is also possible to apply the corresponding models with some adjustments, i.e., the baseline indicators should reflect as closely as possible the sector being studied, in other fields of activities. It is definitely interesting to approach the ranking of the same companies with the VIKOR method, which is also a very common ranking method, or to change the existing ratio.

The ranking of companies and the determination of competitiveness are crucial for the development of the area of activity. Measuring performance has become important for the retail sector because it operates in a competitive sector, where the carefully monitored expenses and motivation of the employees provide a competitive advantage. Comparing one's company with the companies operating in the same field, it is possible to determine one's current position and develop concrete steps for more effective operation. It is therefore important that high-quality data and skilled labor are used to rank companies.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Abc Supermarketsi ajalugu. Kättesaadav: <https://www.comarket.ee/ajalugu/>, <https://www.delice.ee/abc-supermarkets/>, 25. aprill 2019.
- ABC Supermarkets AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Alver, J., Alver, L. (2011a). Majandusarvestuse ja rahanduse leksikon A–L. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2011b). Majandusarvestuse ja rahanduse leksikon M–Y. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., Järve, V. (1987). Kooperatiivide töötulemuste sidusanalüüsid. – *Nõukogude Eesti Kooperaator*, köide 2(107), 25–26.
- Alver, J., Järve, V. (1989). Kooperatiivide kaubandustegevuse efektiivsuse kompleksne võrdlevanalüüs. – *Nõukogude Eesti Kooperaator*, köide 2(115), 26–31.
- Anton, J. M., Grau, J. B., Andina, D. (2004). ELECTRE and AHP MCDM method versus CP method and official choice applied to high-speed railway layout alternative elections. – *WSEAS Transactions on Business and Economics*, Vol 1(1), 64–69.
- Ardekani, S. S., Sharifabadi, A. M., Jalaly, M., Zarch, M. E. (2013). Comprehensive Performance Evaluation Using FAHP-FVIKOR Approach Based on Balanced Scorecard (BSC): A Case of Yazd's Ceramic and Tile Industry. – *Iranian Journal of Management Studies*, Vol 6(2), 81–104.
- Baležentis, A., Baležentis, T., Misiunas, A. (2012). An integrated assessment of Lithuanian economic sectors based on financial ratios and fuzzy MCDM methods. – *Technological & Economic Development of Economy*, Vol. 18(1), 34–53.
- Bulgurcu, B. (2012). Application of TOPSIS Technique for Financial Performance Evaluation of Technology Firms in Istanbul Stock Exchange Market. – *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, Vol. 62, 1033–1040.
- Bulgurcu, B. (2013). Financial Performance Ranking of the Automotive Industry Firms in Turkey: Evidence from an Entropy-Weighted Technique. – *International Journal of Economics and Financial Issues*, Vol. 3(4), 844–851.
- Camelia, B., Vasile, B. (2009). A company performance analysis based on value creation. – *Metalurgia International*, Vol. 14(7), 180–185.
- Coyle, G. (2004). The Analytic Hierarhy Process (AHP). – *Open Access Material*.

- Dullforce, A.-B. (2015). FT 500 2015 Introduction and Methodology. Kättesaadav: <https://www.ft.com/content/1fda5794-169f-11e5-b07f-00144feabdc0>, 31. detsember.2018.
- Elmik, L. (2017). Kaubanduse tihe konkurents. Kättesaadav: <https://kukkur.swedbank.ee/analuusid/kaubanduses-tihe-konkurents>, 01. aprill 2019.
- Elva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- EMTAK 2018 EST – selgitavate märkustega. Registrate- ja infosüsteemide keskus Kättesaadav: <https://www.rik.ee/et/ettevotjaportaal/emtak-tegevusalad>, 05. aprill 2019.
- Ersoy, N. (2017). Performance Measurement in Retail Industry By Using A Multi-Criteria Decision Making Methods. – *Ege Academic Review*, Vol. 17(4), 539–551.
- Ertuğrul, I., Karakasoglu, N. (2009). Performance evaluation of Turkish cement firms with fuzzy analytic hierarchy process and TOPSIS methods. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 36(1), 702–715.
- Esbouei, S. K., Ghadikolaei, A. S., Antucheviciene, J. (2014). Using Fanp and Fuzzy Vikor for Ranking Manufacturing Companies Based on Their Financial Performance. *Economic Computation & Economic Cybernetics Studies & Research*, 48(3), 287–308.
- Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise juhised. Eesti Konjunkturiinstituut (2016). Kättesaadav: http://ettevotluskonkurss.ee/public/Ettevotete_konkurentsivoime_METOODIKA_2016.pdf, 29. detsember 2018.
- Eyüboğlu, K., & Çelik, P. (2016). Financial Performance Evaluation of Turkish Energy Companies with Fuzzy AHP and Fuzzy TOPSIS Methods. *Business & Economics Research Journal*, 7(3), 21–37.
- Farrokh, M., Heydari, H., Janani, H. (2016). Two comparative MCDM approaches for evaluating the financial performance of Iranian basic metals companies. – *Iranian Journal of Management Studies*, Vol. 9(2), 359–382.
- Forbes Global 2000. (2018). Kättesaadav: <https://www.forbes.com/sites/andreamurphy/2018/06/06/2018-global-2000-methodology-how-we-crunch-the-numbers/#7763c2f11504>, 29. detsember 2018.
- Fortune 500. (2018). Kättesaadav: <http://fortune.com/fortune500/list>, 29. detsember 2018.
- Fu, H. P., Chu, K. K., Chao, P., Lee, H. H., Liao, Y. C. (2011). Using Fuzzy AHP and VIKOR for Benchmarking Analysis in the Hotel Industry. – *The Service Industries Journal*, Vol. 31(14), 2373–2389.
- Ghadikolaei, A. S., Esbouei, S. K. (2014). Integrating FAHP and fuzzy ARAS for evaluating financial performance. – *Boletim Da Sociedade Paranaense De Matematica*, Vol. 32(2), 163–174.

- Ghadikolaie, A. S., Esbouei, S. K., Antucheviciene, J. (2014). Applying fuzzy MCDM for financial performance evaluation of Iranian companies. – *Technological and Economic Development of Economy*, Vol. 20(2), 274–291.
- Gofaizen, M., Siimann, P., Alver, J. (2016). Profit per Employee Analysis (based on four major Estonian supermarket chains in 2010–2014). – *Advances in Economics, Business and Management Research*, Vol. 27, 79–89.
- Haapsalu Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Harju Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Hiiumaa Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Huang, I. B., Keisler, J., Linkov, I. (201). Multi-criteria decision analysis in environmental sciences: Ten years of applications and trends. – *Science of the Total Environment*, Vol. 409, 3578–3594.
- Ignatius, J., Behzadian, M., Malekan, H. S., Lalitha, D. (2012). Financial Performance of Iran's Automotive sector based on PROMETHEE II. – *Proceedings of the 2012 IEEE ICMIT*, 35–38.
- Jambulingam, T., Schellhorn, C., Sharma, R. (2016). Using a Rasch Model to Rank Big Pharmaceutical Firms by Financial Performance. *Journal of Commercial Biotechnology*, 22(1), 49–60.
- Jedrzejczak-Gas, J. (2018). The Integrated Approach Involving the AHP and TOPSIS Methods in Assessing Financial Condition of the Companies of the Telecommunications Sector. – *Research Papers of the Wrocław University of Economics*, Vol. 519, 109–121.
- Jõgeva Majandusühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Järva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Kalle, E. (2007). Tootlikkuse kasvu juhtimine ettevõttes. Tallinn: Külim.
- Kalogeras, N., Baourakis, G., Zopounidis, C., van Dijk, G. (2005). Evaluating the financial performance of agri-food firms: a multicriteria decision-aid approach. – *Journal of Food Engineering*, Vol. 70(3), 365–371.
- Karu, J., Reiljan, J. (1983). Tööstusettevõtete majandustegevuse komponentanalüüs. Tallinn: Valgus.
- Kaubanduse TOP. (2002). Tallinn: Äripäev
- Kaubanduse TOP. (2006). Tallinn: Äripäev
- Kaubanduse TOP. (2014). Tallinn: Äripäev
- Kaubanduse TOP. (2015). Tallinn: Äripäev

- Kaubanduse TOP. (2016). Tallinn: Äripäev
- Kaubanduse TOP. (2017). Tallinn: Äripäev
- Kaubanduse TOP. (2018). Tallinn: Äripäev
- Keila Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Keskonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat. Kättesaadav:
https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/KMH/ksh_raamat_2017_final.pdf, 30. jaanuar 2019.
- Konkurentsivõime Edetabel 2019. Kättesaadav:
<https://www.koda.ee/et/konkurentsivoimeedetabel>, 28. märts 2019.
- Konkursside Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime ja Ettevõtluse Auhind ajalugu. Kättesaadav:
<http://www.ettevotluskonkurss.ee/ajalugu/>, 29. detsember 2018.
- Kung, J. Y., Chuang, T. N., Ky, C. M. (2011). A Fuzzy MCDM Method to Select the Best Company Based on Financial Reprot Analysis. – *IEEE International Conference on Fuzzy Systems*, June 27-30, Taipei, 2013–2017.
- Lee, P. T. W., Lin, C. W., Shin, S. H. (2012). A Comparative Study on Financial Positions of Shipping Companies in Taiwan and Korea Using Entropy and Grey Relation Analysis. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 39(5), 5649–5657.
- Ma, J., Fan, Z. P., Huang, L. H. (1999). A subjective and objective integrated approach to determine attribute weights. – *A European Journal of Opertional Research*, Vol. 112, 397–404.
- MAXIMA Eesti OÜ majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Mereste, U. (1977). Efektiivsusteooria täiustumisteel. – *Looming*, Vol. 8, 1340–1350.
- Mereste, U. (1984). Kompleksanalüüs ja efektiivsus. Tallinn: Valgus.
- Mereste, U. (1987). Majandusanalüüsi teooria. Tallinn: Valgus.
- Mereste, U. (2001). Konkurentsivõime ja efektiivsus. rmt: *Eesti konkurentsivõime hindamine*. Tallinn: Eesti Teadlate Liit, 65–77.
- OG Elekra AS. Kättesaadav: <http://grossitoidukaubad.ee/ettevottest/>, 25. aprill 2019.
- OG Elektra AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Opricovic, S., Tzeng, G.–H. (2007). Extended VIKOR method in comparison with outranking methods. – *European Journal of Operational Research*, Vol. 178(2), 514–529.

- Pavlickova, K., Vyskupova, M. (2015). A method proposal for cumulative environmental impact assessment based on the landscape vulnerability evaluation. – *Environmental Impact Assessment Review*, Vol. 50, 74–84.
- Prisma Peremarket AS. Ettevõtte. Kättesaadav: <https://www.prismamarket.ee/blog/page/company>, 07. aprill 2019.
- Prisma Peremarket AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Põlva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Rammo, T., Volt, R. (1985). Sidusanalüüsi põhinäitajad ja koostamise võtted. Tallinn: EK Bit.
- Rapla Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Reiljan, J. (1988). Kaubandusettevõtete majandustegevuse efektiivsuse kompleksanalüüs. Tartu: TRÜ Toimetised.
- Rezaie, K., Ramiyani, S. S., Nazari-Shirkouhi, S., Badizadeh, A. (2014). Evaluating performance of Iranian cement firms using an integrated fuzzy AHP-VIKOR method. – *Applied Mathematical Modelling*, Vol. 38(21/22), 5033–5046.
- Rimi Eesti Food AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- R-Kiosk Estonia AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Root, A. (1988). Toodangu sidusanalüüs. *Teaduslik-praktiline seminar „Rakendusstatistika“*. Loengumapp nr. 3-1 (lk 7-42). Tallinn: Eesti NSV Rahvamajanduse Juhtivate Töötajate ja Spetsialistide Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut.
- RRLektus AS majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Ruul, R. (2017). Saaty AHP, ANP ja otsustuspuu tüüpmodelite võrdlus äriprotsessi SWOT analüüsi näitel. TTÜ Tarkvarateaduse instituut. 78 lk. (Magistritöö)
- Saaremaa Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Saarepera, M. (1988). Kontsernilised maatriksmodelid majandusanalüüsis. *Teaduslik-praktiline seminar „Rakendusstatistika“*. Loengumapp nr. 3-1 (lk 42-100). Tallinn: Eesti NSV Rahvamajanduse Juhtivate Töötajate ja Spetsialistide Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut.
- Seçme, N. Y., Bayrakdaroğlu, A., Kahramann, C. (2009). Fuzzy performance evaluation in Turkish Banking Sector using Analytic Hierarchy Process and TOPSIS. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 36(9), 11699–11709.
- Selver AS. Selverist. Kättesaadav: <https://www.selver.ee/selverist>, 07. aprill.2019.
- Selver AS majandusaasta aruanded 2013–2017.

- Sepp, J. (1988). Ökonomeetiline sidusanalüüs. *Teaduslik-praktiline seminar „Rakendusstatistika“ (26.–28.12.1988)* (lk 101–131). Tallinn: ENSV Rahvamajanduse Juhtivate Töötajate ja Spetsialistide Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut, lk 101–131.
- Siimann, P. (2011). An overview of the theoretical Fundamentals and developments of the efficiency matrix. *Business Analysis, Accounting, Taxes and Auditing* (256–268). Tallinn: Tallinn University of Technology.
- Siimann, P. (2013). Ühte töötaja teenitud kasumi analüüsimisest efektiivsusmaatriksi põhjal (Eesti IKT sektori näitel). – *Audit, maksud, raamatupidamine ja majandusanalüüs*. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikool, Majandusarvestuse instituut, 80–90.
- Siimann, P., Alver, J. (2015). On using an efficiency matrix in analysing profit per employee (on the basis of the Estonian SME software sector). *Zeszyty Teoretyczne Rachukowości*, 84(140), 195–215.
- Siimann, P. (2018). Usage of Efficiency Matrix in the Analysis of Financial Statements. (Doktoritöö). TTÜ Ärikorralduse Instituut. Tallinn.
- Statistikaameti andmebaas. Majandus (EM001: Ettevõtete tulud, kulud, kasum tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi; KM0081: Kaubandusettevõtete tulud, kaubanduslik juurdehindlus tegevusala (EMTAK 2008) järgi; KM0104: Kaupade jaemüük tegevusala (EMTAK 2008) ja kaubagrupi järgi (kvartalid)) Kättesaadav: <http://andmebaas.stat.ee/>, 07. aprill 2019.
- Stratseva, E., Alver, J. (2011). Development of Methodology for Measuring the Economic Efficiency and Systems Integrated Analysis in Estonia: Historical Research. – *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, Vol. 5(2), 147–159.
- Stratseva, E., Zahharov, R., Alver, J. (2012). Methodology of system integrated analysis and assessment of operational efficiency of a technological system (E-Profiil AS case study). – *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, 191–205.
- Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy Sets. – *Information and Control*, Vol. 8, 338–353.
- Zavadskas, E. K., Turskis, Z. (2010). A new additive ratio assessment (ARAS) method in multicriteria decision-making. – *Technological and Economic Development*, Vol. 1, 1–17.
- Zou, Z. H., Yun, Y., Sun, J. N. (2006). Entropy method for determination of weight of evaluating in fuzzy synthetic evaluation for water quality assessment indicators. – *Journal of Environmental Science*, Vol. 18(5), 1020–1023.
- Teinberg, R. (2017). *Kas arvestustava vahetus võib olla päästerõngas kehvast seisusest olevale ettevõttele?* Kättesaadav: <https://www.rmp.ee/raamatupidamine/raamatupidamine-yldiselt/kas-arvestustava-vahetus-voib-olla-paasterongas-kehvas-seisus-olevale-ettevottele-2017-12-18>, 01. mai 2019.

- Top 100: vaata Eesti edukamaid firmasid. (2018). Kättesaadav: <https://www.aripaev.ee/standardne-top/2017/10/27/top100-vaata-eesti-edukamaid-firmasid>, 29. detsember 2018.
- Tosso, H. (1990). Töö efektiivsuse juhtimise baaskategooriad ja lähtemudel. In E. Toom, *Tallinna Tehnikaülikooli Toimetised. Eesti tootmispotentsiaali areng isemajandamise tingimustes*, Vol. 710, 65–77. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikool.
- Tung, C.-T., Lee, Y.-J. (2010). The innovative performance evaluation model of grey factor analysis: A case study of listed biotechnology corporations in Taiwan. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 37(12), 7844–7851.
- Tõnu Mertsina: töajoukulude kasv vähendab ettevõtete kasumlikkust. (2015). Kättesaadav: <https://arileht.delfi.ee/news/uudised/tonu-mertsina-toojoukulude-kasv-vahendab-ettevotete-kasumlikkust?id=71633241>, 07. aprill 2019.
- Vensel, V. (1984). Tootmise efektiivsuse statistiline uurimine. – *Sisaldub V. Volt, Tööstusettevõtete majandusanalüüs*, 43–52. Tallinn: Valgus
- Vensel, V. (1985). Kergetööstusettevõtete majandusliku tegevuse analüüsi ja prognoosimise automatiseeritud süsteemi aluste väljatöötamine: aruanne (5. köide). Tallinn: Tallinna Polütehniline Instituut.
- Vensel, V. (2001a). Maatriksmodelleerimine ja omavalitsuse tegevuse tulemuste analüüsimine. rmt: *Eesti konkurentsivõime hindamine*. Tallinn: Eesti Teadlate Liit, 78–90.
- Vensel, V. (2001b). Panga analüüs ja finantsjuhtimine I. Tallinn: TTÜ kirjastus
- Viljandi Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Vändra Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded 2013–2017.
- Wang, T.-C., Hsu, J.-C. (2004). Evaluation of the business operation performance of the listing companies by applying TOPSIS method. – *IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics*, October 10–13, Hague, 1286–1291.
- Wang, Y.-J. (2008). Applying FMCDM to evaluate financial performance of domestic airlines in Taiwan. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 34(3), 1837–1845.
- Wang, Y.-J., Lee, H.-S. (2010). Evaluating financial performance of Taiwan container shipping companies by strength and weakness indices. – *International Journal of Computer Mathematics*, Vol. 87(1), 38–52.
- Äripäeva TOP 100. Eesti edukamad ettevõtted 2018. (2018). Tallinn: Äripäev.
- Ühistuline kaubandus. Kättesaadav: <https://www.coop.ee/uhistuline-kaubandus>, 07. aprill 2019.
- Xu, X. (2004). A note on the subjective and objective integrated approach to determine attribute weights. – *European Journal of Operational Research*, Vol. 156, 530–532.

- Yadav, S. K., Kapoor, R., Dhaigude, A. S. (2016). Financial Performance Ranking of Oil and Gas Companies in India Using TOPSIS Method. – *International Journal of Business Excellence*, Vol. 14(6), 4463–4473.
- Yalcın, N., Bayrakdaroglu, A., Kahraman, C. (2012). Application of fuzzy multi-criteria decision making methods for financial performance evaluation of Turkish manufacturing industries. – *Expert Systems with Applications*, Vol. 39(1), 350–364.
- Альвер, Я. (1989). О некоторых теоретических и практических вопросах применения методики матричного анализа эффективности хозяйственной деятельности. Труды Таллинского политехнического института(689), 65–77.
- Луур, Х. (1982). Матричный подход к измерению эффективности общественного производства. In Проблемы интенсификации общественного производства и повышение его эффективности. (Тезисы докладов). (pp. 134–136). Вильнюс.
- Луур, Х. (1990). Об анализе внешнеэкономической деятельности развитых капиталистских стран. Труды Таллинского Политехнического института (717), 105–111.
- Мересте, У. (1981). Матричная концепция изучения экономической эффективности (на примере сравнительного анализа динамики эффективности производства европейских стран – членов СЭВ с 1970 по 1977 гг.). *TPI Toimetised nr. 506*, lk 15–44.
- Роот, А. (1981). Об определении влияния количественных результатов производства на динамику экономической эффективности. Труды Таллинского политехнического института (506), 45–50.
- Старцева, Э. (2016). Комплексный анализ и оценка эффективности деятельности хозяйственной единицы. Диссертация по экономике. Таллинн: Таллиннский технический университет.
- Тинитс, М. (1985). О формулах обобщающего коэффициента сравнения эффективности. Труды Таллинского Политехнического института (605), 123–127.

LISAD

Lisa 1. Ülevaade tulemuslikkuse hindamise mudelitest maailmas

Autor(id)	Aasta	Artikli pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Baležentis, A., Baležentis, T., Misiunas, A.	2012	<i>An integrated assessment of Lithuanian economic sectors based on financial ratios and fuzzy MCDM methods</i>	Piirkond: Leedu Valdkond: 12 peamise majandus- sektori järjestamine Periood: 2007–2010 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud hägusat hulgateooriat. Järjestamisel on rakendatud kolme mitmemõjurilist otsustusanalüüsi meetodit: F-VIKOR, F-TOPSIS, F-ARAS.	– müügitulu brutorentaablus; – koguvara puhasrentaablus (maksustamiseelse puhaskasumi alusel); – omakapitali võlasiduvuse pöördnäitaja; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – debitoorse lühivõla käibesagedus; – omakapitali tulusiduvus.
Bulgurcu, B.	2012	<i>Application of TOPSIS Technique for Financial Performance Evaluation of Technology Firms in Istanbul Stock Exchange Market</i>	Piirkond: Türgi Valdkond: Istanbuli börsil (ISEM) noteeritud 13 tehnoloogiaettevõtte (tark- ja riistvara tootjad) järjestamine Periood: 2009–2011 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel ja järjestamisel on rakendatud TOPSIS meetodit. Järjestamisel on eeldatud, et kõikide finantssuhtarvude tähtsus on sama ning suhtarvudele võrdse kaalu määramiseks on kasutatud vektori normaliseerimist (<i>vector normalization</i>).	– lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvus; – käibevara tulusiduvus; – põhivara tulusiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – käibekapitali tulusiduvus; – koguvara puhasrentaablus.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Bulgurcu, B.	2013	<i>Financial Performance Ranking of the Automotive Industry Firms in Turkey: Evidence from an Entropy-Weighted Technique</i>	Piirkond: Türgi Valdkond: Istanbuli börsil (ISEM) noteeritud 10 autotööstusettevõtte järjestamine Periood: 2009–2012 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel ja järjestamisel on rakendatud hübriidmeetodit kaalutud keskmise entroopiast (<i>entropy weighted technique</i>) ja TOPSISest.	– lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvus; – käibevara tulusiduvus; – põhivara tulusiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – käibekapitali tulusiduvus; – koguvara puhasrentaablus.
Ersoy, N.	2017	<i>Performance Measurement in Retail Industry by Using A Multi-Criteria Decision-Making Methods</i>	Piirkond: Türgi Valdkond: ajakirjas <i>Fortune Turkey</i> topp 500 hulgas oleva 8 jaekaubandusettevõtte järjestamine Periood: 2010–2014 finantsandmed	Järjestamisel on rakendatud kolme mitmemõjurilist otsustusanalüüsi meetodit: TOPSIS, MAUT, SAW.	– lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – omakapitali pikaajalise võla siduvus; – võlakordaja; – müügitulu brutorentaablus; – koguvara ärikasumisiduvus; – debitoorse lühivõla käibesagedus; – koguvara tulusiduvus.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Ertuğrul, I., Karakasoğlu, N.	2009	<i>Performance evaluation of Turkish cement firms with fuzzy analytic hierarchy process and TOPSIS methods</i>	Piirkond: Türgi Valdkond: Istanbuli börsil (ISEM) noteeritud 15 tsemendiettevõtte järjestamine Periood: ei ole täpsustatud	Finantssuhtarvude olulisuse hindamisel on kasutatud erinevate huvigruppide sõltumatute otsusetegijate arvamust ning F-AHP meetodil on võetud arvesse otsustajate subjektiivseid hinnanguid ja vähendatud ebamäärasust ning seeläbi määratud kriteeriumide olulisus. Järjestamisel on rakendatud TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – vahetu maksevõime kordaja kaasates turustavad väärtpaberid; – võlakordaja; – omakapitali osatähtsus kogukapitalis; – omakapitali põhivarasiduvus; – pikaajaliste kohustiste põhivarasiduvus; – debitoorse lühivõla käibekordaja; – varu käibekordaja; – käibevara tulusiduvus; – koguvara tulusiduvus; – kreditoorse lühivõla käibesagedus; – müügitulu puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – müügitulu juurdekasvutempo; – ärikasumi juurdekasvutempo; – omakapitali juurdekasvutempo; – koguvara juurdekasvutempo.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Eyüboğlu, K., Çelik, P.	2016	<i>Financial Performance Evaluation of Turkish Energy Companies with Fuzzy AHP and Fuzzy TOPSIS Methods.</i>	Piirkond: Türgi Valdkond: Istanbuli börsil (ISEM) noteeritud 13 energiaettevõtte järjestamine Periood: 2008–2013 finantsandmed	Finantssuhtarvude olulisuse hindamisel on kasutatud erinevate huvigruppide arvamust ning F-AHP meetodil on määratud kriteeriumide olulisus. Järjestamisel on rakendatud F-TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – müügitulu juurdekasvutempo; – koguvara juurdekasvutempo; – omakapitali juurdekasvutempo; – debitoorse lühivõla käibesagedus; – põhivara tulusiduvus; – omakapitali tulusiduvus; – koguvara tulusiduvus; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvus; – koguvara puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – müügitulu puhasrentaablus; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – vahetu maksevalmiduse kordaja.
Farrokh, M., Heydari, H., Janani, H.	2016	<i>Two Comparative MCDM Approaches for Evaluating the Financial Performance of Iranian Basic Metals Companies</i>	Piirkond: Iraan Valdkond: Teherani börsil (TSE) noteeritud 8 metallikaevandmise ettevõtte järjestamine Periood: ei ole täpsustatud	Finantssuhtarvude olulisuse hindamisel on kasutatud erinevate huvigruppide arvamust ning F-AHP meetodil on määratud kriteeriumide olulisus. Järjestamise on rakendatud VIKOR meetodit ning tulemust võrreldud ka TOPSIS meetodiga.	<ul style="list-style-type: none"> – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – võlakordaja; – omakapitali osatähtsus kapitalis; – omakapitali põhivarasiduvus; – pikaajaliste kohustiste põhivarasiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – müügitulu juurdekasvutempo; – ärikasumi juurdekasvutempo; – omakapitali juurdekasvutempo; – koguvara juurdekasvutempo.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Jedrzejczak-Gas, J.	2018	<i>The Integrated Approach Involving the AHP and TOPSIS Methods in Assessing Financial Condition of the Companies of the Telecommunications Sector</i>	Piirkond: Poola Valdkond: NewConnecti turul noteeritud 10 telekommunikatsiooni ettevõtte järjestamine Periood: 2012–2015 finantsandmed	Finantssuhtarvude olulisuse hindamisel on kasutatud erinevate huvigruppide sõltumatute otsusetegijate arvamust ning AHP meetodil saadud kriteeriumide olulisus. Järjestamisel on rakendatud TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – müügitulu puhasrentaablus; – koguvara puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – koguvara tulusiduvus; – käibevara tulusiduvus; – varu käibevälde; – debitoorse lühivõla käibevälde; – kreditoorse lühivõla käibevälde; – kassatsükkel; – võlakordaja; – pikaajaliste kohustiste osatähtsus kohustistes; – omakapitali pikaajalise võla siduvus.
Kalogeras, N., Baourakis, G., Zopounidis, C., Van Dijk, G.	2005	<i>Evaluating the financial performance of agri-food firms: a multicriteria decision-aid approach</i>	Piirkond: Kreeka Valdkond: põllumajandus- ja toiduainetööstus Periood: 1993–1998 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel ja järjestamisel on rakendatud hübriidmeetodit andmete analüüsimeetoditest (<i>data analysis technique</i>) ja PROMETHEE II-st.	<ul style="list-style-type: none"> – omakapitali puhasrentaablus; – koguvara ärikasumisiduvus; – müügitulu brutorentaablus; – müügitulu puhasrentaablus; – võlakordaja; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – pikaajaliste kohustiste osatähtsus pikaajalises kapitalis; – varu käibevälde; – debitoorse lühivõla käibevälde; – lühiajaliste kohustiste kuluvälde.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Lee, P. T. W., Lin, C. W., Shin, S. H.	2012	<i>A Comparative Study on Financial Positions of Shipping Companies in Taiwan and Korea Using Entropy and Grey Relation Analysis</i>	Piirkond: Taiwan ja Korea Valdkond: 4 merekonteinerveo ettevõtte järjestamine Periood: 1999–2009 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud entroopiat. Järjestamisel on rakendatud GRA meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – lühikohustiste üldine kattekordaja; – intressikulude kattekordaja; – omakapitali osatähtsus kogukapitalis; – pikaajalise kapitali põhivarasiduvus; – müügitulu brutorentaablus; – müügitulu puhasrentaablus; – müügitulu rentaablus enne makse; – pikaajalise kapitali puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – koguvara puhasrentaablus; – koguvara tulusiduvus; – põhivara tulusiduvus; – omakapitali tulusiduvus; – koguvõla tulusiduvus; – käibekapitali tulusiduvus; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvus; – omakapitali pikaajalise võla siduvus; – pikaajaliste kohustiste osatähtsus pikaajalises kapitalis; – kasumikvaliteedi kordaja; – pikaajaliste kohustiste rahakatte adekvaatsuskordaja.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Rezaie, K., Ramiyani, S. S., Nazari- Shirkouhi, S., Badizadeh, A.	2014	<i>Evaluating performance of Iranian cement firms using an integrated fuzzy AHP – VIKOR method</i>	Piirkond: Iraan Valdkond: Teherani börsil (TSE) noteeritud 27 tsemenditootmise ettevõtte järjestamine Periood: 2008–2009 finantsandmed	Finantssuhtarvude olulisuse hindamisel on kasutatud erinevate huvigruppide sõltumatute otsusetegijate arvamust ning F-AHP meetodil on võetud arvesse otsustajate subjektiivseid hinnanguid ja vähendatud ebamäärasust ning seeläbi määratud kriteeriumide olulisus. Järjestamisel on rakendatud VIKOR meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – vahetu maksevalmiduse kordaja kaasates turustatavad väärtpaberid; – võlakordaja; – omakapitali osatähtsus kogukapitalis; – omakapitali põhivarasiduvus; – pikaajaliste kohustiste põhivarasiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – omakapitali puhasrentaablus; – müügitulu juurdekasvutempo; – ärikasumi juurdekasvutempo; – omakapitali juurdekasvutempo; – koguvara juurdekasvutempo;
Wang, T.-C., Hsu, J.-C.	2004	<i>Evaluation of the business operation performance of the listing companies by applying TOPSIS method</i>	Piirkond: Taiwan Valdkond: Taiwani börsil noteeritud 10 riistvaratootmise ettevõtte järjestamine Periood: ei ole täpsustatud	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud entroopiat. Järjestamisel on rakendatud TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – varu kulukordaja; – müügitulu puhasrentaablus – aktsiakasum; – lühikohustiste üldine kattekordaja.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Wang, Y.- J.	2008	<i>Applying FMCDM to evaluate financial performance of domestic Airlines in Taiwan</i>	Piirkond: Taiwan Valdkond: lennundusettevõtted Periood: 2001–2005 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud GRA meetodit. Järjestamisel on rakendatud F-TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – omakapitali põhivarasiduvus; – pikaajaliste kohustiste põhivarasiduvus; – pikaajalise kapitali põhivarasiduvus; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvuse pöördnäitaja; – puhaskäibekapitali koguvarasiduvus; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – vahetu maksevalmiduse kordaja; – lühiajaliste kohustiste rahakatte adekvaatsuskordaja; – puhaskäibekapitali käibevarasiduvus; – kreditoorse lühivõla käibesagedus; – debitoorse lühivõla käibesagedus; – põhivara tulusiduvus; – koguvara tulusiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – müügitulu brutorentaablus; – müügitulu ärikasumisiduvus; – müügitulu rentaablus enne makse; – müügitulu puhasrentaablus; – koguvara puhasrentaablus.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Wang, Y.- J., Lee, H.-S.	2010	<i>Evaluating Financial Performance of Taiwan Container Shipping Companies by Strength and Weakness Indices</i>	Piirkond: Taiwan Valdkond: 3 merekonteinervedude ettevõtte järjestamine Periood: 2003–2004 kvartaalsed finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud GRA meetodit. Järjestamisel on rakendatud F-MCDM edasi arendatud meetodit tugevuse ja nõrkuse indeksitega.	<ul style="list-style-type: none"> – omakapitali põhivarasiduvus; – pikaajaliste kohustiste põhivarasiduvus; – pikaajalise kapitali põhivarasiduvus; – võlakordaja; – omakapitali võlasiduvuse pöördnäitaja; – puhaskäibekapitali koguvarasiduvus; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – vahetu maksevalmiduse kordaja; – lühiajaliste kohustiste rahakatte adekvaatsuskordaja; – puhaskäibekapitali käibevarasiduvus; – kreditoorse lühivõla käibesagedus; – debitoorse lühivõla käibesagedus; – põhivara tulusiduvus; – koguvara tulusiduvus; – müügitulu puhasrentaablus; – müügitulu brutorentaablus; – müügitulu ärikasumisiduvus; – müügitulu rentaablus enne makse; – müügitulu puhasrentaablus; – koguvara puhasrentaablus.

Lisa 1 järg

Autor(id)	Aasta	Pealkiri	Valdkond ja periood	Järjestamise meetod	Raamatupidamislikud finantsnäitajad
Yadav, S. K., Kapoor, R., Dhaigude, A. S.	2016	<i>Financial performance ranking of oil and gas companies in India using TOPSIS method</i>	Piirkond: India Valdkond: Bombay börsil noteeritud 7 nafta- ja gaasi ettevõtte järjestamine Periood: 2011–2015 finantsandmed	Kriteeriumide olulisuse määramisel on kasutatud entroopiat. Järjestamisel on rakendatud TOPSIS meetodit.	<ul style="list-style-type: none"> – müügitulu puhasrentaablus; – rakendatud kapitali ärikasumisiduvus; – koguvara puhasrentaablus; – lühikohustiste üldine kattekordaja; – kiire maksevalmiduse kordaja; – omakapitali võlasiduvus; – kohustiste osatähtsus kogukapitalis; – põhivara tulusiduvus; – dividendi väljamakse kordaja; – koguvara tulusiduvus.

Allikas: autori koostatud, aluseks teadusartiklid

Lisa 2. Raamatupidamislikud finantsnäitajad ja valemid

Nimetus	Nimetus inglise keeles	Valem
Aktiakasum	<i>earning(s) per share, EPS, net income per share</i>	puhaskasum / lihtaktsiate arv
Debitoorse lühivõla käibesagedus	<i>(account(s) receivable(s) turnover (ratio)</i>	müügitulu / keskmine ostjate debitoorne lühivõlg
Debitoorse lühivõla käibevälde	<i>(trade) receivables turnover ratio</i>	keskmine ostjate debitoorne lühivõlg / müügitulu x 365
Dividendi väljamaksekordaja	<i>dividend payout ratio</i>	dividend aktsia kohta / aktiakasum
Intressikulude kattekordaja	<i>times interest earned (ratio)</i>	ärikasum / intressikulud
Kassatsükkel	<i>cash conversion cycle</i>	(keskmised varud + keskmised debitoorsed võlgnevused – keskmised kreditoorsed võlgnevused) / müügitulu x 365
Kasumikvaliteedi kordaja	<i>cash flow to net income ratio</i>	rahajäägi muutus põhitegevusest / puhaskasum
Kiire maksevalmiduse kordaja	<i>acid test (ratio), quick ratio</i>	kiiresti käibiv vara / lühikohustised
Koguvara juurdekasvutempo	<i>(total) asset(s) growth</i>	(koguvara majandusaasta lõpul – koguvara majandusaasta algul) / koguvara majandusaasta algul x 100
Koguvara puharentaabilus	<i>return on assets, ROA, return on total assets, ROTA</i>	puhaskasum / keskmine koguvara
Koguvara tulusiduvus	<i>(total) asset(s) turnover (ratio)</i>	müügitulu / keskmine koguvara
Koguvara ärikasumisisiduvus	<i>EBIT to total assets ratio</i>	ärikasum / keskmine koguvara
Koguvõla tulusiduvus	<i>total liabilities turnover</i>	müügitulu / keskmised kohustised
Kohustiste osatähtsus kogukapitalis	<i>total debt to owners' fund</i>	kohustised / (kohustised + omakapital)
Kreditoorse lühivõla käibesagedus	<i>accounts payable turnover (ratio)</i>	müüdnud kaupade omamaksumus / keskmine tarnijate kreditoorne lühivõlg
Kreditoorse lühivõla käibevälde	<i>trade payables turnover ratio</i>	keskmine tarnijate kreditoorne lühivõlg / müügitulu x 365
Käibekapitali tulusiduvus	<i>working capital turnover, working capital percentage</i>	müügitulu / puhaskäibekapital
Käibevara tulusiduvus	<i>current assets turnover (ratio)</i>	müügitulu / keskmine käibevara

Lisa 2 järg

Lühiajaliste kohustiste kuluvälde	-	lühiajalised kohustised / müüdüd toodangu kulu x 365
Lühiajaliste kohustiste rahakatte adekvaatsuskordaja	<i>cash flow ratio</i>	rahajäägi muutus põhitegevusest / keskmised lühiajalised kohustised
Lühikohustiste üldine kattekordaja	<i>current ratio</i>	käibevara / lühiajalised kohustised
Müügitulu brutorentaablus	<i>gross profit margin, gross margin, gross profit ratio</i>	brutokasum / müügitulu
Müügitulu puhasrentaablus	<i>net profit margin (ratio), net margin, net income ratio</i>	puhaskasum / müügitulu
Müügitulu rentaablus enne makse	<i>earnings before tax ratio (EBT), income before tax ratio</i>	kasum enne makse / müügitulu
Müügitulu ärikasumisiduvus	<i>operating profit margin, operation profit ratio</i>	ärikasum / müügitulu
Müügitulu juurdekasvutempo	<i>sales growth, total revenue growth, income growth ratio</i>	(majandusaasta müügitulu – eelneva majandusaasta müügitulu) / eelneva majandusaasta müügitulu x 100
Omakapitali juurdekasvutempo	<i>(shareholder's) equity growth, net worth growth</i>	(omakapital majandusaasta lõpul – omakapital majandusaasta algul) / omakapital majandusaasta algul x 100
Omakapitali osatähtsus kogukapitalis	<i>equity ratio, shareholder's equity to total assets ratio</i>	omakapital / koguvvara
Omakapitali pikaajalise võla siduvus	<i>long-term debt ratio, long-term debt to equity ratio, long-term liability to equity ratio</i>	pikaajalised kohustised / omakapital
Omakapitali puhasrentaablus	<i>return on equity (ratio), ROE, return on net worth, return on shareholder's equity</i>	puhaskasum / keskmine omakapital
Omakapitali põhivarasiduvus	<i>fixed asset(s) to (shareholder's / stockholder's) equity (ratio)</i>	põhivara / omakapital
Omakapitali tulusiduvus	<i>equity turnover (ratio), stockholder's equity turnover</i>	müügitulu / keskmine omakapital
Omakapitali võlasiduvus	<i>debt equity ratio, debt to equity (ratio), D/E ratio</i>	kohustised / omakapital

Lisa 3. EMTAK 2008 jagu G selgitavad märkused

Kood	Nimetus	Selgitus
Jagu G	Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	Jagu G hõlmab igat liiki kaupade hulgi- ja jaemüüki ning sellega kaasnevaid teenuseid. Jaguneb osadeks 45, 46 ja 47.
Osa 45	Mootorsõidukite ja mootorratasre hulgi- ja jaemüük ning remont	Siia liigitatakse mootorsõidukite ja mootorrataste (k.a veoautod ja sadulveokid) ning nende osade ja lisaseadmete hulgi- ja jaemüük ning remont; samuti liigitatakse siia sõidukite hulgi- ja jaemüügi vahendamine, k.a oksjonmüük ning müük Interneti kaudu. Jaguneb detailsemalt koodidele 451–454.
451	Mootorsõidukite müük	Jaguneb: - 4511 sõiduautode ja väikebusside (täismassiga alla 3,5 t) müük; - 4519 muude mootorsõidukite müük.
452	Mootorsõidukite hooldus ja remont	Jaguneb: - 4520 mootorsõidukite hooldus ja remont.
453	Mootorsõidukite osade ja lisaseadmete müük	Jaguneb: - 4531 mootorsõidukite osade ja lisaseadmete hulgimüük; - 4532 mootorsõidukite osade ja lisaseadmete jaemüük.
454	Mootorrataste, nende osade ja lisaseadmete müük, hooldus ja remont	Jaguneb: - 4540 mootorrataste, nende osade ja lisaseadmete müük, hooldus ja remont.
Osa 46	Hulgikaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	Hulgimüük on uute ja kasutatud kaupade edasimüük teistele ettevõtjatele: jaemüüjatele, teistele hulgimüüjatele, tööstus- ja kaubandusettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele jt iseseisvatele majandusüksustele. Hulgimüüja on müüdava kauba omanik. Hulgimüüjateks on hulgikaupmehed, tööstusturustajad, eksportijad, importijad, kokkuostuühistud ning tööstus- ja kaevandusüksuste müügiiosakonnad ja -kontorid. Jaguneb detailsemalt koodidele 461–467 ja 469.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
461	Hulgimüük vahendustasu või lepingu alusel	Jaguneb: - 4611 põllumajandustoorme, elusloomade, tekstiiltoorme ja pooltoodete vahendamine; - 4612 kütuste, maakide, metallide ja tööstuskemikaalide vahendamine; - 4613 puidu ja ehitusmaterjalide vahendamine; - 4614 masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine; - 4615 mööbli, kodutarvete ja rauakaupade vahendamine; - 4616 tekstiili, rõivaste, jalatsite ja nahktoodete vahendamine; - 4617 toidukaupade, jookide ja tubakatoodete vahendamine; - 4618 muude kindlate kaupade vahendamine; - 4619 mitmesuguste erinevate kaupade vahendamine.
462	Põllumajandustoorme ja elusloomade hulgimüük	Jaguneb: - 4621 teravilja, töötlemata tubaka, seemnete ja loomasööda hulgimüük; - 4622 lillede ja taimede hulgimüük; - 4623 elusloomade hulgimüük; - 4624 toor- ja parknaha hulgimüük.
463	Toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgimüük	Jaguneb: - 4631 puu- ja köögivilja hulgimüük; - 4632 liha ja lihatoodete hulgimüük; - 4633 piimatoodete, munade, toiduõli ja -rasva hulgimüük; - 4634 jookide hulgimüük; - 4635 tubakatoodete hulgimüük; - 4636 suhkru, šokolaadi ja suhkrukondiitritoodete hulgimüük; - 4637 kohvi, tee, kakao ja maitseainete hulgimüük; - 4638 muude toidukaupade hulgimüük, k.a kalad, vähilaadsed ja limused; - 4639 toidukaupade, jookide ja tubakatoodete spetsialiseerimata hulgimüük.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
464	Kodutarvete hulgimüük	Jaguneb: - 4641 tekstiiltoodete hulgimüük; - 4642 rõivaste ja jalatsite hulgimüük; - 4643 elektriliste kodumasinade hulgimüük; - 4644 portselani ja klaastoodete ning puhastusvahendite hulgimüük; - 4645 parfüümide ja kosmeetika hulgimüük; - 4646 farmaatsiatoodete hulgimüük - 4647 mööbli, vaipade ja valgustite hulgimüük; - 4648 kellade ja ehete hulgimüük; - 4649 muude kodutarvete hulgimüük.
465	Info- ja sidetehnika hulgimüük	Jaguneb: - 4651 arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara hulgimüük; - 4652 elektroonika- ja telekommunikatsiooniseadmete ning nende osade hulgimüük.
466	Muude masinate, seadmete ja lisaseadmete hulgimüük	Jaguneb: - 4661 põllumajandusmasinate, -seadmete ja lisaseadmete hulgimüük; - 4662 tööpinkide hulgimüük; - 4663 kaevandus- ja ehitusmasinate hulgimüük; - 4664 tekstiilitööstus-, õmblus- ja kudumismasinate hulgimüük; - 4665 kontorimööbli hulgimüük; - 4666 muude kontorimasinate ja -seadmete hulgimüük; - 4669 muude masinate ja seadmete hulgimüük.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
467	Muu spetsialiseeritud hulgimüük	Jaguneb: - 4671 tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüük; - 4672 metallide ja metallimaakide hulgimüük; - 4673 puidu, ehitusmaterjalide ja sanitaarseadmete hulgimüük; - 4674 rauakaupade, veevarustus- ja kütteseadmete ning nende koosteosade hulgimüük; - 4675 keemiatoodete hulgimüük; - 4676 muude vahetoodete hulgimüük; - 4677 jäätmete ja jääkide hulgikaubandus.
469	Spetsialiseerimata hulgikaubandus	Jaguneb; - 4690 spetsialiseerimata hulgikaubandus.
Osa 47	Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	Jaemüük on uute ja kasutatud kaupade edasimüük kaupluste, kaubamajade, kioskite, müügilettide, postimüügikaupluste, tänavamüüjate, lävemüüjate, Interneti ja oksjonite kaudu isiklikuks või majapidamises kasutamiseks. Enamik jaemüüjatest on müüdava kauba omanikud, kuid müüa võib ka volituse alusel (vahendajad). Jaguneb detailsemalt koodidele 471–467 ja 469.
471	Jaemüük spetsialiseerimata kauplustes	Siia liigitatakse erinevate tootegruppide jaemüük ühes kohas, nt selvehallides ja kaubamajades. Jaguneb: - 4711 jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad ja tubakatooted: - 47111 siia kuulub mitmesuguste kaupade jaemüük, mille hulgas on ülekaalus toiduained, joogid ja tubakatooted, ning universaalkauplused, kus on ülekaalus toidukaupade, jookide ja tubaka müük, kuid müüakse ka rõivaid, mööblit, rauakaupu, kosmeetikat jne; - 4719 jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes: - 47191 siia kuulub mitmesuguste kaupade jaemüük, mille hulgas ei ole ülekaalus toiduained, joogid ja tubakatooted, jaemüük kaubamajades, kus peamisteks kaubagruppideks on rõivad, mööbel, seadmed, rauakaubad, kosmeetika, ehted, mänguasjad, sporditarbed jne, ning mitmesuguste beebi ja lastetarvete spetsialiseerimata jaemüük kauplustes.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
472	Toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	<p>Jaguneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4721 puu- ja köögivilja jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47211 siia kuulub värsked puu- ja köögivilja jaemüük, töödeldud ja konserveeritud puu- ja köögivilja jaemüük, marjade jaemüük ja puu- ja köögiviljahoidiste jaemüük; - 4722 liha ja lihatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47221 siia kuulub värsked, külmutatud või konserveeritud liha (k.a kodulinnu- ja ulukliha) jaemüük ja lihatoodete jaemüük; - 4723 kala, vähilaadsete ja limuste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47231 siia kuulub kala jm mereandide jaemüük ja kalatoodete jaemüük; - 4724 leivatoodete, kookide, jahu- ja suhkrukondiitritoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47241 siia kuulub šokolaadi jaemüük, suhkrustatud puuviljade, marjade või pähklite jaemüük; jäätise ja sorbeti jaemüük; - 4725 jookide jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47251 siia kuulub alkoholiga ja alkoholita jookide jaemüük (mitte kohapeal tarbimiseks); - 4726 tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47261 siia kuulub tubaka ja tubakatoodete jaemüük; - 4729 muu toidukaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes: <ul style="list-style-type: none"> - 47291 siia kuulub piimatoodete jaemüük, munade jaemüük, toiduõlide ja rasvade jaemüük, soola, suhkruga ja maitseainetega jaemüük, kohvi, tee ja kakao jaemüük, nuudlite jm makarontoodete jaemüük, riisi jaemüük, toidulisandite jaemüük, mitmesuguste öko- ja mahetoidukaupade jaemüük ning eelpool liigitamata muude toidukaupade jaemüük.
473	Mootorikütuse jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	<p>Siia liigitatakse mootorikütuse ja mootoriõlide jaemüük, sh tanklate tegevus</p> <p>Jaguneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4730 mootorikütuste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
474	Info- ja sidetehnika jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	Jaguneb: - 4741 arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4742 telekommunikatsiooniseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4743 heli- ja videoseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes.
475	Muude kodutarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	Jaguneb: - 4751 tekstiiltoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4752 rauakaupade, värvide ja klaasi jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4753 vaipade, mattide, seina- ja põrandakatete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4754 elektriliste kodumasinate jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4759 mööbli, valgustite ja muude kodutarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes.
476	Kultuuri- ja vaba aja kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	Jaguneb: - 4761 raamatute jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4762 ajalehtede ja kirjatarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4763 muusika- ja videosalvestiste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4764 sporditarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4765 mängude ja mänguasjade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes.
477	Muude kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	Jaguneb: - 4771 rõivaste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4772 jalatsite ja nahktoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4773 apteekide tegevus; - 4774 meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4775 kosmeetika ja tualetitarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4776 lillede, taimede, seemnete, väetiste, lemmikloomade ja lemmikloomatoidu jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4777 kellade ja ehete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4778 muude uute kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes; - 4779 kasutatud kaupade jaemüük kauplustes.

Lisa 3 järg

Kood	Nimetus	Selgitus
478	Jaemüük kioskites ja turgudel	<p>Siia liigitatakse uute või kasutatud kaupade jaemüük teisaldatavates (nt müügiletid tänavate ja teede ääres) või statsionaarsetes müügikohtades (nt müügikioskid turuplatsidel).</p> <p>Jaguneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4781 toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük kioskites ja turgudel:<ul style="list-style-type: none"> - 47811 siia kuulub toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük, siia ei kuulu vahetuks tarbimiseks mõeldud valmistoiud jaemüük (liikuvad toidumüüjad); - 4782 tekstiili, rõivaste ja jalatsite jaemüük kioskites ja turgudel; - 4789 muude kaupade jaemüük kioskites ja turgudel.
479	Jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge	<p>Siia liigitatakse toodete jaemüük posti või Interneti teel, müügiautomaatide kaudu, lävemüük jne.</p> <p>Jaguneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4791 jaemüük posti või Interneti teel; - 4799 muu jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge.

Allikas: autori koostatud, aluseks EMTAK 2008 selgitavad märkused

Lisa 4. Kaubandusettevõtete tulud tegevusala järgi

Tegevusala	Näitaja	2017	2016	2015	2014	2013
G Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	Ettevõtete arv	17 049	16 351	16 086	15 009	14 978
	<i>Ettevõtete absoluutne juurdekasv</i>	698	265	1 077	31	–
	<i>Ettevõtete juurdekasvutempo, %</i>	4,3%	1,7%	7,2%	0,2%	–
	Tööga hõivatud isikute arv	93 852	93 340	91 345	89 693	87 992
	Müügitulu, tuhat eurot	25 088 526	22 534 897	21 387 099	22 180 840	21 800 783
	<i>Müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	11,3%	5,4%	-3,6%	1,7%	–
	<i>Ettevõtte keskmine müügitulu, tuhat eurot</i>	1 472	1 378	1 330	1 478	1 456
	<i>Keskmine müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	6,8%	3,7%	-10,0%	1,5%	–
G45 Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont	Ettevõtete arv	3 453	3 186	3 106	2 919	2 762
	<i>Ettevõtete absoluutne juurdekasv</i>	267	80	187	157	–
	<i>Ettevõtete juurdekasvutempo, %</i>	8,4%	2,6%	6,4%	5,7%	–
	<i>Ettevõtete osakaal, %</i>	20,3%	19,5%	19,3%	19,5%	18,4%
	Tööga hõivatud isikute arv	12 796	12 143	11 955	11 778	11 322
	Müügitulu, tuhat eurot	3 293 413	2 993 333	2 560 108	2 359 761	2 255 751
	<i>Müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	10,0%	16,9%	8,5%	4,6%	–
	<i>Ettevõtte keskmine müügitulu, tuhat eurot</i>	954	940	824	808	817
	<i>Keskmine müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	1,5%	14,0%	2,0%	-1,0%	–
<i>Müügitulu osakaal, %</i>	13,1%	13,3%	12,0%	10,6%	10,4%	

Lisa 4 järg

Tegevusala	Näitaja	2017	2016	2015	2014	2013
G46 Hulgikaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	Ettevõtete arv	7 321	6 999	6 889	6 367	6 714
	<i>Ettevõtete absoluutne juurdekasv</i>	322	110	522	-347	–
	<i>Ettevõtete juurdekasvutempo, %</i>	4,6%	1,6%	8,2%	-5,2%	–
	<i>Ettevõtete osakaal, %</i>	42,9%	42,8%	42,8%	42,4%	44,8%
	Tööga hõivatud isikute arv	31 075	30 412	29 726	29 799	30 028
	Müügitulu, tuhat eurot	15 035 231	13 085 654	12 587 813	13 665 699	13 762 025
	<i>Müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	14,9%	4,0%	-7,9%	-0,7%	–
	<i>Ettevõtte keskmine müügitulu, tuhat eurot</i>	2 054	1 870	1 827	2 146	2 050
	<i>Keskmine müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	9,8%	2,3%	-14,9%	4,7%	–
	<i>Müügitulu osakaal, %</i>	59,9%	58,1%	58,9%	61,6%	63,1%
G47 Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	Ettevõtete arv	6 275	6 166	6 091	5 722	5 502
	<i>Ettevõtete absoluutne juurdekasv</i>	109	75	369	220	–
	<i>Ettevõtete juurdekasvutempo, %</i>	1,8%	1,2%	6,5%	4,0%	–
	<i>Ettevõtete osakaal, %</i>	36,8%	37,7%	37,9%	38,1%	36,7%
	Tööga hõivatud isikute arv	49 981	50 785	49 665	48 115	46 642
	Müügitulu, tuhat eurot	6 759 881	6 455 910	6 239 177	6 155 380	5 783 006
	<i>Müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	4,7%	3,5%	1,4%	6,4%	–
	<i>Ettevõtte keskmine müügitulu, tuhat eurot</i>	1 077	1 047	1 024	1 076	1 051
	<i>Keskmine müügitulu juurdekasvutempo, %</i>	2,9%	2,2%	-4,8%	2,4%	–
	<i>Müügitulu osakaal, %</i>	26,9%	28,7%	29,2%	27,8%	26,5%

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks Statistika andmebaasi KM0081 andmed

Lisa 5. Kaupade jaemüük tegevusala ja kaubagrupi järgi

Tegevusala kirjeldus	Kaubagrupp	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	Kaubad kokku (miljonit eurot)	6 126,9	5 838,3	5 438,7	5 190,2	4 873,4	4 593,6
	<i>Juurdekasvutempo, %</i>	4,9%	7,4%	4,8%	6,5%	6,1%	-
	Toidukaubad	2 400,0	2 399,3	2 227,6	2 165,8	2 106,3	1 989,1
	<i>Juurdekasvutempo, %</i>	0,0%	7,7%	2,9%	2,8%	5,9%	-
	<i>Toidukaupade osakaal kogukaupadest</i>	39,2%	41,1%	41,0%	41,7%	43,2%	43,3%
	..toiduained	1 765,0	1 760,0	1 589,3	1 537,1	1 518,0	1 424,5
	..alkohoolsed joogid, tubakatooted	635,0	639,3	638,3	628,7	588,3	564,6
	Tööstuskaubad	3 726,9	3 439,0	3 211,1	3 024,4	2 767,1	2 604,5
	<i>Juurdekasvutempo, %</i>	8,4%	7,1%	6,2%	9,3%	6,2%	-
	<i>Töösuskaupade osakaal kogukaupadest</i>	60,8%	58,9%	59,0%	58,3%	56,8%	56,7%
	..valmisriided, kangad, jalatsid	546,0	532,6	487,3	462,5	442,6	396,9
	..mootorsõidukid, nende varuosad, mootorikütus	714,0	662,6	589,4	587,0	640,5	636,3
	..muud kaubad	2 466,9	2 243,8	2 134,4	1 974,9	1 684,0	1 571,3
	..toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseerimata kauplustes	Kaubad kokku (miljonit eurot)	2 509,2	2 431,2	2 343,1	2 270,5	2 205,6
<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>		41,0%	41,6%	43,1%	43,8%	45,3%	44,2%
..jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes	Kaubad kokku (miljonit eurot)	247,6	237,1	227,1	225,0	211,4	223,7
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	4,0%	4,1%	4,2%	4,3%	4,3%	4,9%
..toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	Kaubad kokku (miljonit eurot)	87,0	93,1	85,3	100,3	91,2	141,3
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	1,4%	1,6%	1,6%	1,9%	1,9%	3,1%

Lisa 5 järg

Tegevusala kirjeldus	Kaubagrupp	2018	2017	2016	2015	2014	2013
..mootorikütuse jaemüük	Kaubad kokku (miljonit eurot)	819,0	752,6	678,6	670,5	719,1	709,3
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>13,4%</i>	<i>12,9%</i>	<i>12,5%</i>	<i>12,9%</i>	<i>14,8%</i>	<i>15,4%</i>
..majatarvete, kodumasinate, rauakaupade ja ehitusmaterjali jaemüük	Kaubad kokku (miljonit eurot)	725,4	713,3	600,4	565,9	530,3	494,4
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>11,8%</i>	<i>12,2%</i>	<i>11,0%</i>	<i>10,9%</i>	<i>10,9%</i>	<i>10,8%</i>
..tekstiiltoodete, rõivaste, jalatsite ja nahktoodete jaemüük	Kaubad kokku (miljonit eurot)	321,9	319,0	293,0	268,9	261,3	219,1
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,5%</i>	<i>5,4%</i>	<i>5,2%</i>	<i>5,4%</i>	<i>4,8%</i>
..farmaatsia- ja meditsiinikaupade, kosmeetika ja tualetitarvete jaemüük	Kaubad kokku (miljonit eurot)	401,6	346,4	346,6	298,7	280,6	246,9
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>6,6%</i>	<i>5,9%</i>	<i>6,4%</i>	<i>5,8%</i>	<i>5,8%</i>	<i>5,4%</i>
..jaemüük muudes spetsialiseeritud kauplustes	Kaubad kokku (miljonit eurot)	676,8	646,4	600,9	548,7	397,6	373,2
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>11,1%</i>	<i>11,1%</i>	<i>11,1%</i>	<i>10,6%</i>	<i>8,2%</i>	<i>8,1%</i>
..jaemüük posti või interneti teel	Kaubad kokku (miljonit eurot)	224,0	181,6	151,6	129,7	92,8	76,0
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>3,7%</i>	<i>3,1%</i>	<i>2,8%</i>	<i>2,5%</i>	<i>1,9%</i>	<i>1,7%</i>
..kasutatud kaupade jaemüük kauplustes, jaemüük kioskites ja turgudel, otsemüük	Kaubad kokku (miljonit eurot)	114,4	117,6	112,1	112,0	83,5	78,6
	<i>Osakaal kogu jaekaubandusest</i>	<i>1,9%</i>	<i>2,0%</i>	<i>2,1%</i>	<i>2,2%</i>	<i>1,7%</i>	<i>1,7%</i>

Allikas: autori koostatud ja arvatud, aluseks Statistika andmebaasi KM0104 andmed

Lisa 6. Analüüsitavate ettevõtete korrigeeritud müügitulu

Analüüsitavate ettevõtete müügitulu ja muude äritulude jaotus 2013. aastal (tuhandetes eurodes):

Tulude jaotus	ABC Supermarkets AS	Elva TÜ	Haapsalu TÜ	Harju TÜ	Hiiumaa TÜ	Jõgeva MÜ	Järva TÜ	Keila TÜ	MAXIMA Eesti OÜ	OG Elektra AS
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	50 425	23 441	16 389	38 851	8 479	16 316	46 983	25 783	380 552	82 092
Jaemüük, muud	2	2 204	0	560	0	2 122	10 702	0	0	0
Rendi- ja üüritulu	0	111	624	211	61	109	753	0	2 940	634
Hulgimüük	0	0	0	0	309	0	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	0	0	0	0	75	318	89	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	743	31	0	30	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	50 427	25 756	17 013	39 622	9 592	18 653	58 756	25 902	383 492	82 726
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>91,0%</i>	<i>96,3%</i>	<i>98,1%</i>	<i>88,4%</i>	<i>87,5%</i>	<i>80,0%</i>	<i>99,5%</i>	<i>99,2%</i>	<i>99,2%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	56	328	0	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0
Äritegevust abistavad tegevused	1 940	232	0	411	79	124	9	0	2 791	1 773
Kokku elimineeritud	1 940	232	0	411	79	124	90	328	2 791	1 773

Lisa 6 järg

Tulude jaotus	Prisma Peremarket AS	Põlva TÜ	Rapla TÜ	Rimi Eesti Food AS	R-Kiosk Estonia AS	RRLektus AS	Saaremaa TÜ	Selver AS	Viljandi TÜ	Vändra TÜ
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	192 922	25 403	16 980	360 932	19 715	32 726	33 635	332 087	26 625	9 345
Jaemüük, muud	0	0	0	9	4 897	0	3 466	0	1 523	146
Rendi- ja üüritulu	0	0	150	0	0	85	287	3 761	216	21
Hulgimüük	0	0	0	0	0	161	0	0	0	0
Toitlustuskohad	1 193	238	87	0	0	16	0	0	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	194 115	25 641	17 217	360 941	24 612	32 988	37 397	335 848	28 364	9 512
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>99,4%</i>	<i>99,1%</i>	<i>98,6%</i>	<i>100,0%</i>	<i>80,1%</i>	<i>99,2%</i>	<i>89,9%</i>	<i>98,9%</i>	<i>93,9%</i>	<i>98,2%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	57	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	0	0	97	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	805	0	0	0	11	0
Äritegevust abistavad tegevused	0	517	0	0	771	0	192	6 900	0	2
Kokku elimineeritud	0	517	0	0	1 576	0	192	6 900	165	2

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks analüüsitava ettevõtete 2013. aasta majandusaasta aruanded

Lisa 6 järg

Analüüsitava ettevõtete müügitulu ja muude äritulude jaotus 2014. aastal (tuhandetes eurodes):

Tulude jaotus	ABC Supermarkets AS	Elva TÜ	Haapsalu TÜ	Harju TÜ	Hiumaa TÜ	Jõgeva MÜ	Järva TÜ	Keila TÜ	MAXIMA Eesti OÜ	OG Elektra AS
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	58 832	24 670	16 685	42 915	8 900	17 456	50 865	26 904	400 849	93 403
Jaemüük, muud	0	2 506	0	604	0	2 306	11 693	0	0	0
Rendi- ja üüritulu	0	107	554	291	68	112	855	84	3 141	713
Hulgimüük	0	0	0	0	275	0	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	0	0	0	0	98	336	93	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	699	19	0	25	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	58 832	27 283	17 239	43 810	9 942	19 991	63 749	27 106	403 990	94 116
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>90,4%</i>	<i>96,8%</i>	<i>98,0%</i>	<i>89,5%</i>	<i>87,3%</i>	<i>79,8%</i>	<i>99,3%</i>	<i>99,2%</i>	<i>99,2%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	61	317	0	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	0	0	29	130	0	0
Äritegevust abistavad tegevused	2 416	251	0	547	66	138	15	150	3 408	2 177
Kokku elimineeritud	2 416	251	0	547	66	138	105	597	3 408	2 177

Lisa 6 järg

Tulude jaotus	Prisma Peremarket AS	Põlva TÜ	Rapla TÜ	Rimi Eesti Food AS	R-Kiosk Estonia AS	RRLektus AS	Saaremaa TÜ	Selver AS	Viljandi TÜ	Vändra TÜ
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	207 596	26 557	18 195	362 976	21 310	35 540	33 947	355 022	26 558	10 285
Jaemüük, muud	0	0	0	142	4 358	0	3 658	0	1 415	150
Rendi- ja üüritulu	0	0	165	0	0	83	279	4 319	220	21
Hulgimüük	0	0	0	0	0	142	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	245	91	0	0	23	0	0	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	207 596	26 802	18 451	363 118	25 668	35 788	37 890	359 341	28 193	10 456
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>99,1%</i>	<i>98,6%</i>	<i>100,0%</i>	<i>83,0%</i>	<i>99,3%</i>	<i>89,6%</i>	<i>98,8%</i>	<i>94,2%</i>	<i>98,4%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	0	0	99	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	703	0	0	0	12	0
Äritegevust abistavad tegevused	0	555	0	0	976	0	211	8 145	0	2
Kokku elimineeritud	0	555	0	0	1 679	0	211	8 145	167	2

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks analüüsitud ettevõtete 2014. aasta majandusaasta aruanded

Lisa 6 järg

Analüüsitava ettevõtete müügitulu ja muude äritulude jaotus 2015. aastal (tuhandetes eurodes):

Tulude jaotus	ABC Supermarkets AS	Elva TÜ	Haapsalu TÜ	Harju TÜ	Hiumaa TÜ	Jõgeva MÜ	Järva TÜ	Keila TÜ	MAXIMA Eesti OÜ	OG Elektra AS
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	57 922	26 033	17 073	48 826	9 326	17 762	54 474	27 081	440 416	94 068
Jaemüük, muud	0	2 625	0	198	0	2 284	12 578	0	0	0
Rendi- ja üüritulu	0	103	551	364	68	0	966	85	2 942	816
Hulgimüük	0	0	0	0	283	0	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	0	0	0	0	101	348	63	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	687	10	0	28	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	57 922	28 761	17 624	49 388	10 364	20 157	68 366	27 257	443 358	94 884
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>90,5%</i>	<i>96,9%</i>	<i>98,9%</i>	<i>90,0%</i>	<i>88,1%</i>	<i>79,7%</i>	<i>99,4%</i>	<i>99,3%</i>	<i>99,1%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	52	395	0	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	0	0	33	132	0	0
Äritegevust abistavad tegevused	2 793	275	0	689	65	133	23	150	4 755	2 305
Kokku elimineeritud	2 793	275	0	689	65	133	108	677	4 755	2 305

Lisa 6 järg

Tulude jaotus	Prisma Peremarket AS	Põlva TÜ	Rapla TÜ	Rimi Eesti Food AS	R-Kiosk Estonia AS	RRLektus AS	Saaremaa TÜ	Selver AS	Viljandi TÜ	Vändra TÜ
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	197 434	27 361	18 668	367 819	21 315	38 605	34 467	367 971	27 670	11 532
Jaemüük, muud	0	0	0	111	4 218	0	3 647	0	1 407	149
Rendi- ja üüritulu	0	0	149	0	0	104	265	4 517	217	24
Hulgimüük	0	0	0	0	0	58	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	260	88	0	0	12	0	0	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	197 434	27 621	18 905	367 930	25 533	38 779	38 385	372 488	29 294	11 705
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>99,1%</i>	<i>98,7%</i>	<i>100,0%</i>	<i>83,5%</i>	<i>99,6%</i>	<i>89,8%</i>	<i>98,8%</i>	<i>94,5%</i>	<i>98,5%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	57	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	0	0	109	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	700	0	0	0	14	0
Äritegevust abistavad tegevused	0	557	0	0	985	0	206	9 883	0	1
Kokku elimineeritud	0	557	0	0	1 685	0	206	9 883	180	1

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks analüüsitud ettevõtete 2015. aasta majandusaasta aruanded

Lisa 6 järg

Analüüsitava ettevõtete müügitulu ja muude äritulude jaotus 2016. aastal (tuhandetes eurodes):

Tulude jaotus	ABC Supermarkets AS	Elva TÜ	Haapsalu TÜ	Harju TÜ	Hiumaa TÜ	Jõgeva MÜ	Järva TÜ	Keila TÜ	MAXIMA Eesti OÜ	OG Elektra AS
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	57 604	27 785	17 608	48 543	9 726	19 039	57 065	27 820	445 158	102 890
Jaemüük, muud	0	2 633	0	666	0	1 901	13 415	0	0	0
Rendi- ja üüritulu	0	104	607	345	76	113	1 034	82	4 426	826
Hulgimüük	0	0	0	0	296	0	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	0	0	0	0	93	371	34	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	799	8	0	28	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	57 604	30 522	18 215	49 554	10 897	21 154	71 885	27 964	449 584	103 716
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>91,0%</i>	<i>96,7%</i>	<i>98,0%</i>	<i>89,3%</i>	<i>90,0%</i>	<i>79,4%</i>	<i>99,5%</i>	<i>99,0%</i>	<i>99,2%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	53	369	0	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	0	0	33	123	0	0
Äritegevust abistavad tegevused	2 821	286	0	718	68	122	34	161	4 487	1 491
Kokku elimineeritud	2 821	286	0	718	68	122	120	653	4 487	1 491

Lisa 6 järg

Tulude jaotus	Prisma Peremarket AS	Põlva TÜ	Rapla TÜ	Rimi Eesti Food AS	R-Kiosk Estonia AS	RRLektus AS	Saaremaa TÜ	Selver AS	Viljandi TÜ	Vändra TÜ
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	190 406	28 295	19 705	388 711	23 016	44 970	35 866	383 945	29 205	12 424
Jaemüük, muud	0	0	0	3	3 273	0	3 846	0	1 371	157
Rendi- ja üüritulu	0	0	171	0	0	97	288	4 504	204	36
Hulgimüük	0	0	0	0	0	38	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	289	90	0	0	8	0	0	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	0	0	37	0	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	190 406	28 584	19 966	388 714	26 289	45 113	40 041	388 449	30 780	12 617
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>99,0%</i>	<i>98,7%</i>	<i>100,0%</i>	<i>87,5%</i>	<i>99,7%</i>	<i>89,6%</i>	<i>98,8%</i>	<i>94,9%</i>	<i>98,5%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	58	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	0	0	115	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	685	0	0	0	19	0
Äritegevust abistavad tegevused	0	597	0	0	1 172	0	196	10 279	0	2
Kokku elimineeritud	0	597	0	0	1 857	0	196	10 279	192	2

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks analüüsitava ettevõtete 2016. aasta majandusaasta aruanded

Lisa 6 järg

Analüüsitava ettevõtete müügitulu ja muude äritulude jaotus 2017. aastal (tuhandetes eurodes):

Tulude jaotus	ABC Supermarkets AS	Elva TÜ	Haapsalu TÜ	Harju TÜ	Hiumaa TÜ	Jõgeva MÜ	Järva TÜ	Keila TÜ	MAXIMA Eesti OÜ	OG Elektra AS
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	57 480	29 655	18 344	51 629	10 231	21 328	67 770	27 746	464 358	120 750
Jaemüük, muud	0	2 778	0	662	0	1 750	14 255	0	0	0
Rendi- ja üüritulu	0	105	610	355	81	118	1 184	83	3 403	969
Hulgimüük	0	0	0	0	356	0	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	0	0	0	0	102	372	34	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	836	6	0	29	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	57 480	32 538	18 954	52 646	11 504	23 304	83 581	27 892	467 761	121 719
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>91,1%</i>	<i>96,8%</i>	<i>98,1%</i>	<i>88,9%</i>	<i>91,5%</i>	<i>81,1%</i>	<i>99,5%</i>	<i>99,3%</i>	<i>99,2%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	60	335	0	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	0	0	32	111	0	0
Äritegevust abistavad tegevused	2 708	269	0	698	78	132	39	166	5 128	1 672
Kokku elimineeritud	2 708	269	0	698	78	132	131	612	5 128	1 672

Lisa 6 järg

Tulude jaotus	Prisma Peremarket AS	Põlva TÜ	Rapla TÜ	Rimi Eesti Food AS	R-Kiosk Estonia AS	RRLektus AS	Saaremaa TÜ	Selver AS	Viljandi TÜ	Vändra TÜ
Jaemüük, ülekaalus toidukaubad	182 216	29 809	20 999	377 622	24 613	49 590	42 875	414 577	30 977	13 385
Jaemüük, muud	0	0	0	0	2 952	0	0	0	1 343	171
Rendi- ja üüritulu	0	0	173	0	0	93	633	4 806	206	35
Hulgimüük	0	0	0	0	0	30	0	0	0	0
Toitlustuskohad	0	307	85	0	0	11	0	0	0	0
Müügitulu toidu tootmisest	0	0	0	0	0	0	60	0	0	0
Majutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku korrigeeritud müügitulu	182 216	30 116	21 257	377 622	27 565	49 724	43 568	419 383	32 526	13 591
<i>Jaekaubanduse osatähtsus korrigeeritud müügitulust, %</i>	<i>100,0%</i>	<i>99,0%</i>	<i>98,8%</i>	<i>100,0%</i>	<i>89,3%</i>	<i>99,7%</i>	<i>98,4%</i>	<i>98,9%</i>	<i>95,2%</i>	<i>98,5%</i>
Turuteenuste osutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0
Taara ja pakendite kokkuost	0	0	0	0	0	0	0	0	101	0
Kaupade vahendamine	0	0	0	0	594	0	0	0	24	0
Äritegevust abistavad tegevused	0	579	0	0	1 156	0	0	12 112	0	2
Kokku elimineeritud	0	579	0	0	1 750	0	0	12 112	181	2

Allikas: autori koostatud ja arvutatud, aluseks analüüsitava ettevõtete 2017. aasta majandusaasta aruanded

Lisa 7. Bilansid

ABC Supermarkets ASi bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	138	159	159	154	257	335
Nõuded ja ettemaksud	8 078	8 756	9 086	9 497	10 330	12 089
Varud	4 256	2 892	3 485	3 621	2 960	2 957
Kokku käibevara	12 472	11 807	12 730	13 272	13 547	15 381
Põhivara						
Nõuded ja ettemaksud	113	830	731	142	142	112
Kinnisvara- investeeringud	268	268	268	268	268	268
Materiaalne põhivara	4 496	6 672	7 260	6 621	5 489	4 048
Immateriaalne põhivara	577	602	606	599	594	610
Kokku põhivara	5 454	8 372	8 865	7 630	6 493	5 038
KOKKU VARA	17 926	20 179	21 595	20 902	20 040	20 419
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	5 754	4 629	3 931	3 376	3 155	3 186
Võlad ja ettemaksud	6 552	7 627	8 519	8 928	10 690	10 405
Kokku lühiajalised kohustised	12 306	12 256	12 450	12 304	13 845	13 591
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	1 679	2 663	2 931	2 053	1 323	748
Võlad ja ettemaksud	16	15	20	42	41	42
Kokku pikaajalised kohustised	1 695	2 678	2 951	2 095	1 364	790
KOKKU KOHUSTISED	14 001	14 934	15 401	14 399	15 209	14 381
OMAKAPITAL						
Aktsiakapital	984	984	984	984	984	984
Ülekurss	166	166	166	166	166	166
Kohustuslik reservkapital	98	98	98	98	98	98
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	1 580	2 677	3 997	4 546	3 055	3 583
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 097	1 320	949	709	528	1 207
KOKKU OMAKAPITAL	3 925	5 245	6 194	6 503	4 831	6 038
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	17 926	20 179	21 595	20 902	20 040	20 419

Allikas: autori koostatud, aluseks ABC Supermarkets ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Haapsalu Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	648	1 433	2 099	715	1 642	1 937
Nõuded ja ettemaksud	274	310	230	245	252	233
Varud	1 047	1 066	1 174	1 138	1 020	1 027
Kokku käibevara	1 969	2 809	3 503	2 098	2 914	3 197
Põhivara						
Finantsinvesteeringud	8	11	11	11	11	512
Nõuded ja ettemaksud	70	91	86	12	8	104
Kinnisvara- investeeringud	5 794	5 349	5 138	5 341	5 360	5 462
Materiaalne põhivara	4 846	4 669	4 517	4 682	4 546	4 368
Kokku põhivara	10 718	10 120	9 752	10 046	9 925	10 446
KOKKU VARA	12 687	12 929	13 255	12 144	12 839	13 643
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	485	460	424	328	328	327
Võlad ja ettemaksud	1 957	2 157	2 222	1 403	1 394	1 383
Kokku lühiajalised kohustised	2 442	2 617	2 646	1 731	1 722	1 710
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	3 128	2 539	1 898	1 171	844	518
Kokku pikaajalised kohustised	3 128	2 539	1 898	1 171	844	518
KOKKU KOHUSTISED	5 570	5 156	4 544	2 902	2 566	2 228
OMAKAPITAL						
Osakapital	19	22	25	28	30	33
Kohustuslik reservkapital	6 568	7 096	7 748	8 683	9 212	10 240
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	0	-251	0	0	0	0
Aruandeaasta kasum (kahjum)	530	906	938	531	1 031	1 142
KOKKU OMAKAPITAL	7 117	7 773	8 711	9 242	10 273	11 415
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	12 687	12 929	13 255	12 144	12 839	13 643

Allikas: autori koostatud, aluseks Haapsalu Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Harju Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	698	989	415	701	1 711	1 680
Finantsinvesteeringud	1 500	0	0	0	0	0
Nõuded ja ettemaksed	269	352	476	495	527	548
Varud	1 983	2 125	2 828	2 951	3 183	2 956
Kokku käibevara	4 450	3 466	3 719	4 147	5 421	5 184
Põhivara						
Finantsinvesteeringud	0	3	3	4	4	2 003
Nõuded ja ettemaksed	4	40	475	1 321	1 319	975
Kinnisvara- investeeringud	493	464	434	424	404	394
Materiaalne põhivara	8 488	10 002	11 937	11 590	13 233	13 653
Kokku põhivara	8 985	10 509	12 849	13 339	14 960	17 025
KOKKU VARA	13 435	13 975	16 568	17 486	20 381	22 209
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	1 068	394	242	82	263	261
Võlad ja ettemaksed	2 993	2 354	3 645	2 982	3 048	3 258
Kokku lühiajalised kohustised	4 061	2 748	3 887	3 064	3 311	3 519
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	694	337	97	18	828	567
Kokku pikaajalised kohustised	694	337	97	18	828	567
KOKKU KOHUSTISED	4 755	3 085	3 984	3 082	4 139	4 086
OMAKAPITAL						
Osakapital	36	36	35	36	37	37
Kohustuslik reservkapital	250	250	250	589	953	1 319
Muud reservid	1	1	2	3	3	4
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 152	8 393	10 603	11 958	13 412	14 883
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 241	2 210	1 694	1 818	1 837	1 880
KOKKU OMAKAPITAL	8 680	10 890	12 584	14 404	16 242	18 123
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	13 435	13 975	16 568	17 486	20 381	22 209

Allikas: autori koostatud, aluseks Harju Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Keila Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	1 174	1 233	1 572	1 636	1 521	1 283
Nõuded ja ettemaksud	196	324	344	388	540	396
Varud	2 020	2 060	2 377	2 311	2 473	2 641
Kokku käibevara	3 390	3 617	4 293	4 335	4 534	4 320
Põhivara						
Materiaalne põhivara	9 534	9 763	9 620	9 331	9 538	10 665
Immateriaalne põhivara	0	0	0	0	0	4
Kokku põhivara	9 534	9 763	9 620	9 331	9 538	10 669
KOKKU VARA	12 924	13 380	13 913	13 666	14 072	14 989
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	1 022	852	4 733	598	238	863
Võlad ja ettemaksud	2 467	2 687	2 900	2 832	3 042	3 120
Kokku lühiajalised kohustised	3 489	3 539	7 633	3 430	3 280	3 983
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	4 864	4 492	61	3 218	3 034	2 495
Kokku pikaajalised kohustised	4 864	4 492	61	3 218	3 034	2 495
KOKKU KOHUSTISED	8 353	8 031	7 694	6 648	6 314	6 478
OMAKAPITAL						
Osakapital	6	6	6	6	6	6
Kohustuslik reservkapital	285	285	285	285	285	285
Muud reservid	6	6	6	6	6	6
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 646	4 274	5 052	5 922	6 721	7 461
Aruandeaasta kasum (kahjum)	628	778	870	799	740	753
KOKKU OMAKAPITAL	4 571	5 349	6 219	7 018	7 758	8 511
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	12 924	13 380	13 913	13 666	14 072	14 989

Allikas: autori koostatud, aluseks Keila Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

OG Elektra ASi bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	2 352	800	686	944	1 499	1 283
Finantsinvesteeringud	1	1	0	0	0	0
Nõuded ja ettemaksud	1 095	1 072	1 568	1 253	3 743	2 825
Varud	6 347	8 894	14 501	18 006	18 733	20 219
Kokku käibevara	9 795	10 767	16 755	20 203	23 975	24 327
Põhivara						
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse						
Finantsinvesteeringud	0	0	1	1	1	1
Kinnisvara-investeeringud	153	150	147	144	181	280
Materiaalne põhivara	26 778	34 427	38 373	43 475	52 575	64 562
Immateriaalne põhivara	25	25	29	86	82	92
Kokku põhivara	26 956	34 602	38 550	43 706	52 839	64 935
KOKKU VARA	36 751	45 369	55 305	63 909	76 814	89 262
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	700	2 236	7 630	8 372	12 725	10 267
Võlad ja ettemaksud	5 853	6 534	6 786	9 047	10 429	11 799
Kokku lühiajalised kohustised	6 553	8 770	14 416	17 419	23 154	22 066
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	167	1 614	231	0	0	5 340
Kokku pikaajalised kohustised	167	1 614	231	0	0	5 340
KOKKU KOHUSTISED	6 720	10 384	14 647	17 419	23 154	27 406
OMAKAPITAL						
Aktsiakapital	1 274	1 274	1 274	1 326	1 326	1 326
Kohustuslik reservkapital	234	234	234	234	234	234
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	24 300	28 523	33 477	38 150	44 930	52 100
Aruandeaasta kasum (kahjum)	4 223	4 954	5 673	6 780	7 170	8 196
KOKKU OMAKAPITAL	30 031	34 985	40 658	46 490	53 660	61 856
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	36 751	45 369	55 305	63 909	76 814	89 262

Allikas: autori koostatud, aluseks OG Elektra ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Prisma Peremarket ASi bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	12 442	12 191	785	713	661	541
Nõuded ja ettemaksed	2 697	9 491	19 909	14 836	16 233	15 264
Varud	12 800	13 094	14 321	13 426	14 337	16 291
Kokku käibevara	27 939	34 776	35 015	28 975	31 231	32 096
Põhivara						
Materiaalne põhivara	14 519	12 198	11 173	9 322	7 921	6 245
Immateriaalne põhivara	507	486	394	334	170	105
Kokku põhivara	15 026	12 684	11 567	9 656	8 091	6 350
KOKKU VARA	42 965	47 460	46 582	38 631	39 322	38 446
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Võlad ja ettemaksed	22 259	25 017	24 541	23 757	22 758	20 656
Kokku lühiajalised kohustised	22 259	25 017	24 541	23 757	22 758	20 656
Pikaajalised kohustised						
Võlad ja ettemaksed	3	0	17	13	20	18
Kokku pikaajalised kohustised	3	0	17	13	20	18
KOKKU KOHUSTISED	22 262	25 017	24 558	23 770	22 778	20 674
OMAKAPITAL						
Aktiivkapital	735	735	735	735	735	735
Ülekurs	7 084	7 084	0	0	0	0
Kohustuslik reservkapital	168	168	168	168	168	168
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	10 062	12 716	14 456	13 121	13 958	15 641
Aruandeaasta kasum (kahjum)	2 654	1 740	6 665	837	1 683	1 228
KOKKU OMAKAPITAL	20 703	22 443	22 024	14 861	16 544	17 772
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	42 965	47 460	46 582	38 631	39 322	38 446

Allikas: autori koostatud, aluseks Prisma Peremarket ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Põlva Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	126	454	615	614	596	269
Nõuded ja ettemaksud	283	294	361	366	399	449
Varud	2 793	2 597	3 046	2 990	3 238	3 365
Kokku käibevara	3 202	3 345	4 022	3 970	4 233	4 083
Põhivara						
Finantsinvesteeringud	21	24	24	24	24	26
Nõuded ja ettemaksud	124	120	120	312	206	189
Kinnisvara- investeeringud	0	0	0	0	107	106
Materiaalne põhivara	8 626	8 411	8 223	8 357	8 902	9 791
Immateriaalne põhivara	20	12	8	7	4	18
Kokku põhivara	8 791	8 567	8 375	8 700	9 243	10 130
KOKKU VARA	11 993	11 912	12 397	12 670	13 476	14 213
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	1 319	1 341	1 429	1 337	1 318	1 345
Võlad ja ettemaksud	3 389	3 358	3 582	3 536	3 771	4 282
Eraldised	16	16	43	16	16	15
Kokku lühiajalised kohustised	4 724	4 715	5 054	4 889	5 105	5 642
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	2 544	2 060	1 608	1 147	1 320	964
Võlad ja ettemaksud	1	0	0	0	0	0
Kokku pikaajalised kohustised	2 545	2 060	1 608	1 147	1 320	964
KOKKU KOHUSTISED	7 269	6 775	6 662	6 036	6 425	6 606
OMAKAPITAL						
Osakapital	113	127	139	153	168	181
Kohustuslik reservkapital	134	158	178	208	252	273
Muud reservid	405	405	405	405	406	406
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 595	4 039	4 417	4 972	5 811	6 100
Aruandeaasta kasum (kahjum)	477	408	596	896	414	647
KOKKU OMAKAPITAL	4 724	5 137	5 735	6 634	7 051	7 607
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	11 993	11 912	12 397	12 670	13 476	14 213

Allikas: autori koostatud, aluseks Põlva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Rapla Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	488	603	656	679	1 088	1 290
Nõuded ja ettemaksed	156	181	196	216	206	225
Varud	1 174	1 112	1 191	1 288	1 304	1 477
Kokku käibevara	1 818	1 896	2 043	2 183	2 598	2 992
Põhivara						
Finantsinvesteeringud	0	3	3	3	3	304
Nõuded ja ettemaksed	40	40	40	142	133	308
Kinnisvara- investeeringud	136	131	124	116	109	215
Materiaalne põhivara	5 231	5 729	5 644	5 652	5 487	5 286
Kokku põhivara	5 407	5 903	5 811	5 913	5 732	6 113
KOKKU VARA	7 225	7 799	7 854	8 096	8 330	9 105
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	274	285	292	298	305	303
Võlad ja ettemaksed	1 839	1 966	1 949	2 192	2 201	2 648
Kokku lühiajalised kohustised	2 113	2 251	2 241	2 490	2 506	2 951
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	1 351	1 558	1 267	968	663	360
Kokku pikaajalised kohustised	1 351	1 558	1 267	968	663	360
KOKKU KOHUSTISED	3 464	3 809	3 508	3 458	3 169	3 311
OMAKAPITAL						
Osakapital	17	16	16	16	16	15
Kohustuslik reservkapital	695	695	695	713	727	753
Muud reservid	3	4	4	4	4	6
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	2 678	3 046	3 275	3 613	3 891	4 387
Aruandeaasta kasum (kahjum)	368	229	356	292	523	633
KOKKU OMAKAPITAL	3 761	3 990	4 346	4 638	5 161	5 794
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	7 225	7 799	7 854	8 096	8 330	9 105

Allikas: autori koostatud, aluseks Rapla Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Rimi Eesti Food ASi bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	10 681	7 745	4 970	5 188	5 408	13 710
Nõuded ja ettemaksed	8 457	15 265	21 361	23 219	14 551	3 551
Varud	18 632	19 356	20 434	20 361	22 906	19 818
Kokku käibevara	37 770	42 366	46 765	48 768	42 865	37 079
Põhivara						
Nõuded ja ettemaksed	24	24	24	23	15	13
Materiaalne põhivara	19 340	16 740	14 530	16 795	20 078	24 694
Immateriaalne põhivara	351	391	331	491	631	497
Kokku põhivara	19 715	17 155	14 885	17 309	20 724	25 204
KOKKU VARA	57 485	59 521	61 650	66 077	63 589	62 283
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Võlad ja ettemaksed	50 426	49 291	50 988	54 029	56 798	54 503
Eraldised	0	0	0	358	358	0
Kokku lühiajalised kohustised	50 426	49 291	50 988	54 387	57 156	54 503
KOKKU KOHUSTISED	50 426	49 291	50 988	54 387	57 156	54 503
OMAKAPITAL						
Aktiivkapital	1 500	1 500	1 500	10 000	1 000	1 000
Ülekurss	6 334	6 334	6 334	0	0	0
Kohustuslik reservkapital	200	200	200	200	200	200
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	-3 789	-975	2 196	462	1 490	5 233
Aruandeaasta kasum (kahjum)	2 814	3 171	432	1 028	3 743	1 347
KOKKU OMAKAPITAL	7 059	10 230	10 662	11 690	6 433	7 780
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	57 485	59 521	61 650	66 077	63 589	62 283

Allikas: autori koostatud, aluseks Rimi Eesti Food ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

RRLektus AS bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	785	1 620	1 616	1 542	674	859
Nõuded ja ettemaksud	276	287	420	428	465	383
Varud	2 515	2 972	4 166	4 929	6 816	6 992
Kokku käibevara	3 576	4 879	6 202	6 899	7 955	8 234
Põhivara						
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	0	0	801	2	2	2
Finantsinvesteeringud	5	5	5	5	5	5
Kinnisvara-investeeringud	119	108	72	72	88	74
Materiaalne põhivara	4 544	4 894	5 803	8 173	9 679	11 301
Immateriaalne põhivara	57	46	12	23	18	2
Kokku põhivara	4 725	5 053	6 693	8 275	9 792	11 384
KOKKU VARA	8 301	9 932	12 895	15 174	17 747	19 618
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	139	41	267	455	1 150	2 612
Võlad ja ettemaksud	2 792	2 937	3 732	3 531	4 446	3 529
Kokku lühiajalised kohustised	2 931	2 978	3 999	3 986	5 596	6 141
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	333	292	1 025	2 517	2 063	2 363
Võlad ja ettemaksud	0	0	0	0	0	253
Kokku pikaajalised kohustised	333	292	1 025	2 517	2 063	2 616
KOKKU KOHUSTISED	3 264	3 270	5 024	6 503	7 659	8 757
OMAKAPITAL						
Aktiikapital	29	29	29	29	29	29
Kohustuslik reservkapital	18	18	18	18	18	18
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 211	4 739	5 915	6 874	7 124	8 012
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 779	1 876	1 909	1 750	2 917	2 802
KOKKU OMAKAPITAL	5 037	6 662	7 871	8 671	10 088	10 861
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	8 301	9 932	12 895	15 174	17 747	19 618

Allikas: autori koostatud, aluseks RRLektus ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Selver AS bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	9 083	6 829	11 297	5 542	17 450	3 548
Nõuded ja ettemaksed	27 164	24 737	27 414	33 977	22 338	9 778
Varud	20 307	22 175	26 065	27 403	28 843	29 287
Kokku käibevara	56 554	53 741	64 776	66 922	68 631	42 613
Põhivara						
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	4 711	5 186	5 787	4 849	5 075	5 816
Nõuded ja ettemaksed	519	161	42	0	0	25 000
Materiaalne põhivara	9 872	14 250	13 396	13 846	17 140	19 422
Immateriaalne põhivara	0	0	44	532	508	382
Kokku põhivara	15 102	19 597	19 269	19 227	22 723	50 620
KOKKU VARA	71 656	73 338	84 045	86 149	91 354	93 233
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL						
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	0	675	1 654	1 673	329	3 911
Võlad ja ettemaksed	48 713	50 365	53 246	57 583	62 810	62 206
Kokku lühiajalised kohustised	48 713	51 040	54 900	59 256	63 139	66 117
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	0	1 377	2 005	329	0	110
Võlad ja ettemaksed	468	348	214	68	7	
Kokku pikaajalised kohustised	468	1 725	2 219	397	7	110
KOKKU KOHUSTISED	49 181	52 765	57 119	59 653	63 146	66 227
OMAKAPITAL						
Aksiakapital	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406
Kohustuslik reservkapital	141	141	141	141	141	141
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	11 848	14 366	17 651	16 489	14 489	12 231
Aruandeaasta kasum (kahjum)	9 080	4 660	7 728	8 460	12 172	13 228
KOKKU OMAKAPITAL	22 475	20 573	26 926	26 496	28 208	27 006
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	71 656	73 338	84 045	86 149	91 354	93 233

Allikas: autori koostatud, aluseks Selver ASi majandusaasta aruanded

Lisa 7 järg

Vändra Tarbijate Ühistu bilanss 31.12.2012–31.12.2017 (tuhandetes eurodes):

Bilansikirje/-rühm	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
VARA						
Käibevara						
Raha	334	515	180	392	209	650
Nõuded ja ettemaksed	87	85	102	125	136	146
Varud	603	625	870	909	972	943
Kokku käibevara	1 024	1 225	1 152	1 426	1 317	1 739
Põhivara						
Finantsinvesteeringud	0	3	3	3	3	3
Nõuded ja ettemaksed	0	0	0	188	172	154
Kinnisvara- investeeringud	73	73	72	71	69	68
Materiaalne põhivara	2 217	2 236	3 268	3 100	3 427	3 492
Kokku põhivara	2 290	2 312	3 343	3 362	3 671	3 717
KOKKU VARA	3 314	3 537	4 495	4 788	4 988	5 456
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL						
KOHUSTISED						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	145	29	107	89	91	94
Võlad ja ettemaksed	920	1 077	1 285	1 426	1 408	1 550
Kokku lühiajalised kohustised	1 065	1 106	1 392	1 515	1 499	1 644
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	48	20	507	418	326	233
Kokku pikaajalised kohustised	48	20	507	418	326	233
KOKKU KOHUSTISED	1 113	1 126	1 899	1 933	1 825	1 877
OMAKAPITAL						
Osakapital	8	11	11	11	10	10
Kohustuslik reservkapital	146	156	167	176	189	204
Muud reservid	1	1	1	1	2	2
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	1 851	2 033	2 233	2 408	2 654	2 947
Aruandeaasta kasum (kahjum)	195	210	184	259	308	416
KOKKU OMAKAPITAL	2 201	2 411	2 596	2 855	3 163	3 579
KOKKU KOHUSTISED JA OMAKAPITAL	3 314	3 537	4 495	4 788	4 988	5 456

Allikas: autori koostatud, aluseks Vändra Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 8. Kasumiaruanded

ABC Supermarkets ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	50 427	58 832	57 922	57 604	57 480
Muud äritulud	2 862	2 916	3 505	3 371	3 141
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-40 875	-47 731	-46 956	-46 330	-46 286
Mitmesugused tegevuskulud	-5 363	-6 328	-6 512	-6 455	-6 193
Tööjõukulud	-4 300	-5 016	-5 488	-5 590	-5 620
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-1 159	-1 467	-1 475	-1 408	-1 333
Muud ärikulud	-17	-11	-7	-8	-39
ÄRIKASUM (KAHJUM)	1 575	1 195	989	1 184	1 150
Intressitulud	0	0	0	305	363
Intressikulud	0	0	0	-411	-306
Muud finantstulud ja -kulud	-255	-246	-180	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	1 320	949	809	1 078	1 207
Tulumaksukulu	0	0	-100	-550	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	1 320	949	709	528	1 207

Allikas: autori koostatud, aluseks ABC Supermarkets ASi majandusaasta aruanded

Haapsalu Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	17 013	17 164	17 624	18 215	18 953
Muud äritulud	4	14	12	24	91
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-13 239	-13 246	-13 591	-14 057	-14 611
Mitmesugused tegevuskulud	-996	-1 087	-1 194	-1 190	-1 245
Tööjõukulud	-1 525	-1 619	-1 647	-1 735	-1 823
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-254	-215	-204	-204	-221
Muud ärikulud	-22	-16	-441	0	0
ÄRIKASUM (KAHJUM)	981	995	559	1 053	1 144
Intressitulud	0	0	0	1	14
Intressikulud	-78	-60	-35	-23	-16
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	3	3	7	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	906	938	531	1 031	1 142
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	906	938	531	1 031	1 142

Allikas: autori koostatud, aluseks Haapsalu Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 8 järg

Harju Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	40 032	44 356	50 077	50 272	53 344
Muud äritulud	618	16	13	6	10
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-33 168	-36 358	-40 804	-40 774	-43 269
Mitmesugused tegevuskulud	-1 535	-1 870	-2 155	-2 052	-2 055
Tööjõukulud	-3 120	-3 838	-4 596	-4 875	-5 196
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-620	-609	-770	-808	-1 026
Muud ärikulud	0	0	-7	-3	-2
ÄRIKASUM (KAHJUM)	2 207	1 697	1 758	1 766	1 806
Intressitulud	0	0	0	84	87
Intressikulud	-16	-8	-3	-13	-13
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	19	5	63	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	2 210	1 694	1 818	1 837	1 880
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	2 210	1 694	1 818	1 837	1 880

Allikas: autori koostatud, aluseks Harju Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Keila Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	26 230	27 339	27 568	28 251	28 144
Muud äritulud	412	402	488	390	393
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-20 758	-21 507	-21 599	-22 059	-21 893
Mitmesugused tegevuskulud	-1 647	-1 643	-1 574	-1 595	-1 579
Tööjõukulud	-2 730	-3 016	-3 360	-3 600	-3 665
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-615	-599	-625	-552	-559
Muud ärikulud	-9	-10	-8	-8	-8
ÄRIKASUM (KAHJUM)	883	966	890	827	833
Intressikulud	-105	-96	-91	-87	-80
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	778	870	799	740	753
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	778	870	799	740	753

Allikas: autori koostatud, aluseks Keila Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 8 järg

OG Elektra ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	82 092	93 403	94 068	102 890	120 750
Muud äritulud	5 057	4 931	5 407	4 734	5 037
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivaraobjektide valmistamisel	587	716	804	1 075	2 066
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-71 018	-79 990	-79 604	-86 131	-100 840
Mitmesugused tegevuskulud	-3 793	-3 952	-3 609	-3 771	-4 125
Tööjõukulud	-7 359	-8 665	-9 147	-10 502	-13 235
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-597	-740	-838	-976	-1 213
Muud ärikulud	0	-2	-4	-70	-109
ÄRIKASUM (KAHJUM)	4 969	5 701	7 077	7 249	8 331
Intressikulud	-16	-30	-47	-79	-135
Muud finantstulud ja -kulud	1	2	0	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	4 954	5 673	7 030	7 170	8 196
Tulumaksukulu	0	0	-250	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	4 954	5 673	6 780	7 170	8 196

Allikas: autori koostatud, aluseks OG Elektra ASi majandusaasta aruanded

Prisma Peremarket ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	194 115	207 596	197 434	190 406	182 216
Muud äritulud	3 439	4 022	3 699	3 994	3 470
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-158 384	-167 668	-160 204	-155 899	-147 610
Mitmesugused tegevuskulud	-22 133	-21 468	-21 436	-20 312	-21 006
Tööjõukulud	-12 053	-12 739	-13 285	-13 563	-13 063
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-3 216	-3 066	-3 215	-2 951	-2 774
Muud ärikulud	-22	-12	-152	-11	-31
ÄRIKASUM (KAHJUM)	1 746	6 665	2 841	1 664	1 202
Muud finantstulud ja -kulud	-6	0	-4	19	26
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	1 740	6 665	2 837	1 683	1 228
Tulumaksukulu	0	0	-2 000	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	1 740	6 665	837	1 683	1 228

Allikas: autori koostatud, aluseks Prisma Peremarket ASi majandusaasta aruanded

Lisa 8 järg

Põlva Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	26 158	27 357	28 179	29 181	30 695
Muud äritulud	42	50	33	38	76
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-20 753	-21 541	-22 159	-22 903	-23 976
Mitmesugused tegevuskulud	-1 850	-1 759	-1 640	-1 949	-1 922
Tööjõukulud	-2 527	-2 848	-2 894	-3 199	-3 575
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-498	-505	-508	-524	-546
Muud ärikulud	-53	-56	-27	-161	-41
ÄRIKASUM (KAHJUM)	519	698	984	483	711
Intressitulud	0	0	0	0	11
Intressikulud	-114	-105	-90	-79	-76
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	1	1	1	1	1
Muud finantstulud ja -kulud	2	2	1	9	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	408	596	896	414	647
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	408	596	896	414	647

Allikas: autori koostatud, aluseks Põlva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Rapla Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	17 217	18 451	18 905	19 966	21 257
Muud äritulud	23	92	83	83	112
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-14 136	-14 985	-15 340	-16 054	-17 067
Mitmesugused tegevuskulud	-693	-833	-806	-818	-799
Tööjõukulud	-1 764	-1 942	-2 105	-2 208	-2 433
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-381	-393	-423	-434	-443
Muud ärikulud	-1	0	0	-1	-1
ÄRIKASUM (KAHJUM)	265	390	314	534	626
Intressitulud	0	0	0	8	20
Intressikulud	-40	-37	-28	-19	-13
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	4	3	6	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	229	356	292	523	633
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	229	356	292	523	633

Allikas: autori koostatud, aluseks Rapla Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 8 järg

Rimi Eesti Food ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	360 941	363 118	367 930	388 714	377 622
Muud äritulud	5	1	13	55	49
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-318 979	-323 937	-326 304	-342 316	-329 722
Mitmesugused tegevuskulud	-7 979	-8 388	-9 109	-8 504	-9 080
Tööjõukulud	-23 612	-24 697	-26 464	-28 688	-30 341
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-7 409	-6 045	-5 391	-5 758	-7 219
ÄRIKASUM (KAHJUM)	2 967	52	675	3 503	1 309
Muud finantstulud ja -kulud	204	380	353	240	38
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	3 171	432	1 028	3 743	1 347
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	3 171	432	1 028	3 743	1 347

Allikas: autori koostatud, aluseks Rimi Eesti Food ASi majandusaasta aruanded

RRLektus ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	32 903	35 705	38 675	45 017	49 631
Muud äritulud	112	104	129	150	120
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-26 562	-28 656	-30 929	-36 875	-40 242
Mitmesugused tegevuskulud	-1 498	-1 726	-1 514	-1 001	-1 049
Tööjõukulud	-2 811	-3 138	-3 533	-4 000	-4 418
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-195	-347	-249	-334	-431
Muud ärikulud	-1	-4	-3	-8	-521
ÄRIKASUM (KAHJUM)	1 948	1 938	2 576	2 949	3 090
Intressikulud	-8	-30	-28	-33	-39
Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatele	0	0	-799	0	0
Muud finantstulud ja -kulud	0	1	1	1	1
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	1 940	1 909	1 750	2 917	3 052
Tulumaksukulu	-64	0	0	0	-250
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	1 876	1 909	1 750	2 917	2 802

Allikas: autori koostatud, aluseks RRLektus ASi majandusaasta aruanded

Lisa 8 järg

Selver ASi kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	342 748	367 486	382 371	398 728	431 495
Muud äritulud	770	568	644	1 234	692
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-271 045	-291 801	-300 946	-309 880	-333 236
Mitmesugused tegevuskulud	-40 589	-41 132	-42 116	-43 633	-46 540
Tööjõukulud	-21 037	-23 736	-25 562	-28 493	-31 495
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-3 685	-3 332	-3 687	-4 178	-5 153
Muud ärikulud	-274	-382	-278	-318	-908
ÄRIKASUM (KAHJUM)	6 888	7 671	10 426	13 460	14 855
Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt	-985	-445	-912	279	887
Muud finantstulud ja -kulud	262	502	543	548	529
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	6 165	7 728	10 057	14 287	16 271
Tulumaksukulu	-1 505	0	-1 597	-2 115	-3 043
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	4 660	7 728	8 460	12 172	13 228

Allikas: autori koostatud, aluseks Selver ASi majandusaasta aruanded

Vändra Tarbijate Ühistu kasumiaruanne 2013–2017 (tuhandetes eurodes):

Kasumiaruande kirje/-rühm	2013	2014	2015	2016	2017
Müügitulu	9 491	10 435	11 681	12 580	13 556
Muud äritulud	30	34	45	48	45
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-7 824	-8 549	-9 576	-10 338	-11 118
Mitmesugused tegevuskulud	-496	-564	-601	-616	-626
Tööjõukulud	-821	-948	-1 043	-1 109	-1 173
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-167	-214	-244	-258	-270
Muud ärikulud	0	-3	-1	-1	-1
ÄRIKASUM (KAHJUM)	213	191	261	306	413
Intressitulud	0	0	0	10	9
Intressikulud	-3	-7	-11	-8	-6
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	0	0	9	0	0
KASUM (KAHJUM) ENNE TULUMAKSUSTAMIST	210	184	259	308	416
Tulumaksukulu	0	0	0	0	0
ARUANDEAASTA KASUM (KAHJUM)	210	184	259	308	416

Allikas: autori koostatud, aluseks Vändra Tarbijate Ühistu majandusaasta aruanded

Lisa 9. Efektiivsusmaatriksite alusandmed

ABC Supermarkets ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	11 948	12 797	12 494	10 621	9 641
Töötajate arv (E)	397	416	444	444	416
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	5 651	6 857	7 872	8 062	7 946
Varud (I)	2 645	3 189	3 553	3 291	2 958
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	40 875	47 731	46 956	46 330	46 286
Tööjõukulud (W)	4 300	5 016	5 488	5 590	5 620
Korrigeeritud müügitulu (S)	52 367	61 248	60 715	60 425	60 188
Korrigeeritud ärikasum (P)	2 962	2 925	2 725	2 854	2 742

Allikas: autori koostatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja ABC Supermarkets ASi majandusaasta aruannete lisad

Haapsalu Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	10 751	10 903	10 887	11 093	11 853
Töötajate arv (E)	139	135	135	138	139
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	1 734	1 764	1 836	1 867	1 845
Varud (I)	1 056	1 120	1 155	1 078	1 022
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	13 239	13 246	13 591	14 057	14 611
Tööjõukulud (W)	1 525	1 619	1 647	1 735	1 823
Korrigeeritud müügitulu (S)	16 389	16 685	17 073	17 608	18 344
Korrigeeritud ärikasum (P)	1 369	1 329	1 316	1 353	1 401

Allikas: autori koostatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Haapsalu Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

Harju Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	11 032	12 272	13 714	15 919	18 142
Töötajate arv (E)	217	232	267	285	282
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	3 498	4 188	4 928	5 142	5 330
Varud (I)	2 043	2 465	2 874	3 046	3 049
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	33 168	36 358	40 804	40 774	43 269
Tööjõukulud (W)	3 120	3 838	4 596	4 875	5 196
Korrigeeritud müügitulu (S)	39 822	44 066	49 713	49 927	52 989
Korrigeeritud ärikasum (P)	3 082	2 607	2 876	2 962	3 233

Allikas: autori koostatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Harju Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

Lisa 9 järg

Keila Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	10 575	10 853	10 924	10 932	11 450
Töötajate arv (E)	271	276	272	275	274
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	3 796	3 862	3 967	4 138	4 465
Varud (I)	2 039	2 217	2 342	2 391	2 556
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	20 758	21 507	21 599	22 059	21 893
Tööjõukulud (W)	2 730	3 016	3 360	3 600	3 665
Korrigeeritud müügitulu (S)	25 902	27 172	27 322	28 043	27 975
Korrigeeritud ärikasum (P)	1 746	1 823	1 779	1 650	1 676

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Keila Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

OG Elektra ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	34 867	43 677	51 691	60 624	71 924
Töötajate arv (E)	671	758	814	771	778
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	6 265	6 990	8 124	10 321	12 661
Varud (I)	7 286	11 171	15 638	17 983	19 229
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	71 018	79 990	79 604	86 131	100 840
Tööjõukulud (W)	7 359	8 665	9 147	10 502	13 235
Korrigeeritud müügitulu (S)	83 865	95 580	96 373	104 381	122 422
Korrigeeritud ärikasum (P)	5 972	6 969	8 509	8 893	10 362

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja OG Elektra ASi majandusaasta aruannete lisad

Prisma Peremarket ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	21 573	22 234	18 443	15 703	17 158
Töötajate arv (E)	1 025	1 039	979	934	878
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	27 137	27 486	28 102	28 643	29 357
Varud (I)	12 947	13 708	13 874	13 882	15 629
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	158 384	167 668	160 204	155 899	147 610
Tööjõukulud (W)	12 053	12 739	13 285	13 563	13 063
Korrigeeritud müügitulu (S)	194 115	207 596	197 434	190 406	182 216
Korrigeeritud ärikasum (P)	4 962	9 731	6 056	4 615	3 976

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Prisma Peremarket ASi majandusaasta aruannete lisad

Lisa 9 järg

Põlva Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	8 563	8 655	8 945	9 404	9 803
Töötajate arv (E)	243	245	243	251	263
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	3 713	3 853	3 879	4 015	4 542
Varud (I)	2 670	2 794	2 985	3 092	3 291
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	20 753	21 541	22 159	22 903	23 976
Tööjõukulud (W)	2 527	2 848	2 894	3 199	3 575
Korrigeeritud müügitulu (S)	26 158	27 357	28 178	29 181	30 695
Korrigeeritud ärikasum (P)	1 221	1 412	1 694	1 218	1 474

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Põlva Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

Rapla Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	5 610	5 869	5 905	6 017	6 293
Töötajate arv (E)	170	170	172	174	175
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	1 792	1 847	1 945	2 072	2 170
Varud (I)	1 138	1 148	1 236	1 291	1 385
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	14 136	14 985	15 340	16 054	17 067
Tööjõukulud (W)	1 764	1 942	2 105	2 208	2 433
Korrigeeritud müügitulu (S)	17 067	18 286	18 756	19 795	21 084
Korrigeeritud ärikasum (P)	860	1 002	963	1 202	1 300

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Rapla Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

Rimi Eesti Food ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	8 645	10 446	11 176	9 062	7 107
Töötajate arv (E)	2 077	2 061	2 113	2 179	2 201
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	49 026	48 724	50 228	53 688	55 829
Varud (I)	18 994	19 895	20 398	21 634	21 362
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	318 979	323 937	326 304	342 316	329 722
Tööjõukulud (W)	23 612	24 697	26 464	28 688	30 341
Korrigeeritud müügitulu (S)	360 941	363 118	367 930	388 714	377 622
Korrigeeritud ärikasum (P)	11 258	7 081	6 939	10 105	9 638

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Rimi Eesti Food ASi majandusaasta aruanded

Lisa 9 järg

RRLektus ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	6 252	8 079	10 403	12 472	14 569
Töötajate arv (E)	290	295	305	318	324
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	425	523	660	917	1 407
Varud (I)	2 732	3 558	4 539	5 866	6 900
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	26 562	28 656	30 929	36 875	40 242
Tööjõukulud (W)	2 811	3 138	3 533	4 000	4 418
Korrigeeritud müügitulu (S)	32 903	35 705	38 675	45 016	49 631
Korrigeeritud ärikasum (P)	2 246	2 405	2 986	3 494	3 771

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja RRLektus ASi majandusaasta aruannete lisad

Selver ASi efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	22 550	26 605	29 542	28 518	29 782
Töötajate arv (E)	2 095	2 152	2 277	2 380	2 488
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	37 048	40 057	41 756	45 380	50 233
Varud (I)	20 542	23 635	26 309	27 732	28 727
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	271 045	291 801	300 946	309 880	333 236
Tööjõukulud (W)	21 037	23 736	25 562	28 493	31 495
Korrigeeritud müügitulu (S)	338 987	363 167	377 854	394 224	426 689
Korrigeeritud ärikasum (P)	10 999	11 460	14 461	17 845	20 250

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Selver ASi majandusaasta aruannete lisad

Vändra Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriksi alusandmed 2013–2017 (tuhandetes eurodes, v.a töötajate arv):

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Keskmine kapital (A)	2 427	2 835	3 286	3 471	3 743
Töötajate arv (E)	75	76	82	85	85
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	1 341	1 437	1 525	1 541	1 674
Varud (I)	614	747	889	941	958
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	7 824	8 549	9 576	10 338	11 118
Tööjõukulud (W)	821	948	1 043	1 109	1 173
Korrigeeritud müügitulu (S)	9 493	10 437	11 682	12 583	13 558
Korrigeeritud ärikasum (P)	435	494	610	702	838

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisad 6, 7, 8 ja Vändra Tarbijate Ühistu majandusaasta aruannete lisad

Lisa 10. Efektiivsusmaatriksid

ABC Supermarkets ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,046							
2016	0,047							
2015	0,045							
2014	0,048							
2013	0,057							
2017/2016	0,98							
2016/2015	1,04							
2015/2014	0,94							
2014/2013	0,84							
AKKT 2017/2013	0,95							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,488	10,710						
2016	0,511	10,809						
2015	0,497	11,063						
2014	0,583	12,211						
2013	0,689	12,178						
2017/2016	0,95	0,99						
2016/2015	1,03	0,98						
2015/2014	0,85	0,91						
2014/2013	0,85	1,00						
AKKT 2017/2013	0,92	0,97						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,059	1,300	0,121					
2016	0,062	1,304	0,121					
2015	0,058	1,293	0,117					
2014	0,061	1,293	0,105					
2013	0,072	1,281	0,105					
2017/2016	0,95	1,00	1,00					
2016/2015	1,07	1,01	1,03					
2015/2014	0,95	1,00	1,11					
2014/2013	0,85	1,01	1,00					
AKKT 2017/2013	0,95	1,00	1,04					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	0,927	20,348	1,900	15,648				
2016	0,867	18,361	1,699	14,078				
2015	0,767	17,088	1,545	13,216				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2014	0,917	19,206	1,573	14,967				
2013	1,120	19,206	1,626	15,454				
2017/2016	1,07	1,11	1,12	1,11				
2016/2015	1,13	1,07	1,10	1,07				
2015/2014	0,84	0,89	0,98	0,88				
2014/2013	0,82	1,00	0,97	0,97				
AKKT 2017/2013	0,95	1,01	1,04	1,00				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,345	7,575	0,707	5,825	0,372	1		
2016	0,354	7,495	0,693	5,747	0,408			
2015	0,346	7,713	0,697	5,965	0,451			
2014	0,427	8,932	0,732	6,961	0,465			
2013	0,524	9,267	0,761	7,233	0,468			
2017/2016	0,97	1,01	1,02	1,01	0,91			
2016/2015	1,02	0,97	0,99	0,96	0,90			
2015/2014	0,81	0,86	0,95	0,86	0,97			
2014/2013	0,81	0,96	0,96	0,96	0,99			
AKKT 2017/2013	0,90	0,95	0,98	0,95	0,94			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	6,591	144,683	13,510	111,264	7,111	19,101	1	
2016	6,428	136,092	12,590	104,347	7,412	18,158		
2015	6,137	136,745	12,360	105,757	8,002	17,730		
2014	7,031	147,231	12,058	114,738	7,666	16,483		
2013	7,461	131,907	10,831	102,960	6,662	14,234		
2017/2016	1,03	1,06	1,07	1,07	0,96	1,05		
2016/2015	1,05	1,00	1,02	0,99	0,93	1,02		
2015/2014	0,87	0,93	1,03	0,92	1,04	1,08		
2014/2013	0,94	1,12	1,11	1,11	1,15	1,16		
AKKT 2017/2013	0,97	1,02	1,06	1,02	1,02	1,08		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,284	6,243	0,583	4,801	0,307	0,824	0,043	1
2016	0,269	5,689	0,526	4,362	0,310	0,759	0,042	
2015	0,218	4,860	0,439	3,758	0,284	0,630	0,036	
2014	0,229	4,786	0,392	3,730	0,249	0,536	0,033	
2013	0,248	4,383	0,360	3,421	0,221	0,473	0,033	
2017/2016	1,06	1,10	1,11	1,10	0,99	1,09	1,02	
2016/2015	1,23	1,17	1,20	1,16	1,09	1,20	1,17	
2015/2014	0,95	1,02	1,12	1,01	1,14	1,18	1,09	
2014/2013	0,92	1,09	1,09	1,09	1,13	1,13	1,00	
AKKT 2017/2013	1,03	1,09	1,13	1,09	1,09	1,15	1,30	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Haapsalu Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,076							
2016	0,077							
2015	0,077							
2014	0,080							
2013	0,084							
2017/2016	0,99							
2016/2015	1,00							
2015/2014	0,96							
2014/2013	0,95							
AKKT 2017/2013	0,98							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,769	10,063						
2016	0,780	10,149						
2015	0,799	10,366						
2014	0,821	10,306						
2013	0,898	10,747						
2017/2016	0,99	0,99						
2016/2015	0,98	0,98						
2015/2014	0,97	1,01						
2014/2013	0,91	0,96						
AKKT 2017/2013	0,96	0,98						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,096	1,255	0,125					
2016	0,096	1,253	0,123					
2015	0,097	1,256	0,121					
2014	0,100	1,256	0,122					
2013	0,103	1,238	0,115					
2017/2016	1,00	1,00	1,02					
2016/2015	0,99	1,00	1,02					
2015/2014	0,97	1,00	0,99					
2014/2013	0,97	1,01	1,06					
AKKT 2017/2013	0,98	1,00	1,02					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	1,371	17,949	1,784	14,296				
2016	1,255	16,334	1,609	13,040				
2015	1,139	14,782	1,426	11,767				
2014	1,187	14,897	1,446	11,827				
2013	1,296	14,897	1,444	12,537				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,09	1,10	1,11	1,10				
2016/2015	1,10	1,10	1,13	1,11				
2015/2014	0,96	0,99	0,99	0,99				
2014/2013	0,92	1,00	1,00	0,94				
AKKT 2017/2013	1,01	1,05	1,05	1,03				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,759	9,943	0,988	7,919	0,554			
2016	0,725	9,431	0,929	7,529	0,577			
2015	0,717	9,299	0,897	7,403	0,629			
2014	0,753	9,459	0,918	7,509	0,635			
2013	0,790	9,452	0,879	7,635	0,609			
2017/2016	1,05	1,05	1,06	1,05	0,96			
2016/2015	1,01	1,01	1,04	1,02	0,92			
2015/2014	0,95	0,98	0,98	0,99	0,99			
2014/2013	0,95	1,00	1,04	0,98	1,04			
AKKT 2017/2013	0,99	1,01	1,03	1,01	0,98			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	10,079	131,971	13,115	105,115	7,353	13,273		
2016	9,804	127,594	12,572	101,862	7,812	13,529		
2015	9,748	126,467	12,200	100,674	8,556	13,600		
2014	9,844	123,593	11,993	98,119	8,296	13,067		
2013	9,849	117,906	10,971	95,245	7,597	12,475		
2017/2016	1,03	1,03	1,04	1,03	0,94	0,98		
2016/2015	1,01	1,01	1,03	1,01	0,91	0,99		
2015/2014	0,99	1,02	1,02	1,03	1,03	1,04		
2014/2013	1,00	1,05	1,09	1,03	1,09	1,05		
AKKT 2017/2013	1,01	1,03	1,05	1,02	0,99	1,02		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,118	1,548	0,154	1,233	0,086	0,156	0,012	
2016	0,122	1,587	0,156	1,267	0,097	0,168	0,012	
2015	0,121	1,568	0,151	1,248	0,106	0,169	0,012	
2014	0,122	1,530	0,148	1,215	0,103	0,162	0,012	
2013	0,127	1,524	0,142	1,231	0,098	0,161	0,013	
2017/2016	0,97	0,98	0,99	0,97	0,89	0,93	1,00	
2016/2015	1,01	1,01	1,03	1,02	0,92	0,99	1,00	
2015/2014	0,99	1,02	1,02	1,03	1,03	1,04	1,00	
2014/2013	0,96	1,00	1,04	0,99	1,05	1,01	0,92	
AKKT 2017/2013	0,98	1,00	1,02	1,00	0,97	0,99	0,92	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Harju Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,061							
2016	0,059							
2015	0,058							
2014	0,059							
2013	0,077							
2017/2016	1,03							
2016/2015	1,02							
2015/2014	0,98							
2014/2013	0,77							
AKKT 2017/2013	0,94							
Töjökulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,622	10,198						
2016	0,608	10,241						
2015	0,626	10,817						
2014	0,679	11,482						
2013	0,988	12,763						
2017/2016	1,02	1,00						
2016/2015	0,97	0,95						
2015/2014	0,92	0,94						
2014/2013	0,69	0,90						
AKKT 2017/2013	0,89	0,95						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,075	1,225	0,120					
2016	0,073	1,224	0,120					
2015	0,070	1,218	0,113					
2014	0,072	1,218	0,106					
2013	0,093	1,201	0,094					
2017/2016	1,03	1,00	1,00					
2016/2015	1,04	1,00	1,06					
2015/2014	0,97	1,00	1,07					
2014/2013	0,77	1,01	1,13					
AKKT 2017/2013	0,95	1,00	1,06					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	1,060	17,379	1,704	14,191				
2016	0,972	16,391	1,600	13,386				
2015	1,001	17,297	1,599	14,198				
2014	1,058	17,877	1,557	14,750				
2013	1,509	17,877	1,527	16,235				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	1,09	1,06	1,07	1,06					
2016/2015	0,97	0,95	1,00	0,94					
2015/2014	0,95	0,97	1,03	0,96					
2014/2013	0,70	1,00	1,02	0,91					
AKKT 2017/2013	0,92	0,99	1,03	0,97					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,607	9,942	0,975	8,118	0,572	1			
2016	0,576	9,710	0,948	7,930	0,592				
2015	0,584	10,088	0,933	8,280	0,583				
2014	0,622	10,522	0,916	8,681	0,589				
2013	0,881	11,384	0,892	9,482	0,584				
2017/2016	1,05	1,02	1,03	1,02	0,97				
2016/2015	0,99	0,96	1,02	0,96	1,02				
2015/2014	0,94	0,96	1,02	0,95	0,99				
2014/2013	0,71	0,92	1,03	0,92	1,01				
AKKT 2017/2013	0,91	0,97	1,02	0,96	0,99				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	11,465	187,904	18,426	153,436	10,812		18,901	1	
2016	10,393	175,182	17,105	143,067	10,688		18,042		
2015	10,772	186,191	17,213	152,824	10,764	18,457			
2014	11,237	189,940	16,543	156,716	10,625	18,052			
2013	14,203	183,512	14,378	152,848	9,415	16,120			
2017/2016	1,10	1,07	1,08	1,07	1,01	1,05			
2016/2015	0,96	0,94	0,99	0,94	0,99	0,98			
2015/2014	0,96	0,98	1,04	0,98	1,01	1,02			
2014/2013	0,79	1,04	1,15	1,03	1,13	1,12			
AKKT 2017/2013	0,95	1,01	1,06	1,00	1,04	1,04			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	0,178	2,921	0,286	2,385	0,168	0,294	0,016	1	
2016	0,186	3,136	0,306	2,561	0,191	0,323	0,018		
2015	0,210	3,625	0,335	2,975	0,210	0,359	0,019		
2014	0,212	3,591	0,313	2,963	0,201	0,341	0,019		
2013	0,279	3,610	0,283	3,007	0,185	0,317	0,020		
2017/2016	0,96	0,93	0,93	0,93	0,88	0,91	0,89		
2016/2015	0,89	0,87	0,91	0,86	0,91	0,90	0,95		
2015/2014	0,99	1,01	1,07	1,00	1,04	1,05	1,00		
2014/2013	0,76	0,99	1,11	0,99	1,09	1,08	0,95		
AKKT 2017/2013	0,89	0,95	1,00	0,94	0,98	0,98	0,80		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Keila Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,060							
2016	0,059							
2015	0,065							
2014	0,067							
2013	0,067							
2017/2016	1,02							
2016/2015	0,91							
2015/2014	0,97							
2014/2013	1,00							
AKKT 2017/2013	0,97							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,457	7,633						
2016	0,458	7,790						
2015	0,529	8,132						
2014	0,604	9,009						
2013	0,640	9,488						
2017/2016	1,00	0,98						
2016/2015	0,87	0,96						
2015/2014	0,88	0,90						
2014/2013	0,94	0,95						
AKKT 2017/2013	0,92	0,95						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,077	1,278	0,167					
2016	0,075	1,271	0,163					
2015	0,082	1,265	0,156					
2014	0,085	1,265	0,140					
2013	0,084	1,248	0,132					
2017/2016	1,03	1,01	1,02					
2016/2015	0,91	1,00	1,04					
2015/2014	0,96	1,00	1,11					
2014/2013	1,01	1,01	1,06					
AKKT 2017/2013	0,98	1,01	1,06					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,656	10,945	1,434	8,565				
2016	0,690	11,729	1,506	9,226				
2015	0,760	11,666	1,435	9,222				
2014	0,822	12,256	1,360	9,701				
2013	0,856	12,256	1,339	10,180				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	0,95	0,93	0,95	0,93					
2016/2015	0,91	1,01	1,05	1,00					
2015/2014	0,92	0,95	1,06	0,95					
2014/2013	0,96	1,00	1,02	0,95					
AKKT 2017/2013	0,94	0,97	1,02	0,96					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,375	6,265	0,821	4,903	0,572	1			
2016	0,399	6,777	0,870	5,331	0,578				
2015	0,448	6,887	0,847	5,445	0,590				
2014	0,472	7,036	0,781	5,569	0,574				
2013	0,460	6,823	0,719	5,468	0,537				
2017/2016	0,94	0,92	0,94	0,92	0,99				
2016/2015	0,89	0,98	1,03	0,98	0,98				
2015/2014	0,95	0,98	1,08	0,98	1,03				
2014/2013	1,03	1,03	1,09	1,02	1,07				
AKKT 2017/2013	0,95	0,98	1,03	0,97	1,02				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	6,117	102,099	13,376	79,901	9,328		16,296	1	
2016	6,000	101,975	13,091	80,215	8,695		15,047		
2015	6,540	100,449	12,353	79,408	8,610	14,585			
2014	6,605	98,449	10,928	77,924	8,033	13,993			
2013	6,443	95,579	10,074	76,598	7,524	14,007			
2017/2016	1,02	1,00	1,02	1,00	1,07	1,08			
2016/2015	0,92	1,02	1,06	1,01	1,01	1,03			
2015/2014	0,99	1,02	1,13	1,02	1,07	1,04			
2014/2013	1,03	1,03	1,08	1,02	1,07	1,00			
AKKT 2017/2013	0,99	1,02	1,07	1,01	1,06	1,04			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	0,146	2,443	0,320	1,912	0,223	0,390	0,024	1	
2016	0,151	2,565	0,329	2,018	0,219	0,379	0,025		
2015	0,163	2,501	0,308	1,977	0,214	0,363	0,025		
2014	0,168	2,504	0,278	1,982	0,204	0,356	0,025		
2013	0,165	2,449	0,258	1,963	0,193	0,359	0,026		
2017/2016	0,97	0,95	0,97	0,95	1,02	1,03	0,96		
2016/2015	0,93	1,03	1,07	1,02	1,02	1,04	1,00		
2015/2014	0,97	1,00	1,11	1,00	1,05	1,02	1,00		
2014/2013	1,02	1,02	1,08	1,01	1,06	0,99	0,96		
AKKT 2017/2013	0,97	1,00	1,06	0,99	1,04	1,02	0,92		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

OG Elektra ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,085							
2016	0,085							
2015	0,088							
2014	0,073							
2013	0,071							
2017/2016	1,00							
2016/2015	0,97							
2015/2014	1,21							
2014/2013	1,03							
AKKT 2017/2013	1,05							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,783	9,250						
2016	0,847	9,939						
2015	0,930	10,536						
2014	0,804	11,031						
2013	0,812	11,396						
2017/2016	0,92	0,93						
2016/2015	0,91	0,94						
2015/2014	1,16	0,96						
2014/2013	0,99	0,97						
AKKT 2017/2013	0,99	0,95						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,103	1,214	0,131					
2016	0,103	1,212	0,122					
2015	0,107	1,211	0,115					
2014	0,087	1,211	0,108					
2013	0,084	1,181	0,104					
2017/2016	1,00	1,00	1,07					
2016/2015	0,96	1,00	1,06					
2015/2014	1,23	1,00	1,06					
2014/2013	1,04	1,03	1,04					
AKKT 2017/2013	1,05	1,01	1,06					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,539	6,367	0,688	5,244				
2016	0,495	5,804	0,584	4,790				
2015	0,544	6,163	0,585	5,090				
2014	0,624	8,556	0,776	7,161				
2013	0,820	8,556	1,010	9,747				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	1,09	1,10	1,18	1,09					
2016/2015	0,91	0,94	1,00	0,94					
2015/2014	0,87	0,72	0,75	0,71					
2014/2013	0,76	1,00	0,77	0,73					
AKKT 2017/2013	0,90	0,93	0,91	0,86					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,818	9,669	1,045	7,965	1,519	1			
2016	0,862	10,113	1,018	8,345	1,742				
2015	1,047	11,863	1,126	9,799	1,925				
2014	0,997	13,674	1,240	11,443	1,598				
2013	0,953	13,386	1,175	11,336	1,163				
2017/2016	0,95	0,96	1,03	0,95	0,87				
2016/2015	0,82	0,85	0,90	0,85	0,90				
2015/2014	1,05	0,87	0,91	0,86	1,20				
2014/2013	1,05	1,02	1,06	1,01	1,37				
AKKT 2017/2013	0,96	0,92	0,97	0,92	1,07				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	13,319	157,355	17,012	129,614	24,716		16,274	1	
2016	11,534	135,384	13,621	111,713	23,324		13,387		
2015	10,453	118,394	11,237	97,794	19,211	9,980			
2014	9,194	126,095	11,431	105,528	14,737	9,222			
2013	8,900	124,985	10,967	105,839	10,858	9,337			
2017/2016	1,15	1,16	1,25	1,16	1,06	1,22			
2016/2015	1,10	1,14	1,21	1,14	1,21	1,34			
2015/2014	1,14	0,94	0,98	0,93	1,30	1,08			
2014/2013	1,03	1,01	1,04	1,00	1,36	0,99			
AKKT 2017/2013	1,11	1,06	1,12	1,05	1,23	1,15			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	0,144	1,702	0,184	1,402	0,267	0,176	0,011	1	
2016	0,147	1,722	0,173	1,421	0,297	0,170	0,013		
2015	0,165	1,864	0,177	1,540	0,303	0,157	0,016		
2014	0,160	2,188	0,198	1,831	0,256	0,160	0,017		
2013	0,171	2,405	0,211	2,037	0,209	0,180	0,019		
2017/2016	0,98	0,99	1,06	0,99	0,90	1,04	0,85		
2016/2015	0,89	0,92	0,98	0,92	0,98	1,08	0,81		
2015/2014	1,03	0,85	0,89	0,84	1,18	0,98	0,94		
2014/2013	0,94	0,91	0,94	0,90	1,22	0,89	0,89		
AKKT 2017/2013	0,96	0,92	0,97	0,91	1,06	0,99	0,58		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Prisma Peremarket ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,022							
2016	0,024							
2015	0,031							
2014	0,047							
2013	0,026							
2017/2016	0,92							
2016/2015	0,77							
2015/2014	0,66							
2014/2013	1,81							
AKKT 2017/2013	0,96							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,304	13,949						
2016	0,340	14,039						
2015	0,456	14,861						
2014	0,764	16,296						
2013	0,412	16,105						
2017/2016	0,89	0,99						
2016/2015	0,75	0,94						
2015/2014	0,60	0,91						
2014/2013	1,85	1,01						
AKKT 2017/2013	0,93	0,96						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,027	1,234	0,088					
2016	0,030	1,221	0,087					
2015	0,038	1,232	0,083					
2014	0,058	1,232	0,076					
2013	0,031	1,226	0,076					
2017/2016	0,90	1,01	1,01					
2016/2015	0,79	0,99	1,05					
2015/2014	0,66	1,00	1,09					
2014/2013	1,87	1,00	1,00					
AKKT 2017/2013	0,97	1,00	1,04					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,254	11,659	0,836	9,445				
2016	0,332	13,716	0,977	11,230				
2015	0,436	14,231	0,958	11,547				
2014	0,710	15,144	0,929	12,231				
2013	0,383	15,144	0,931	12,233				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	0,77	0,85	0,86	0,84					
2016/2015	0,76	0,96	1,02	0,97					
2015/2014	0,61	0,94	1,03	0,94					
2014/2013	1,85	1,00	1,00	1,00					
AKKT 2017/2013	0,90	0,94	0,97	0,94					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,135	6,207	0,445	5,028	0,532	1			
2016	0,161	6,648	0,474	5,443	0,485				
2015	0,216	7,026	0,473	5,701	0,494				
2014	0,354	7,553	0,463	6,100	0,499				
2013	0,183	7,153	0,444	5,836	0,477				
2017/2016	0,84	0,93	0,94	0,92	1,10				
2016/2015	0,75	0,95	1,00	0,95	0,98				
2015/2014	0,61	0,93	1,02	0,93	0,99				
2014/2013	1,93	1,06	1,04	1,05	1,05				
AKKT 2017/2013	0,93	0,97	1,00	0,96	1,03				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	4,528	207,535	14,878	168,121	17,801		33,436	1	
2016	4,941	203,861	14,521	166,915	14,863		30,667		
2015	6,186	201,669	13,570	163,640	14,172	28,705			
2014	9,366	199,804	12,261	161,374	13,193	26,454			
2013	4,841	189,380	11,759	154,521	12,631	26,475			
2017/2016	0,92	1,02	1,02	1,01	1,20	1,09			
2016/2015	0,80	1,01	1,07	1,02	1,05	1,07			
2015/2014	0,66	1,01	1,11	1,01	1,07	1,09			
2014/2013	1,93	1,06	1,04	1,04	1,04	1,00			
AKKT 2017/2013	0,98	1,02	1,06	1,02	1,09	1,06			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	0,232	10,620	0,761	8,603	0,911	1,711	0,051		1
2016	0,294	12,125	0,864	9,928	0,884	1,824	0,059		
2015	0,328	10,705	0,720	8,686	0,752	1,524	0,053		
2014	0,438	9,337	0,573	7,541	0,617	1,236	0,047		
2013	0,230	8,998	0,559	7,342	0,600	1,258	0,048		
2017/2016	0,79	0,88	0,88	0,87	1,03	0,94	0,86		
2016/2015	0,90	1,13	1,20	1,14	1,18	1,20	1,11		
2015/2014	0,75	1,15	1,26	1,15	1,22	1,23	1,13		
2014/2013	1,90	1,04	1,03	1,03	1,03	0,98	0,98		
AKKT 2017/2013	1,00	1,04	1,08	1,04	1,11	1,08	1,06		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Põlva Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,048							
2016	0,042							
2015	0,060							
2014	0,052							
2013	0,047							
2017/2016	1,14							
2016/2015	0,70							
2015/2014	1,15							
2014/2013	1,11							
AKKT 2017/2013	1,01							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,412	8,586						
2016	0,381	9,122						
2015	0,585	9,737						
2014	0,496	9,606						
2013	0,483	10,351						
2017/2016	1,08	0,94						
2016/2015	0,65	0,94						
2015/2014	1,18	1,01						
2014/2013	1,03	0,93						
AKKT 2017/2013	0,96	0,95						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,061	1,280	0,149					
2016	0,053	1,274	0,140					
2015	0,076	1,272	0,131					
2014	0,066	1,272	0,132					
2013	0,059	1,260	0,122					
2017/2016	1,15	1,00	1,06					
2016/2015	0,70	1,00	1,07					
2015/2014	1,15	1,00	0,99					
2014/2013	1,12	1,01	1,08					
AKKT 2017/2013	1,01	1,00	1,05					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	0,448	9,327	1,086	7,285				
2016	0,394	9,438	1,035	7,407				
2015	0,568	9,440	0,970	7,423				
2014	0,505	9,791	1,019	7,710				
2013	0,457	9,791	0,946	7,773				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,14	0,99	1,05	0,98				
2016/2015	0,69	1,00	1,07	1,00				
2015/2014	1,12	0,96	0,95	0,96				
2014/2013	1,11	1,00	1,08	0,99				
AKKT 2017/2013	1,00	0,99	1,04	0,98				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,325	6,758	0,787	5,279	0,725			
2016	0,303	7,268	0,797	5,704	0,770			
2015	0,437	7,264	0,746	5,713	0,770			
2014	0,366	7,100	0,739	5,591	0,725			
2013	0,329	7,045	0,681	5,589	0,719			
2017/2016	1,07	0,93	0,99	0,93	0,94	1		
2016/2015	0,69	1,00	1,07	1,00	1,00			
2015/2014	1,19	1,02	1,01	1,02	1,06			
2014/2013	1,11	1,01	1,09	1,00	1,01			
AKKT 2017/2013	1,00	0,99	1,04	0,99	1,00			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	5,605	116,711	13,593	91,163	12,513	17,270		
2016	4,853	116,259	12,745	91,247	12,319	15,996		
2015	6,971	115,959	11,909	91,189	12,284	15,963		
2014	5,763	111,661	11,624	87,922	11,404	15,727		
2013	5,025	107,646	10,399	85,403	10,988	15,280		
2017/2016	1,15	1,00	1,07	1,00	1,02	1,08	1	
2016/2015	0,70	1,00	1,07	1,00	1,00	1,00		
2015/2014	1,21	1,04	1,02	1,04	1,08	1,02		
2014/2013	1,15	1,04	1,12	1,03	1,04	1,03		
AKKT 2017/2013	1,03	1,02	1,07	1,02	1,03	1,03		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,150	3,131	0,365	2,446	0,336	0,463	0,027	
2016	0,130	3,103	0,340	2,435	0,329	0,427	0,027	
2015	0,189	3,150	0,324	2,477	0,334	0,434	0,027	
2014	0,163	3,161	0,329	2,489	0,323	0,445	0,028	
2013	0,143	3,055	0,295	2,424	0,312	0,434	0,028	
2017/2016	1,15	1,01	1,07	1,00	1,02	1,08	1,00	1
2016/2015	0,69	0,99	1,05	0,98	0,99	0,98	1,00	
2015/2014	1,16	1,00	0,98	1,00	1,03	0,98	0,96	
2014/2013	1,14	1,03	1,12	1,03	1,04	1,03	1,00	
AKKT 2017/2013	1,01	1,01	1,05	1,00	1,02	1,02	0,96	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Rapla Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,062							
2016	0,061							
2015	0,051							
2014	0,055							
2013	0,050							
2017/2016	1,02							
2016/2015	1,20							
2015/2014	0,93							
2014/2013	1,10							
AKKT 2017/2013	1,06							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,534	8,666						
2016	0,544	8,965						
2015	0,457	8,910						
2014	0,516	9,416						
2013	0,488	9,675						
2017/2016	0,98	0,97						
2016/2015	1,19	1,01						
2015/2014	0,89	0,95						
2014/2013	1,06	0,97						
AKKT 2017/2013	1,02	0,97						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,076	1,235	0,143					
2016	0,075	1,233	0,138					
2015	0,063	1,223	0,137					
2014	0,067	1,223	0,130					
2013	0,061	1,207	0,125					
2017/2016	1,01	1,00	1,04					
2016/2015	1,19	1,01	1,01					
2015/2014	0,94	1,00	1,05					
2014/2013	1,10	1,01	1,04					
AKKT 2017/2013	1,06	1,01	1,03					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,939	15,223	1,757	12,323				
2016	0,931	15,333	1,710	12,435				
2015	0,779	15,175	1,703	12,411				
2014	0,873	15,929	1,692	13,053				
2013	0,756	15,929	1,550	12,422				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,01	0,99	1,03	0,99				
2016/2015	1,20	1,01	1,00	1,00				
2015/2014	0,89	0,95	1,01	0,95				
2014/2013	1,15	1,00	1,09	1,05				
AKKT 2017/2013	1,06	0,99	1,03	1,00				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,599	9,716	1,121	7,865	0,638	1		
2016	0,580	9,554	1,066	7,748	0,623			
2015	0,495	9,643	1,082	7,887	0,635			
2014	0,543	9,900	1,051	8,113	0,622			
2013	0,480	9,524	0,984	7,888	0,635			
2017/2016	1,03	1,02	1,05	1,02	1,02			
2016/2015	1,17	0,99	0,99	0,98	0,98			
2015/2014	0,91	0,97	1,03	0,97	1,02			
2014/2013	1,13	1,04	1,07	1,03	0,98			
AKKT 2017/2013	1,06	1,01	1,03	1,00	1,00			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	7,429	120,480	13,903	97,526	7,914	12,400	1	
2016	6,908	113,764	12,690	92,264	7,420	11,908		
2015	5,599	109,047	12,238	89,186	7,186	11,308		
2014	5,894	107,565	11,424	88,147	6,753	10,865		
2013	5,059	100,394	10,376	83,153	6,694	10,541		
2017/2016	1,08	1,06	1,10	1,06	1,07	1,04		
2016/2015	1,23	1,04	1,04	1,03	1,03	1,05		
2015/2014	0,95	1,01	1,07	1,01	1,06	1,04		
2014/2013	1,17	1,07	1,10	1,06	1,01	1,03		
AKKT 2017/2013	1,10	1,05	1,08	1,04	1,04	1,04		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,207	3,350	0,387	2,712	0,220	0,345	0,028	1
2016	0,200	3,290	0,367	2,668	0,215	0,344	0,029	
2015	0,163	3,176	0,356	2,598	0,209	0,329	0,029	
2014	0,171	3,116	0,331	2,553	0,196	0,315	0,029	
2013	0,153	3,042	0,314	2,520	0,203	0,319	0,030	
2017/2016	1,04	1,02	1,05	1,02	1,02	1,00	0,97	
2016/2015	1,23	1,04	1,03	1,03	1,03	1,05	1,00	
2015/2014	0,95	1,02	1,08	1,02	1,07	1,04	1,00	
2014/2013	1,12	1,02	1,05	1,01	0,97	0,99	0,97	
AKKT 2017/2013	1,08	1,02	1,05	1,02	1,02	1,02	0,93	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Rimi Eesti Food ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,026							
2016	0,026							
2015	0,019							
2014	0,020							
2013	0,031							
2017/2016	1,00							
2016/2015	1,37							
2015/2014	0,95							
2014/2013	0,65							
AKKT 2017/2013	0,96							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,318	12,446						
2016	0,352	13,550						
2015	0,262	13,903						
2014	0,287	14,703						
2013	0,477	15,286						
2017/2016	0,90	0,92						
2016/2015	1,34	0,97						
2015/2014	0,91	0,95						
2014/2013	0,60	0,96						
AKKT 2017/2013	0,90	0,95						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,029	1,145	0,092					
2016	0,030	1,136	0,084					
2015	0,021	1,128	0,081					
2014	0,022	1,128	0,076					
2013	0,035	1,132	0,074					
2017/2016	0,97	1,01	1,10					
2016/2015	1,43	1,01	1,04					
2015/2014	0,95	1,00	1,07					
2014/2013	0,63	1,00	1,03					
AKKT 2017/2013	0,95	1,00	1,06					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,451	17,677	1,420	15,435				
2016	0,467	17,968	1,326	15,823				
2015	0,340	18,038	1,297	15,997				
2014	0,356	18,252	1,241	16,282				
2013	0,593	18,252	1,243	16,794				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	0,97	0,98	1,07	0,98					
2016/2015	1,37	1,00	1,02	0,99					
2015/2014	0,96	0,99	1,05	0,98					
2014/2013	0,60	1,00	1,00	0,97					
AKKT 2017/2013	0,93	0,99	1,03	0,98					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,173	6,764	0,543	5,906	0,383	1			
2016	0,188	7,240	0,534	6,376	0,403				
2015	0,138	7,325	0,527	6,496	0,406				
2014	0,145	7,453	0,507	6,648	0,408				
2013	0,230	7,362	0,482	6,506	0,387				
2017/2016	0,92	0,93	1,02	0,93	0,95				
2016/2015	1,36	0,99	1,01	0,98	0,99				
2015/2014	0,95	0,98	1,04	0,98	1,00				
2014/2013	0,63	1,01	1,05	1,02	1,05				
AKKT 2017/2013	0,93	0,98	1,03	0,98	1,00				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	4,379	171,568	13,785	149,806	9,706		25,365	1	
2016	4,637	178,391	13,166	157,098	9,928		24,639		
2015	3,284	174,127	12,524	154,427	9,654	23,771			
2014	3,436	176,185	11,983	157,175	9,653	23,641			
2013	5,420	173,780	11,368	153,577	9,145	23,604			
2017/2016	0,94	0,96	1,05	0,95	0,98	1,03			
2016/2015	1,41	1,02	1,05	1,02	1,03	1,04			
2015/2014	0,96	0,99	1,05	0,98	1,00	1,01			
2014/2013	0,63	1,01	1,05	1,02	1,06	1,00			
AKKT 2017/2013	0,95	1,00	1,05	0,99	1,01	1,02			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	1,356	53,134	4,269	46,394	3,006	7,855	0,310		1
2016	1,115	42,895	3,166	37,775	2,387	5,925	0,240		
2015	0,621	32,921	2,368	29,197	1,825	4,494	0,189		
2014	0,678	34,761	2,364	31,011	1,905	4,664	0,197		
2013	1,302	41,751	2,731	36,898	2,197	5,671	0,240		
2017/2016	1,22	1,24	1,35	1,23	1,26	1,33	1,29		
2016/2015	1,80	1,30	1,34	1,29	1,31	1,32	1,27		
2015/2014	0,92	0,95	1,00	0,94	0,96	0,96	0,96		
2014/2013	0,52	0,83	0,87	0,84	0,87	0,82	0,82		
AKKT 2017/2013	1,01	1,06	1,12	1,06	1,08	1,08	1,29		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

RRLektus ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,076							
2016	0,078							
2015	0,077							
2014	0,067							
2013	0,068							
2017/2016	0,97							
2016/2015	1,01							
2015/2014	1,15							
2014/2013	0,99							
AKKT 2017/2013	1,03							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,854	11,234						
2016	0,874	11,254						
2015	0,845	10,947						
2014	0,766	11,378						
2013	0,799	11,705						
2017/2016	0,98	1,00						
2016/2015	1,03	1,03						
2015/2014	1,10	0,96						
2014/2013	0,96	0,97						
AKKT 2017/2013	1,02	0,99						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,094	1,233	0,110					
2016	0,095	1,221	0,108					
2015	0,097	1,250	0,114					
2014	0,084	1,250	0,110					
2013	0,085	1,239	0,106					
2017/2016	0,99	1,01	1,02					
2016/2015	0,98	0,98	0,95					
2015/2014	1,15	1,00	1,04					
2014/2013	0,99	1,01	1,04					
AKKT 2017/2013	1,03	1,00	1,01					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,547	7,193	0,640	5,832				
2016	0,596	7,674	0,682	6,286				
2015	0,658	8,521	0,778	6,814				
2014	0,676	10,035	0,882	8,054				
2013	0,822	10,035	1,029	9,723				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,92	0,94	0,94	0,93				
2016/2015	0,91	0,90	0,88	0,92				
2015/2014	0,97	0,85	0,88	0,85				
2014/2013	0,82	1,00	0,86	0,83				
AKKT 2017/2013	0,90	0,92	0,89	0,88				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	2,680	35,274	3,140	28,601	4,904			
2016	3,810	49,091	4,362	40,213	6,397			
2015	4,524	58,598	5,353	46,862	6,877			
2014	4,598	68,270	6,000	54,792	6,803			
2013	5,285	77,419	6,614	62,499	6,428	1		
2017/2016	0,70	0,72	0,72	0,71	0,77			
2016/2015	0,84	0,84	0,81	0,86	0,93			
2015/2014	0,98	0,86	0,89	0,86	1,01			
2014/2013	0,87	0,88	0,91	0,88	1,06			
AKKT 2017/2013	0,84	0,82	0,83	0,82	0,93			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	11,639	153,182	13,636	124,204	21,296	4,343		
2016	10,987	141,560	12,579	115,959	18,447	2,884		
2015	9,790	126,803	11,584	101,407	14,882	2,164		
2014	8,153	121,034	10,637	97,139	12,061	1,773		
2013	7,745	113,459	9,693	91,593	9,421	1,466	1	
2017/2016	1,06	1,08	1,08	1,07	1,15	1,51		
2016/2015	1,12	1,12	1,09	1,14	1,24	1,33		
2015/2014	1,20	1,05	1,09	1,04	1,23	1,22		
2014/2013	1,05	1,07	1,10	1,06	1,28	1,21		
AKKT 2017/2013	1,11	1,08	1,09	1,08	1,23	1,31		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,259	3,407	0,303	2,762	0,474	0,097	0,022	
2016	0,280	3,609	0,321	2,957	0,470	0,074	0,025	
2015	0,287	3,718	0,340	2,973	0,436	0,063	0,029	
2014	0,298	4,419	0,388	3,547	0,440	0,065	0,037	
2013	0,359	5,263	0,450	4,249	0,437	0,068	0,046	1
2017/2016	0,93	0,94	0,94	0,93	1,01	1,31	0,88	
2016/2015	0,98	0,97	0,94	0,99	1,08	1,17	0,86	
2015/2014	0,96	0,84	0,88	0,84	0,99	0,97	0,78	
2014/2013	0,83	0,84	0,86	0,83	1,01	0,96	0,80	
2017/2013	0,92	0,90	0,91	0,90	1,02	1,09	0,48	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Selver ASi efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,047							
2016	0,045							
2015	0,038							
2014	0,032							
2013	0,032							
2017/2016	1,04							
2016/2015	1,18							
2015/2014	1,19							
2014/2013	1,00							
AKKT 2017/2013	1,10							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,643	13,548						
2016	0,626	13,836						
2015	0,566	14,782						
2014	0,483	15,300						
2013	0,523	16,114						
2017/2016	1,03	0,98						
2016/2015	1,11	0,94						
2015/2014	1,17	0,97						
2014/2013	0,92	0,95						
AKKT 2017/2013	1,05	0,96						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,061	1,280	0,095					
2016	0,058	1,272	0,092					
2015	0,048	1,256	0,085					
2014	0,039	1,256	0,081					
2013	0,041	1,251	0,078					
2017/2016	1,05	1,01	1,03					
2016/2015	1,21	1,01	1,08					
2015/2014	1,23	1,00	1,05					
2014/2013	0,95	1,00	1,04					
AKKT 2017/2013	1,10	1,01	1,05					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,705	14,853	1,096	11,600				
2016	0,643	14,215	1,027	11,174				
2015	0,550	14,362	0,972	11,439				
2014	0,485	15,366	1,004	12,346				
2013	0,535	15,366	1,024	13,195				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,10	1,04	1,07	1,04				
2016/2015	1,17	0,99	1,06	0,98				
2015/2014	1,13	0,93	0,97	0,93				
2014/2013	0,91	1,00	0,98	0,94				
AKKT 2017/2013	1,07	0,99	1,02	0,97				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,403	8,494	0,627	6,634	0,572	1		
2016	0,393	8,687	0,628	6,829	0,611			
2015	0,346	9,049	0,612	7,207	0,630			
2014	0,286	9,066	0,593	7,285	0,590			
2013	0,297	9,150	0,568	7,316	0,554			
2017/2016	1,03	0,98	1,00	0,97	0,94			
2016/2015	1,14	0,96	1,03	0,95	0,97			
2015/2014	1,21	1,00	1,03	0,99	1,07			
2014/2013	0,96	0,99	1,04	1,00	1,06			
AKKT 2017/2013	1,08	0,98	1,03	0,98	1,01			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	8,139	171,499	12,659	133,937	11,546	20,190	1	
2016	7,498	165,640	11,972	130,202	11,652	19,067		
2015	6,351	165,944	11,226	132,168	11,554	18,338		
2014	5,325	168,758	11,030	135,595	10,983	18,614		
2013	5,250	161,808	10,042	129,377	9,805	17,684		
2017/2016	1,09	1,04	1,06	1,03	0,99	1,06		
2016/2015	1,18	1,00	1,07	0,99	1,01	1,04		
2015/2014	1,19	0,98	1,02	0,97	1,05	0,99		
2014/2013	1,01	1,04	1,10	1,05	1,12	1,05		
AKKT 2017/2013	1,12	1,01	1,06	1,01	1,04	1,03		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,732	15,425	1,139	12,047	1,039	1,816	0,090	1
2016	0,649	14,327	1,035	11,261	1,008	1,649	0,086	
2015	0,519	13,554	0,917	10,795	0,944	1,498	0,082	
2014	0,450	14,275	0,933	11,470	0,929	1,575	0,085	
2013	0,495	15,261	0,947	12,202	0,925	1,668	0,094	
2017/2016	1,13	1,08	1,10	1,07	1,03	1,10	1,05	
2016/2015	1,25	1,06	1,13	1,04	1,07	1,10	1,05	
2015/2014	1,15	0,95	0,98	0,94	1,02	0,95	0,96	
2014/2013	0,91	0,94	0,99	0,94	1,00	0,94	0,90	
AKKT 2017/2013	1,09	0,99	1,03	0,98	1,01	1,01	0,90	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 10 järg

Vändra Tarbijate Ühistu efektiivsusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,062							
2016	0,056							
2015	0,052							
2014	0,047							
2013	0,046							
2017/2016	1,11							
2016/2015	1,08							
2015/2014	1,11							
2014/2013	1,02							
AKKT 2017/2013	1,08							
Tööjõukulud (W)	P/W		S/W	1				
2017	0,714	11,558						
2016	0,633	11,346						
2015	0,585	11,200						
2014	0,521	11,009						
2013	0,530	11,563						
2017/2016	1,13	1,02						
2016/2015	1,08	1,01						
2015/2014	1,12	1,02						
2014/2013	0,98	0,95						
AKKT 2017/2013	1,08	1,00						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C		1			
2017	0,075	1,219	0,106					
2016	0,068	1,217	0,107					
2015	0,064	1,220	0,109					
2014	0,058	1,220	0,111					
2013	0,056	1,213	0,105					
2017/2016	1,10	1,00	0,99					
2016/2015	1,06	1,00	0,98					
2015/2014	1,10	1,00	0,98					
2014/2013	1,04	1,01	1,06					
AKKT 2017/2013	1,08	1,00	1,00					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I		1		
2017	0,875	14,152	1,224	11,605				
2016	0,746	13,372	1,179	10,986				
2015	0,686	13,141	1,173	10,772				
2014	0,661	13,972	1,269	11,444				
2013	0,708	13,972	1,337	12,743				

Lisa 10 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,17	1,06	1,04	1,06				
2016/2015	1,09	1,02	1,01	1,02				
2015/2014	1,04	0,94	0,92	0,94				
2014/2013	0,93	1,00	0,95	0,90				
AKKT 2017/2013	1,05	1,00	0,98	0,98				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,501	8,099	0,701	6,642	0,572	1		
2016	0,456	8,165	0,720	6,709	0,611			
2015	0,400	7,660	0,684	6,279	0,583			
2014	0,344	7,263	0,660	5,949	0,520			
2013	0,324	7,079	0,612	5,834	0,458			
2017/2016	1,10	0,99	0,97	0,99	0,94			
2016/2015	1,14	1,07	1,05	1,07	1,05			
2015/2014	1,16	1,05	1,04	1,06	1,12			
2014/2013	1,06	1,03	1,08	1,02	1,14			
AKKT 2017/2013	1,12	1,03	1,03	1,03	1,06			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	9,859	159,506	13,800	130,800	11,271	19,694	1	
2016	8,259	148,035	13,047	121,624	11,071	18,129		
2015	7,439	142,463	12,720	116,780	10,841	18,598		
2014	6,500	137,329	12,474	112,487	9,829	18,908		
2013	5,800	126,573	10,947	104,320	8,187	17,880		
2017/2016	1,19	1,08	1,06	1,08	1,02	1,09		
2016/2015	1,11	1,04	1,03	1,04	1,02	0,97		
2015/2014	1,14	1,04	1,02	1,04	1,10	0,98		
2014/2013	1,12	1,08	1,14	1,08	1,20	1,06		
AKKT 2017/2013	1,14	1,06	1,06	1,06	1,08	1,02		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,224	3,622	0,313	2,970	0,256	0,447	0,023	1
2016	0,202	3,625	0,320	2,978	0,271	0,444	0,024	
2015	0,186	3,555	0,317	2,914	0,271	0,464	0,025	
2014	0,174	3,681	0,334	3,016	0,263	0,507	0,027	
2013	0,179	3,911	0,338	3,224	0,253	0,553	0,031	
2017/2016	1,11	1,00	0,98	1,00	0,94	1,01	0,96	
2016/2015	1,09	1,02	1,01	1,02	1,00	0,96	0,96	
2015/2014	1,07	0,97	0,95	0,97	1,03	0,92	0,93	
2014/2013	0,97	0,94	0,99	0,94	1,04	0,92	0,87	
AKKT 2017/2013	1,06	0,98	0,98	0,98	1,00	0,95	0,74	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 9

Lisa 11. Võrdlusmaatriksid

ABC Supermarkets ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,541							
2016	0,553							
2015	0,511							
2014	0,658							
2013	0,803							
2017/2016	0,98							
2016/2015	1,07							
2015/2014	0,78							
2014/2013	0,82							
AKKT 2017/2013	0,90							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,623	1,158						
2016	0,603	1,088						
2015	0,534	1,050						
2014	0,725	1,107						
2013	0,849	1,069						
2017/2016	1,03	1,06						
2016/2015	1,13	1,04						
2015/2014	0,73	0,95						
2014/2013	0,86	1,03						
AKKT 2017/2013	0,93	1,02						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,573	1,071	0,924					
2016	0,602	1,076	0,992					
2015	0,542	1,068	1,017					
2014	0,701	1,068	0,972					
2013	0,857	1,085	1,010					
2017/2016	0,95	1,00	0,93					
2016/2015	1,11	1,01	0,97					
2015/2014	0,77	1,00	1,05					
2014/2013	0,82	0,98	0,96					
AKKT 2017/2013	0,90	0,99	0,98					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,720	3,196	2,762	2,984				
2016	1,752	3,164	2,909	2,939				
2015	1,410	2,773	2,641	2,596				
2014	1,470	2,245	2,027	2,090				
2013	1,366	2,245	1,610	1,586				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,98	1,01	0,95	1,02				
2016/2015	1,24	1,14	1,10	1,14				
2015/2014	0,97	1,24	1,31	1,24				
2014/2013	1,08	1,00	1,26	1,33				
AKKT 2017/2013	1,06	1,09	1,14	1,16				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,422	0,783	0,677	0,731	0,245	1		
2016	0,411	0,741	0,681	0,689	0,234			
2015	0,330	0,650	0,619	0,609	0,234			
2014	0,428	0,653	0,590	0,608	0,291			
2013	0,550	0,692	0,648	0,638	0,402			
2017/2016	1,02	1,05	0,99	1,06	1,05			
2016/2015	1,24	1,14	1,10	1,13	1,00			
2015/2014	0,77	0,99	1,04	1,00	0,81			
2014/2013	0,77	0,94	0,91	0,95	0,72			
AKKT 2017/2013	0,94	1,03	1,01	1,03	0,88			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,495	0,919	0,794	0,858	0,288	1,174	1	
2016	0,557	1,005	0,924	0,934	0,318	1,356		
2015	0,587	1,155	1,100	1,081	0,417	1,777		
2014	0,765	1,168	1,055	1,087	0,520	1,787		
2013	0,838	1,055	0,988	0,973	0,614	1,524		
2017/2016	0,90	0,91	0,86	0,92	0,91	0,86		
2016/2015	0,95	0,88	0,84	0,87	0,77	0,76		
2015/2014	0,76	0,99	1,05	0,99	0,80	1,00		
2014/2013	0,91	1,11	1,07	1,11	0,85	1,17		
AKKT 2017/2013	0,87	0,96	0,95	0,97	0,83	0,94		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,972	3,668	3,168	3,424	1,150	4,682	3,909	1
2016	1,830	3,304	3,040	3,070	1,044	4,465	3,231	
2015	1,321	2,607	2,480	2,440	0,937	4,013	2,250	
2014	1,431	2,187	1,980	2,037	0,973	3,350	1,941	
2013	1,450	1,822	1,706	1,679	1,057	2,628	1,737	
2017/2016	1,08	1,11	1,05	1,11	1,10	1,05	1,20	
2016/2015	1,38	1,27	1,22	1,26	1,11	1,11	1,44	
2015/2014	0,92	1,20	1,26	1,20	0,97	1,20	1,16	
2014/2013	0,98	1,20	1,16	1,21	0,93	1,27	1,12	
AKKT 2017/2013	1,07	1,18	1,16	1,20	1,03	1,16	2,24	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Haapsalu Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,894							
2016	0,906							
2015	0,875							
2014	1,096							
2013	1,183							
2017/2016	0,99							
2016/2015	1,03							
2015/2014	0,79							
2014/2013	0,92							
AKKT 2017/2013	0,93							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,982	1,088						
2016	0,921	1,021						
2015	0,859	0,984						
2014	1,021	0,934						
2013	1,106	0,943						
2017/2016	1,08	1,06						
2016/2015	1,08	1,04						
2015/2014	0,84	1,05						
2014/2013	0,92	0,99						
AKKT 2017/2013	0,97	1,03						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,932	1,034	0,954					
2016	0,932	1,034	1,008					
2015	0,907	1,037	1,052					
2014	1,149	1,037	1,130					
2013	1,226	1,048	1,106					
2017/2016	1,00	1,00	0,95					
2016/2015	1,03	1,00	0,96					
2015/2014	0,79	1,00	0,93					
2014/2013	0,93	0,98	1,02					
AKKT 2017/2013	0,93	0,99	0,96					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	2,544	2,819	2,593	2,726				
2016	2,535	2,814	2,755	2,722				
2015	2,094	2,399	2,438	2,312				
2014	1,902	1,741	1,863	1,652				
2013	1,580	1,741	1,430	1,286				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,00	1,00	0,94	1,01				
2016/2015	1,21	1,17	1,13	1,18				
2015/2014	1,10	1,38	1,32	1,39				
2014/2013	1,21	1,00	1,30	1,29				
AKKT 2017/2013	1,12	1,13	1,15	1,20				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,928	1,028	0,945	0,994	0,365	1		
2016	0,841	0,933	0,913	0,902	0,331			
2015	0,685	0,784	0,797	0,755	0,327			
2014	0,755	0,692	0,740	0,656	0,397			
2013	0,829	0,706	0,748	0,674	0,524			
2017/2016	1,11	1,09	1,03	1,11	1,10			
2016/2015	1,23	1,19	1,16	1,20	1,02			
2015/2014	0,90	1,13	1,08	1,15	0,83			
2014/2013	0,90	0,98	0,98	0,97	0,76			
AKKT 2017/2013	1,03	1,10	1,06	1,10	0,92			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,757	0,839	0,771	0,811	0,297	0,816	1	
2016	0,850	0,942	0,923	0,912	0,335	1,011		
2015	0,933	1,068	1,086	1,029	0,445	1,363		
2014	1,071	0,980	1,049	0,930	0,563	1,417		
2013	1,107	0,943	1,000	0,900	0,700	1,336		
2017/2016	0,90	0,89	0,83	0,89	0,89	0,80		
2016/2015	0,92	0,89	0,85	0,89	0,75	0,74		
2015/2014	0,87	1,09	1,04	1,11	0,79	0,96		
2014/2013	0,97	1,04	1,05	1,03	0,80	1,06		
AKKT 2017/2013	0,91	0,97	0,94	0,97	0,80	0,89		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	0,819	0,910	0,837	0,879	0,322	0,886	1,091	1
2016	0,830	0,922	0,902	0,892	0,327	0,988	0,923	
2015	0,733	0,841	0,853	0,810	0,350	1,076	0,750	
2014	0,763	0,699	0,747	0,664	0,402	1,013	0,706	
2013	0,743	0,634	0,673	0,604	0,469	0,894	0,684	
2017/2016	0,99	0,99	0,93	0,98	0,99	0,89	1,18	
2016/2015	1,13	1,10	1,05	1,11	0,94	0,92	1,23	
2015/2014	0,96	1,20	1,15	1,23	0,87	1,06	1,06	
2014/2013	1,02	1,10	1,11	1,10	0,86	1,13	1,03	
AKKT 2017/2013	1,02	1,09	1,05	1,10	0,92	1,00	1,59	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Harju Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,718							
2016	0,694							
2015	0,659							
2014	0,808							
2013	1,085							
2017/2016	1,03							
2016/2015	1,05							
2015/2014	0,81							
2014/2013	0,75							
AKKT 2017/2013	0,90							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,794	1,102						
2016	0,718	1,030						
2015	0,673	1,027						
2014	0,845	1,041						
2013	1,217	1,120						
2017/2016	1,11	1,08						
2016/2015	1,07	1,01						
2015/2014	0,79	0,98						
2014/2013	0,70	0,93						
AKKT 2017/2013	0,90	1,00						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,728	1,009	0,916					
2016	0,709	1,010	0,984					
2015	0,654	1,006	0,983					
2014	0,828	1,006	0,981					
2013	1,107	1,017	0,904					
2017/2016	1,03	1,00	0,93					
2016/2015	1,08	1,00	1,00					
2015/2014	0,79	1,00	1,01					
2014/2013	0,74	0,98	1,09					
AKKT 2017/2013	0,90	0,99	1,00					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,967	2,730	2,477	2,706				
2016	1,964	2,824	2,740	2,795				
2015	1,840	2,807	2,733	2,789				
2014	1,696	2,089	2,006	2,060				
2013	1,840	2,089	1,512	1,666				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,00	0,96	0,91	0,97				
2016/2015	1,07	1,01	1,00	1,00				
2015/2014	1,09	1,35	1,37	1,35				
2014/2013	0,92	1,00	1,32	1,25				
AKKT 2017/2013	1,02	1,06	1,13	1,13				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,742	1,028	0,933	1,019	0,377	1		
2016	0,668	0,960	0,931	0,950	0,340			
2015	0,558	0,850	0,829	0,845	0,303			
2014	0,624	0,769	0,739	0,759	0,369			
2013	0,924	0,850	0,759	0,836	0,502			
2017/2016	1,11	1,06	1,00	1,07	1,11			
2016/2015	1,21	1,13	1,13	1,13	1,13			
2015/2014	0,90	1,10	1,12	1,10	0,83			
2014/2013	0,68	0,90	0,97	0,91	0,74			
AKKT 2017/2013	0,95	1,05	1,05	1,04	0,93			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,861	1,194	1,083	1,184	0,437	1,161	1	
2016	0,901	1,294	1,256	1,281	0,458	1,348		
2015	1,031	1,573	1,532	1,563	0,560	1,849		
2014	1,222	1,506	1,447	1,485	0,721	1,957		
2013	1,596	1,468	1,311	1,444	0,867	1,726		
2017/2016	0,96	0,92	0,86	0,92	0,95	0,86		
2016/2015	0,87	0,82	0,82	0,82	0,82	0,73		
2015/2014	0,84	1,04	1,06	1,05	0,78	0,94		
2014/2013	0,77	1,03	1,11	1,03	0,83	1,13		
AKKT 2017/2013	0,86	0,95	0,95	0,95	0,85	0,90		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,236	1,716	1,554	1,701	0,629	1,670	1,455	1
2016	1,265	1,821	1,769	1,802	0,643	1,900	1,385	
2015	1,273	1,945	1,893	1,932	0,693	2,287	1,188	
2014	1,325	1,641	1,581	1,618	0,785	2,131	1,118	
2013	1,632	1,501	1,341	1,476	0,885	1,761	1,053	
2017/2016	0,98	0,94	0,88	0,94	0,98	0,88	1,05	
2016/2015	1,00	0,95	0,93	0,93	0,93	0,83	1,17	
2015/2014	0,96	1,19	1,20	1,19	0,88	1,07	1,06	
2014/2013	0,81	1,09	1,18	1,10	0,89	1,21	1,07	
AKKT 2017/2013	0,93	1,03	1,03	1,03	0,92	0,99	1,38	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Keila Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,706							
2016	0,694							
2015	0,739							
2014	0,918							
2013	0,944							
2017/2016	1,02							
2016/2015	0,94							
2015/2014	0,80							
2014/2013	0,97							
AKKT 2017/2013	0,92							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,584	0,825						
2016	0,541	0,784						
2015	0,569	0,772						
2014	0,751	0,817						
2013	0,788	0,833						
2017/2016	1,09	1,05						
2016/2015	0,96	1,02						
2015/2014	0,76	0,94						
2014/2013	0,95	0,98						
AKKT 2017/2013	0,93	1,00						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,748	1,053	1,275					
2016	0,728	1,049	1,336					
2015	0,766	1,045	1,357					
2014	0,977	1,045	1,296					
2013	1,000	1,057	1,269					
2017/2016	1,03	1,01	0,95					
2016/2015	0,95	1,00	0,98					
2015/2014	0,78	1,00	1,05					
2014/2013	0,97	0,98	1,02					
AKKT 2017/2013	0,93	1,00	1,00					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,217	1,719	2,084	1,633				
2016	1,394	2,021	2,579	1,926				
2015	1,397	1,893	2,453	1,812				
2014	1,317	1,432	1,753	1,355				
2013	1,044	1,432	1,326	1,044				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,87	0,85	0,81	0,85				
2016/2015	1,00	1,07	1,05	1,06				
2015/2014	1,06	1,32	1,41	1,34				
2014/2013	1,26	1,00	1,32	1,30				
AKKT 2017/2013	1,04	1,04	1,12	1,12				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,458	0,648	0,786	0,616	0,377	1		
2016	0,463	0,670	0,855	0,639	0,332			
2015	0,428	0,581	0,752	0,556	0,306			
2014	0,473	0,515	0,630	0,487	0,359			
2013	0,483	0,510	0,612	0,482	0,462			
2017/2016	0,99	0,96	0,91	0,97	1,14			
2016/2015	1,09	1,15	1,14	1,15	1,09			
2015/2014	0,90	1,13	1,19	1,14	0,86			
2014/2013	0,98	1,01	1,03	1,01	0,78			
AKKT 2017/2013	0,99	1,07	1,06	1,05	0,95			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,459	0,649	0,786	0,616	0,377	1,001	1	
2016	0,520	0,753	0,961	0,718	0,373	1,124		
2015	0,626	0,848	1,099	0,812	0,448	1,461		
2014	0,718	0,781	0,956	0,738	0,545	1,517		
2013	0,724	0,765	0,919	0,724	0,693	1,500		
2017/2016	0,89	0,86	0,82	0,86	1,01	0,89		
2016/2015	0,84	0,89	0,88	0,89	0,83	0,77		
2015/2014	0,87	1,09	1,15	1,10	0,82	0,96		
2014/2013	1,00	1,02	1,04	1,02	0,79	1,01		
AKKT 2017/2013	0,89	0,96	0,96	0,96	0,86	0,90		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,014	1,435	1,739	1,364	0,835	2,216	2,182	1
2016	1,027	1,490	1,902	1,420	0,737	2,229	1,923	
2015	0,988	1,342	1,740	1,284	0,706	2,312	1,563	
2014	1,050	1,144	1,404	1,082	0,797	2,225	1,471	
2013	0,965	1,018	1,223	0,964	0,923	1,994	1,368	
2017/2016	0,99	0,96	0,92	0,96	1,13	0,99	1,13	
2016/2015	1,04	1,12	1,09	1,11	1,04	0,96	1,23	
2015/2014	0,94	1,18	1,25	1,19	0,89	1,04	1,06	
2014/2013	1,09	1,12	1,15	1,12	0,87	1,11	1,08	
AKKT 2017/2013	1,01	1,09	1,09	1,09	0,98	1,03	1,59	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Prisma Supermarket ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,259							
2016	0,282							
2015	0,352							
2014	0,644							
2013	0,366							
2017/2016	0,92							
2016/2015	0,79							
2015/2014	0,55							
2014/2013	1,76							
AKKT 2017/2013	0,91							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,388	1,508						
2016	0,401	1,413						
2015	0,490	1,410						
2014	0,950	1,477						
2013	0,507	1,413						
2017/2016	0,97	1,06						
2016/2015	0,82	1,00						
2015/2014	0,52	0,95						
2014/2013	1,87	1,04						
AKKT 2017/2013	0,94	1,01						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,262	1,016	0,672					
2016	0,291	1,007	0,713					
2015	0,355	1,017	0,722					
2014	0,667	1,017	0,704					
2013	0,369	1,038	0,731					
2017/2016	0,90	1,01	0,94					
2016/2015	0,82	0,99	0,99					
2015/2014	0,54	1,00	1,03					
2014/2013	1,80	0,97	0,96					
AKKT 2017/2013	0,92	0,99	0,98					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	0,471	1,831	1,215	1,801				
2016	0,671	2,363	1,673	2,344				
2015	0,801	2,309	1,638	2,269				
2014	1,138	1,770	1,197	1,708				
2013	0,467	1,770	0,922	1,255				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,71	0,77	0,73	0,77				
2016/2015	0,84	1,02	1,02	1,03				
2015/2014	0,70	1,31	1,37	1,32				
2014/2013	2,43	1,00	1,30	1,37				
AKKT 2017/2013	1,00	1,01	1,07	1,09				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,165	0,642	0,426	0,631	0,350	1		
2016	0,187	0,657	0,466	0,652	0,278			
2015	0,206	0,592	0,420	0,582	0,257			
2014	0,355	0,552	0,373	0,533	0,312			
2013	0,192	0,534	0,378	0,515	0,410			
2017/2016	0,88	0,97	0,91	0,97	1,26			
2016/2015	0,91	1,12	1,11	1,12	1,09			
2015/2014	0,58	1,07	1,12	1,08	0,83			
2014/2013	1,84	1,04	0,98	1,04	0,77			
AKKT 2017/2013	0,97	1,05	1,03	1,04	0,96			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,340	1,319	0,875	1,297	0,720	2,055	1	
2016	0,428	1,506	1,066	1,494	0,637	2,291		
2015	0,592	1,703	1,208	1,673	0,738	2,876		
2014	1,019	1,585	1,073	1,529	0,895	2,869		
2013	0,544	1,515	1,072	1,460	1,163	2,835		
2017/2016	0,80	0,88	0,82	0,87	1,13	0,89		
2016/2015	0,73	0,89	0,88	0,89	0,87	0,80		
2015/2014	0,58	1,07	1,13	1,09	0,82	1,01		
2014/2013	1,87	1,05	1,00	1,04	0,76	1,01		
AKKT 2017/2013	0,88	0,96	0,95	0,97	0,89	0,92		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,611	6,240	4,136	6,136	3,412	9,722	4,636	1
2016	2,000	7,041	4,994	6,987	2,976	10,729	4,538	
2015	1,988	5,743	4,068	5,640	2,482	9,707	3,313	
2014	2,738	4,267	2,894	4,119	2,410	7,725	2,765	
2013	1,345	3,741	2,649	3,604	2,871	6,989	2,526	
2017/2016	0,81	0,89	0,83	0,88	1,14	0,90	1,01	
2016/2015	1,01	1,23	1,22	1,24	1,20	1,11	1,37	
2015/2014	0,73	1,35	1,42	1,37	1,03	1,26	1,20	
2014/2013	2,02	1,14	1,10	1,14	0,84	1,10	1,10	
AKKT 2017/2013	1,04	1,13	1,11	1,14	1,05	1,09	1,83	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Põlva Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,565							
2016	0,494							
2015	0,682							
2014	0,712							
2013	0,662							
2017/2016	1,14							
2016/2015	0,72							
2015/2014	0,95							
2014/2013	1,08							
AKKT 2017/2013	0,96							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,526	0,928						
2016	0,450	0,918						
2015	0,629	0,924						
2014	0,617	0,871						
2013	0,595	0,908						
2017/2016	1,17	1,01						
2016/2015	0,71	1,00						
2015/2014	1,02	1,05						
2014/2013	1,04	0,96						
AKKT 2017/2013	0,97	1,00						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,592	1,054	1,137					
2016	0,515	1,051	1,148					
2015	0,710	1,050	1,139					
2014	0,759	1,050	1,222					
2013	0,702	1,067	1,173					
2017/2016	1,15	1,00	0,99					
2016/2015	0,73	1,00	1,01					
2015/2014	0,93	1,00	0,93					
2014/2013	1,08	0,98	1,04					
AKKT 2017/2013	0,96	0,99	0,99					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	0,831	1,465	1,578	1,389				
2016	0,796	1,626	1,772	1,546				
2015	1,044	1,532	1,658	1,458				
2014	0,809	1,144	1,313	1,077				
2013	0,557	1,144	0,937	0,797				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,05	0,90	0,89	0,90				
2016/2015	0,76	1,06	1,07	1,06				
2015/2014	1,29	1,33	1,27	1,35				
2014/2013	1,46	1,00	1,40	1,36				
AKKT 2017/2013	1,11	1,06	1,14	1,14				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,397	0,699	0,753	0,663	0,477	1		
2016	0,352	0,719	0,783	0,684	0,442			
2015	0,417	0,612	0,663	0,583	0,400			
2014	0,367	0,519	0,596	0,489	0,454			
2013	0,345	0,526	0,580	0,493	0,618			
2017/2016	1,13	0,97	0,96	0,98	1,08			
2016/2015	0,84	1,18	1,19	1,18	1,11			
2015/2014	1,13	1,17	1,11	1,19	0,88			
2014/2013	1,06	0,99	1,03	0,99	0,74			
AKKT 2017/2013	1,04	1,08	1,07	1,08	0,93			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,421	0,742	0,799	0,703	0,506	1,061	1	
2016	0,421	0,859	0,936	0,817	0,528	1,195		
2015	0,667	0,979	1,060	0,932	0,639	1,599		
2014	0,627	0,886	1,017	0,833	0,774	1,705		
2013	0,565	0,861	0,948	0,807	1,012	1,636		
2017/2016	1,00	0,86	0,86	0,86	0,96	0,89		
2016/2015	0,64	0,88	0,88	0,88	0,83	0,75		
2015/2014	1,06	1,11	1,04	1,12	0,83	0,94		
2014/2013	1,12	1,03	1,08	1,03	0,76	1,04		
AKKT 2017/2013	0,93	0,96	0,96	0,97	0,84	0,90		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,042	1,840	1,984	1,745	1,258	2,631	2,455	1
2016	0,884	1,802	1,965	1,714	1,108	2,512	2,077	
2015	1,145	1,690	1,831	1,608	1,102	2,764	1,688	
2014	1,019	1,445	1,662	1,359	1,262	2,781	1,647	
2013	0,836	1,270	1,398	1,190	1,493	2,411	1,474	
2017/2016	1,17	1,02	1,01	1,01	1,13	1,04	1,18	
2016/2015	0,78	1,08	1,07	1,07	1,01	0,91	1,23	
2015/2014	1,13	1,18	1,10	1,19	0,87	1,00	1,02	
2014/2013	1,21	1,13	1,19	1,14	0,85	1,16	1,12	
AKKT 2017/2013	1,05	1,10	1,08	1,10	0,96	1,03	1,66	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Rapla Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,729							
2016	0,718							
2015	0,580							
2014	0,753							
2013	0,704							
2017/2016	1,02							
2016/2015	1,24							
2015/2014	0,77							
2014/2013	1,07							
AKKT 2017/2013	1,01							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,682	0,937						
2016	0,642	0,902						
2015	0,491	0,846						
2014	0,642	0,854						
2013	0,601	0,849						
2017/2016	1,07	1,04						
2016/2015	1,31	1,07						
2015/2014	0,77	0,99						
2014/2013	1,07	1,00						
AKKT 2017/2013	1,03	1,02						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,738	1,017	1,092					
2016	0,728	1,017	1,131					
2015	0,589	1,010	1,191					
2014	0,770	1,010	1,204					
2013	0,726	1,022	1,202					
2017/2016	1,01	1,00	0,97					
2016/2015	1,24	1,01	0,95					
2015/2014	0,76	1,00	0,99					
2014/2013	1,06	0,98	1,00					
AKKT 2017/2013	1,01	1,00	0,97					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,742	2,391	2,554	2,350				
2016	1,881	2,642	2,928	2,596				
2015	1,432	2,462	2,911	2,438				
2014	1,399	1,862	2,180	1,823				
2013	0,922	1,862	1,535	1,274				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,93	0,90	0,87	0,91				
2016/2015	1,32	1,07	1,00	1,06				
2015/2014	1,02	1,32	1,35	1,34				
2014/2013	1,51	1,00	1,42	1,44				
AKKT 2017/2013	1,18	1,06	1,13	1,16				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,732	1,005	1,073	0,987	0,420	1		
2016	0,673	0,945	1,047	0,928	0,358			
2015	0,473	0,813	0,961	0,805	0,330			
2014	0,545	0,724	0,848	0,709	0,389			
2013	0,504	0,711	0,837	0,696	0,546			
2017/2016	1,08	1,06	1,02	1,07	1,17			
2016/2015	1,43	1,16	1,10	1,15	1,09			
2015/2014	0,87	1,11	1,13	1,13	0,85			
2014/2013	1,08	1,02	1,01	1,02	0,72			
AKKT 2017/2013	1,10	1,10	1,06	1,09	0,93			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,558	0,766	0,817	0,752	0,320	0,762	1	
2016	0,599	0,840	0,932	0,826	0,318	0,890		
2015	0,536	0,921	1,089	0,912	0,374	1,133		
2014	0,641	0,853	0,999	0,835	0,458	1,178		
2013	0,568	0,803	0,946	0,786	0,617	1,129		
2017/2016	0,94	0,91	0,88	0,91	1,01	0,85		
2016/2015	1,12	0,91	0,86	0,90	0,85	0,78		
2015/2014	0,83	1,07	1,09	1,09	0,82	0,96		
2014/2013	1,14	1,06	1,06	1,06	0,74	1,04		
AKKT 2017/2013	0,99	0,99	0,96	0,99	0,85	0,90		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,438	1,968	2,103	1,934	0,824	1,960	2,545	1
2016	1,361	1,911	2,121	1,878	0,724	2,024	2,231	
2015	0,988	1,704	2,011	1,687	0,690	2,096	1,813	
2014	1,069	1,424	1,672	1,394	0,766	1,969	1,706	
2013	0,895	1,265	1,488	1,237	0,971	1,772	1,579	
2017/2016	1,06	1,03	0,99	1,03	1,13	0,96	1,14	
2016/2015	1,38	1,13	1,05	1,12	1,05	0,97	1,23	
2015/2014	0,92	1,20	1,21	1,21	0,91	1,06	1,06	
2014/2013	1,19	1,12	1,12	1,12	0,80	1,11	1,09	
AKKT 2017/2013	1,13	1,11	1,08	1,12	0,96	1,03	1,60	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Rimi Eesti Food ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,306							
2016	0,306							
2015	0,216							
2014	0,274							
2013	0,437							
2017/2016	1,00							
2016/2015	1,41							
2015/2014	0,79							
2014/2013	0,63							
AKKT 2017/2013	0,91							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,406	1,346						
2016	0,416	1,363						
2015	0,282	1,320						
2014	0,357	1,333						
2013	0,587	1,341						
2017/2016	0,98	0,99						
2016/2015	1,47	1,03						
2015/2014	0,78	0,99						
2014/2013	0,61	0,99						
AKKT 2017/2013	0,91	1,00						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,282	0,943	0,702					
2016	0,291	0,937	0,689					
2015	0,196	0,931	0,704					
2014	0,253	0,931	0,704					
2013	0,417	0,959	0,712					
2017/2016	0,97	1,01	1,03					
2016/2015	1,49	1,01	0,98					
2015/2014	0,77	1,00	1,01					
2014/2013	0,61	0,97	0,99					
AKKT 2017/2013	0,90	0,99	1,00					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	0,837	2,776	2,064	2,943				
2016	0,943	3,096	2,271	3,303				
2015	0,625	2,927	2,217	3,143				
2014	0,571	2,133	1,599	2,274				
2013	0,723	2,133	1,231	1,723				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A	
2017/2016	0,89	0,89	0,91	0,90					
2016/2015	1,51	1,06	1,02	1,05					
2015/2014	1,10	1,38	1,40	1,38					
2014/2013	0,79	1,00	1,30	1,33					
AKKT 2017/2013	1,03	1,06	1,13	1,14					
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T				
2017	0,211	0,700	0,520	0,741	0,252	1			
2016	0,218	0,716	0,525	0,764	0,231				
2015	0,132	0,617	0,468	0,663	0,211				
2014	0,145	0,545	0,409	0,581	0,255				
2013	0,241	0,550	0,410	0,574	0,333				
2017/2016	0,97	0,97	0,99	0,98	1,09				
2016/2015	1,66	1,16	1,12	1,15	1,10				
2015/2014	0,90	1,13	1,14	1,14	0,83				
2014/2013	0,60	0,99	0,99	1,01	0,77				
AKKT 2017/2013	0,97	1,07	1,06	1,07	0,93				
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E		T/E		
2017	0,329	1,090	0,810	1,156	0,393		1,559	1	
2016	0,402	1,318	0,967	1,406	0,426		1,841		
2015	0,314	1,471	1,115	1,579	0,503	2,382			
2014	0,374	1,397	1,048	1,489	0,655	2,564			
2013	0,609	1,390	1,037	1,451	0,842	2,528			
2017/2016	0,82	0,83	0,84	0,82	0,92	0,84			
2016/2015	1,28	0,89	0,87	0,89	0,85	0,78			
2015/2014	0,84	1,05	1,07	1,05	0,77	0,94			
2014/2013	0,61	1,00	1,01	1,02	0,78	1,01			
AKKT 2017/2013	0,86	0,94	0,94	0,94	0,82	0,89			
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A		
2017	9,417	31,219	23,201	33,091	11,258	44,631	28,182		1
2016	7,585	24,910	18,301	26,583	8,037	34,853	18,462		
2015	3,764	17,661	13,379	18,959	6,023	28,624	11,813		
2014	4,238	15,887	11,939	16,937	7,441	29,150	11,588		
2013	7,614	17,360	12,943	18,114	10,512	31,506	12,632		
2017/2016	1,24	1,25	1,27	1,24	1,40	1,28	1,52		
2016/2015	2,02	1,41	1,37	1,40	1,34	1,22	1,57		
2015/2014	0,89	1,12	1,12	1,12	0,81	0,98	1,02		
2014/2013	0,55	0,91	0,93	0,93	0,71	0,92	0,92		
AKKT 2017/2013	1,05	1,15	1,15	1,16	1,02	1,09	2,22		

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

RRLektus ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,894							
2016	0,918							
2015	0,875							
2014	0,918							
2013	0,958							
2017/2016	0,97							
2016/2015	1,04							
2015/2014	0,95							
2014/2013	0,96							
AKKT 2017/2013	0,98							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	1,091	1,214						
2016	1,032	1,132						
2015	0,909	1,039						
2014	0,953	1,031						
2013	0,984	1,027						
2017/2016	1,07	1,08						
2016/2015	1,13	1,10						
2015/2014	0,95	1,00						
2014/2013	0,97	1,00						
AKKT 2017/2013	1,03	1,04						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,913	1,016	0,840					
2016	0,922	1,007	0,885					
2015	0,907	1,032	0,991					
2014	0,966	1,032	1,019					
2013	1,012	1,049	1,019					
2017/2016	0,99	1,01	0,95					
2016/2015	1,02	0,98	0,90					
2015/2014	0,93	1,00	0,98					
2014/2013	0,95	0,98	1,00					
AKKT 2017/2013	0,98	0,99	0,95					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,015	1,130	0,930	1,112				
2016	1,204	1,322	1,168	1,312				
2015	1,210	1,383	1,330	1,339				
2014	1,083	1,173	1,137	1,125				
2013	1,002	1,173	1,019	0,998				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	0,84	0,85	0,80	0,85				
2016/2015	1,00	0,96	0,88	0,98				
2015/2014	1,11	1,18	1,17	1,20				
2014/2013	1,08	1,00	1,12	1,14				
AKKT 2017/2013	1,00	0,99	0,98	1,02				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	3,276	3,648	3,005	3,591	3,228	1		
2016	4,420	4,854	4,285	4,819	3,672			
2015	4,321	4,940	4,754	4,782	3,572			
2014	4,612	4,993	4,839	4,788	4,257			
2013	5,546	5,784	5,629	5,513	5,527			
2017/2016	0,74	0,75	0,70	0,75	0,89			
2016/2015	1,02	0,99	0,90	1,01	1,03			
2015/2014	0,93	0,99	0,98	1,00	0,84			
2014/2013	0,83	0,86	0,86	0,87	0,77			
AKKT 2017/2013	0,88	0,89	0,86	0,89	0,87			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,874	0,973	0,802	0,958	0,862	0,267	1	
2016	0,953	1,046	0,924	1,038	0,791	0,215		
2015	0,937	1,071	1,031	1,037	0,775	0,217		
2014	0,887	0,960	0,931	0,921	0,818	0,192		
2013	0,870	0,908	0,884	0,865	0,868	0,157		
2017/2016	0,92	0,93	0,86	0,92	1,08	1,24		
2016/2015	1,02	0,98	0,90	1,00	1,02	0,99		
2015/2014	1,05	1,12	1,11	1,12	0,95	1,13		
2014/2013	1,02	1,06	1,06	1,06	0,94	1,22		
AKKT 2017/2013	1,00	1,02	0,97	1,03	1,00	1,14		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,799	2,002	1,647	1,970	1,775	0,551	2,000	1
2016	1,905	2,096	1,855	2,081	1,582	0,435	1,923	
2015	1,739	1,995	1,921	1,931	1,439	0,401	1,813	
2014	1,863	2,020	1,960	1,937	1,719	0,406	2,176	
2013	2,099	2,188	2,133	2,086	2,091	0,378	2,421	
2017/2016	0,95	0,95	0,89	0,94	1,12	1,26	1,04	
2016/2015	1,10	1,05	0,96	1,08	1,10	1,08	1,06	
2015/2014	0,93	0,99	0,99	1,00	0,84	0,99	0,83	
2014/2013	0,88	0,92	0,91	0,92	0,83	1,08	0,90	
AKKT 2017/2013	0,96	0,98	0,94	0,99	0,96	1,10	0,83	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Selver ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,553							
2016	0,529							
2015	0,432							
2014	0,438							
2013	0,451							
2017/2016	1,04							
2016/2015	1,22							
2015/2014	0,98							
2014/2013	0,97							
AKKT 2017/2013	1,05							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,821	1,465						
2016	0,739	1,392						
2015	0,609	1,403						
2014	0,601	1,387						
2013	0,644	1,414						
2017/2016	1,12	1,05						
2016/2015	1,22	1,00						
2015/2014	1,01	1,01						
2014/2013	0,93	0,98						
AKKT 2017/2013	1,06	1,01						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,592	1,054	0,725					
2016	0,563	1,050	0,754					
2015	0,449	1,037	0,739					
2014	0,448	1,037	0,750					
2013	0,488	1,059	0,750					
2017/2016	1,05	1,01	0,96					
2016/2015	1,26	1,01	1,02					
2015/2014	1,00	1,00	0,99					
2014/2013	0,91	0,97	1,00					
AKKT 2017/2013	1,05	1,00	0,99					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,308	2,333	1,593	2,212				
2016	1,299	2,449	1,759	2,333				
2015	1,011	2,330	1,662	2,247				
2014	0,777	1,796	1,294	1,724				
2013	0,652	1,796	1,014	1,354				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,01	0,95	0,91	0,95				
2016/2015	1,29	1,05	1,06	1,04				
2015/2014	1,30	1,29	1,29	1,31				
2014/2013	1,20	1,00	1,27	1,29				
AKKT 2017/2013	1,19	1,06	1,12	1,13				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,493	0,878	0,600	0,833	0,377	1		
2016	0,456	0,859	0,617	0,818	0,351			
2015	0,330	0,763	0,544	0,735	0,327			
2014	0,287	0,663	0,478	0,637	0,369			
2013	0,312	0,684	0,483	0,645	0,476			
2017/2016	1,08	1,02	0,97	1,02	1,08			
2016/2015	1,39	1,13	1,14	1,12	1,08			
2015/2014	1,15	1,15	1,13	1,15	0,89			
2014/2013	0,91	0,97	0,98	0,99	0,77			
AKKT 2017/2013	1,13	1,07	1,06	1,07	0,94			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,611	1,090	0,744	1,033	0,467	1,241	1	
2016	0,650	1,223	0,879	1,166	0,500	1,424		
2015	0,608	1,402	0,999	1,351	0,601	1,837		
2014	0,579	1,338	0,965	1,285	0,745	2,018		
2013	0,590	1,295	0,916	1,222	0,903	1,894		
2017/2016	0,95	0,90	0,85	0,89	0,93	0,87		
2016/2015	1,07	0,88	0,88	0,87	0,83	0,78		
2015/2014	1,04	1,04	1,04	1,04	0,81	0,92		
2014/2013	0,98	1,03	1,06	1,05	0,82	1,06		
AKKT 2017/2013	1,01	0,95	0,95	0,96	0,85	0,90		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	4,722	8,418	5,750	7,981	3,614	9,585	7,636	1
2016	4,259	8,028	5,775	7,647	3,273	9,359	6,385	
2015	2,970	6,862	4,887	6,615	2,941	9,000	4,813	
2014	2,694	6,239	4,505	5,990	3,469	9,413	4,765	
2013	2,854	6,251	4,422	5,901	4,359	9,128	4,895	
2017/2016	1,11	1,05	1,00	1,04	1,10	1,02	1,19	
2016/2015	1,44	1,17	1,17	1,16	1,11	1,05	1,33	
2015/2014	1,11	1,11	1,09	1,11	0,85	0,96	1,01	
2014/2013	0,94	1,00	1,02	1,01	0,80	1,03	0,98	
AKKT 2017/2013	1,14	1,08	1,06	1,08	0,95	1,02	1,55	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 11 järg

Vändra Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriks 2013–2017 (kordades):

	P	S	W	C	I	T	E	A
Korrigeeritud ärikasum (P)	1							
Korrigeeritud müügitulu (S)	P/S	1						
2017	0,729							
2016	0,659							
2015	0,591							
2014	0,644							
2013	0,648							
2017/2016	1,11							
2016/2015	1,11							
2015/2014	0,92							
2014/2013	0,99							
AKKT 2017/2013	1,03							
Tööjõukulud (W)	P/W	S/W	1					
2017	0,912	1,250						
2016	0,747	1,142						
2015	0,629	1,063						
2014	0,648	0,998						
2013	0,653	1,015						
2017/2016	1,23	1,10						
2016/2015	1,19	1,07						
2015/2014	0,97	1,06						
2014/2013	0,99	0,98						
AKKT 2017/2013	1,09	1,05						
Kaubad, toore, materjal ja teenused (C)	P/C	S/C	W/C	1				
2017	0,728	1,004	0,809					
2016	0,660	1,004	0,877					
2015	0,598	1,007	0,948					
2014	0,667	1,007	1,028					
2013	0,667	1,027	1,010					
2017/2016	1,10	1,00	0,93					
2016/2015	1,10	1,00	0,92					
2015/2014	0,89	1,00	0,92					
2014/2013	1,00	0,98	1,02					
AKKT 2017/2013	1,03	0,99	0,94					
Varud (I)	P/I	S/I	W/I	C/I	1			
2017	1,623	2,223	1,779	2,213				
2016	1,507	2,304	2,019	2,294				
2015	1,261	2,132	2,005	2,116				
2014	1,059	1,633	1,635	1,598				
2013	0,863	1,633	1,324	1,307				

Lisa 11 järg

	P	S	W	C	I	T	E	A
2017/2016	1,07	0,96	0,88	0,97				
2016/2015	1,20	1,09	1,01	1,09				
2015/2014	1,20	1,31	1,23	1,32				
2014/2013	1,22	1,00	1,23	1,23				
AKKT 2017/2013	1,17	1,08	1,08	1,14				
Masinad ja seadmed ning inventar (T)	P/T	S/T	W/T	C/T	I/T			
2017	0,612	0,838	0,671	0,834	0,377	1		
2016	0,529	0,807	0,707	0,804	0,351			
2015	0,382	0,646	0,607	0,641	0,303			
2014	0,345	0,531	0,532	0,520	0,325			
2013	0,340	0,529	0,521	0,515	0,394			
2017/2016	1,16	1,03	0,94	1,04	1,08			
2016/2015	1,39	1,26	1,17	1,26	1,17			
2015/2014	1,10	1,21	1,14	1,23	0,93			
2014/2013	1,01	1,01	1,02	1,01	0,83			
AKKT 2017/2013	1,17	1,12	1,06	1,12	0,99			
Töötajate arv (E)	P/E	S/E	W/E	C/E	I/E	T/E		
2017	0,740	1,014	0,811	1,009	0,456	1,210	1	
2016	0,716	1,093	0,958	1,089	0,475	1,354		
2015	0,712	1,203	1,132	1,194	0,564	1,864		
2014	0,707	1,089	1,091	1,066	0,667	2,050		
2013	0,652	1,013	0,998	0,986	0,754	1,915		
2017/2016	1,03	0,93	0,85	0,93	0,96	0,89		
2016/2015	1,01	0,91	0,85	0,91	0,84	0,72		
2015/2014	1,00	1,11	1,04	1,12	0,85	0,91		
2014/2013	1,09	1,07	1,10	1,08	0,88	1,07		
AKKT 2017/2013	1,03	1,00	0,95	1,01	0,88	0,89		
Keskmine kapital (A)	P/A	S/A	W/A	C/A	I/A	T/A	E/A	
2017	1,556	2,128	1,701	2,118	0,959	2,540	2,091	1
2016	1,374	2,105	1,850	2,096	0,912	2,612	1,846	
2015	1,127	1,907	1,791	1,892	0,894	2,955	1,563	
2014	1,088	1,682	1,687	1,647	1,027	3,169	1,588	
2013	1,047	1,626	1,602	1,583	1,211	3,072	1,632	
2017/2016	1,13	1,01	0,92	1,01	1,04	0,97	1,13	
2016/2015	1,22	1,11	1,03	1,11	1,02	0,89	1,19	
2015/2014	1,04	1,14	1,07	1,15	0,87	0,94	0,99	
2014/2013	1,03	1,03	1,05	1,04	0,85	1,03	0,98	
AKKT 2017/2013	1,10	1,07	1,01	1,08	0,94	0,96	1,28	

Allikas: autori koostatatud, aluseks lisa 10

Lisa 12. Sünteetilise efektiivsusindeksi geomeetriline keskmine

Ettevõtete dünaamilise järjestusülesande lahendamiseks arvutatakse sünteetilise efektiivsusindeksi geomeetriline keskmine aastate lõikes ja aritmeetiline keskmine aastate üleselt vastavalt alusandmetele lisas 11 ja valemile 3.2 alapeatükis 3.1.2.

ABC Supermarkets ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	2,851	1,190	0,774	7,279	1,051
Sünteetiline efektiivsusindeks	103,8%	100,6%	99,1%	107,3%	100,2%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(103,8\% + 100,6\% + 99,1\% + 107,3\% + 100,2\%)/5 = 102,2\%$$

Haapsalu Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	1,877	1,278	1,977	2,377	0,609
Sünteetiline efektiivsusindeks	102,3%	100,9%	102,5%	103,1%	98,2%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(102,3\% + 100,9\% + 102,5\% + 103,1\% + 98,2\%)/5 = 101,4\%$$

Harju Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,727	0,263	1,600	0,557	0,552
Sünteetiline efektiivsusindeks	98,9%	95,3%	101,7%	97,9%	97,9%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(98,9\% + 95,3\% + 101,7\% + 97,9\% + 97,9\%)/5 = 98,3\%$$

Lisa 12 järg

Keila Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	1,547	2,153	2,244	1,184	0,289
Sünteeiline efektiivsusindeks	101,6%	102,8%	102,9%	100,6%	95,7%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(101,6\% + 102,8\% + 102,9\% + 100,6\% + 95,7\%)/5 = 100,7\%$$

Prisma Peremarket ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	1,889	171,551	0,295	0,786	0,065
Sünteeiline efektiivsusindeks	102,3%	120,2%	95,7%	99,1%	90,7%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(102,3\% + 120,2\% + 95,7\% + 99,1\% + 90,7\%)/5 = 101,6\%$$

Põlva Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	2,289	5,428	6,588	0,157	1,186
Sünteeiline efektiivsusindeks	103,0%	106,2%	107,0%	93,6%	100,6%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(103,0\% + 106,2\% + 107,0\% + 93,6\% + 100,6\%)/5 = 102,1\%$$

Lisa 12 järg

Rapla Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	3,790	5,074	1,548	8,509	0,872
Sünteeiline efektiivsusindeks	104,9%	106,0%	101,6%	107,9%	99,5%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(104,9\% + 106,0\% + 101,6\% + 107,9\% + 99,5\%)/5 = 104,0\%$$

Rimi Eesti Food ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	2,355	0,018	1,108	120,743	1,522
Sünteeiline efektiivsusindeks	103,1%	86,6%	100,4%	118,7%	101,5%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(103,1\% + 86,6\% + 100,4\% + 118,7\% + 101,5\%)/5 = 102,1\%$$

RRLektus ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,445	0,375	1,132	1,247	0,135
Sünteeiline efektiivsusindeks	97,2%	96,6%	100,4%	100,8%	93,1%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(97,2\% + 96,6\% + 100,4\% + 100,8\% + 93,1\%)/5 = 97,6\%$$

Selver ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	3,408	0,773	4,595	10,336	1,030
Sünteeiline efektiivsusindeks	104,5%	99,1%	105,6%	108,7%	100,1%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(104,5\% + 99,1\% + 105,6\% + 108,7\% + 100,1\%)/5 = 103,6\%$$

Lisa 12 järg

Vändra Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2017/2013 AKKT	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Diagonaalialuste elementide korrutis	3,108	2,005	4,053	4,474	1,329
Sünteeiline efektiivsusindeks	104,1%	102,5%	105,1%	105,5%	101,0%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(104,1\% + 102,5\% + 105,1\% + 105,5\% + 101,0\%)/5 = 103,7\%$$

Lisa 13. Sünteetilise võrdluskordaja geomeetriline keskmine

Ettevõtete staatilise järjestusülesande lahendamiseks arvutatakse sünteetilise võrdluskordaja geomeetriline keskmine aastate lõikes ja aritmeetiline keskmine aastate üleselt vastavalt alusandmetele lisas 11 ja valemile 3.4 alapeatükis 3.1.2.

ABC Supermarkets ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	9,844	11,919	9,011	65,409	69,511
Sünteetiline efektiivsusindeks	108,5%	109,3%	108,2%	116,1%	116,4%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(108,5\% + 109,3\% + 108,2\% + 116,1\% + 116,4\%)/5 = 111,7\%$$

Haapsalu Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,066	0,090	0,178	0,397	0,239
Sünteetiline efektiivsusindeks	90,8%	91,7%	94,0%	96,8%	95,0%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(90,8\% + 91,7\% + 94,0\% + 96,8\% + 95,0\%)/5 = 93,7\%$$

Harju Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	192,547	49,017	80,040	42,626	23,839
Sünteetiline efektiivsusindeks	120,7%	114,9%	116,9%	114,3%	112,0%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvutatud järgmiselt:

$$(120,7\% + 114,9\% + 116,9\% + 114,3\% + 112,0\%)/5 = 115,8\%$$

Lisa 13 järg

Keila Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,065	0,139	0,309	0,350	0,100
Sünteeiline efektiivsusindeks	90,7%	93,2%	95,9%	96,3%	92,1%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(90,7\% + 93,2\% + 95,9\% + 96,3\% + 92,1\%)/5 = 93,6\%$$

Prisma Peremarket ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	5,950	1053,626	301,864	229,760	15,062
Sünteeiline efektiivsusindeks	106,6%	128,2%	122,6%	121,4%	110,2%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(106,6\% + 128,2\% + 122,6\% + 121,4\% + 110,2\%)/5 = 117,8\%$$

Põlva Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,028	0,147	0,991	0,146	0,175
Sünteeiline efektiivsusindeks	88,0%	93,4%	100,0%	93,4%	94,0%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(88,0\% + 93,4\% + 100,0\% + 93,4\% + 94,0\%)/5 = 93,7\%$$

Rapla Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,164	0,830	1,305	10,803	9,462
Sünteeiline efektiivsusindeks	93,7%	99,3%	101,0%	108,9%	108,4%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(93,7\% + 99,3\% + 101,0\% + 108,9\% + 108,4\%)/5 = 102,3\%$$

Lisa 13 järg

Rimi Eesti Food ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	1169782,82	21484,77	23490,13	2772506,53	4154891,02
Sünteeiline efektiivsusindeks	164,7%	142,8%	143,3%	169,9%	172,3%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(164,7\% + 142,8\% + 143,3\% + 169,9\% + 172,3\%)/5 = 158,6\%$$

RRLektus ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	22169,043	8413,920	9619,717	11596,467	1565,910
Sünteeiline efektiivsusindeks	143,0%	138,1%	138,8%	139,7%	130,0%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(143,0\% + 138,1\% + 138,8\% + 139,7\% + 130,0\%)/5 = 137,9\%$$

Selver ASi / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	1074,096	862,985	3921,306	37643,688	37769,786
Sünteeiline efektiivsusindeks	128,3%	127,3%	134,4%	145,7%	145,7%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(128,3\% + 127,3\% + 134,4\% + 145,7\% + 145,7\%)/5 = 136,3\%$$

Vändra Tarbijate Ühistu / OG Elektra ASi võrdlusmaatriksi alusel aastate lõikes arvutused järgmised:

Näitaja	2013	2014	2015	2016	2017
Diagonaalialuste elementide korrutis	0,339	0,689	2,740	11,588	15,547
Sünteeiline efektiivsusindeks	96,2%	98,7%	103,7%	109,1%	110,3%

ja aastate ülene aritmeetiline keskmine on arvatud järgmiselt:

$$(96,2\% + 98,7\% + 103,7\% + 109,1\% + 110,3\%)/5 = 103,6\%$$

Lisa 14. TOPSISE algandmete maatriksid

Algandmete maatriks 2013. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,248	0,033	14,234	0,468	15,454	0,105	12,178	0,057
Haapsalu	0,127	0,013	12,475	0,609	12,537	0,115	10,747	0,084
Harju	0,279	0,020	16,120	0,584	16,235	0,094	12,763	0,077
Keila	0,165	0,026	14,007	0,537	10,180	0,132	9,488	0,067
OG	0,171	0,019	9,337	1,163	9,747	0,104	11,396	0,071
Prisma	0,230	0,048	26,475	0,477	12,233	0,076	16,105	0,026
Põlva	0,143	0,028	15,280	0,719	7,773	0,122	10,351	0,047
Rapla	0,153	0,030	10,541	0,635	12,422	0,125	9,675	0,050
REF	1,302	0,240	23,604	0,387	16,794	0,074	15,286	0,031
RRL	0,359	0,046	1,466	6,428	9,723	0,106	11,705	0,068
Selver	0,488	0,093	17,684	0,554	13,195	0,078	16,114	0,032
Vändra	0,179	0,031	17,880	0,458	12,743	0,105	11,563	0,046

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Algandmete maatriks 2014. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,229	0,033	16,483	0,465	14,967	0,105	12,211	0,048
Haapsalu	0,122	0,012	13,067	0,635	11,827	0,122	10,306	0,080
Harju	0,212	0,019	18,052	0,589	14,750	0,106	11,482	0,059
Keila	0,168	0,025	13,993	0,574	9,701	0,140	9,009	0,067
OG	0,160	0,017	9,222	1,598	7,161	0,108	11,031	0,073
Prisma	0,438	0,047	26,454	0,499	12,231	0,076	16,296	0,047
Põlva	0,163	0,028	15,727	0,725	7,710	0,132	9,606	0,052
Rapla	0,171	0,029	10,865	0,622	13,053	0,130	9,416	0,055
REF	0,678	0,197	23,641	0,408	16,282	0,076	14,703	0,020
RRL	0,298	0,037	1,773	6,803	8,054	0,110	11,378	0,067
Selver	0,431	0,081	18,614	0,590	12,346	0,081	15,300	0,032
Vändra	0,174	0,027	18,908	0,520	11,444	0,111	11,009	0,047

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Lisa 14 järg

Algandmete maatriks 2015. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,218	0,036	17,730	0,451	13,216	0,117	11,063	0,045
Haapsalu	0,121	0,012	13,600	0,629	11,767	0,121	10,366	0,077
Harju	0,210	0,019	18,457	0,583	14,198	0,113	10,817	0,058
Keila	0,163	0,025	14,585	0,590	9,222	0,156	8,132	0,065
OG	0,165	0,016	9,980	1,925	5,090	0,115	10,536	0,088
Prisma	0,328	0,053	28,705	0,494	11,547	0,083	14,861	0,031
Põlva	0,189	0,027	15,963	0,770	7,423	0,131	9,737	0,060
Rapla	0,163	0,029	11,308	0,635	12,411	0,137	8,910	0,051
REF	0,621	0,189	23,771	0,406	15,997	0,081	13,903	0,019
RRL	0,287	0,029	2,164	6,877	6,814	0,114	10,947	0,077
Selver	0,490	0,077	18,338	0,630	11,439	0,085	14,782	0,038
Vändra	0,186	0,025	18,598	0,583	10,772	0,109	11,200	0,052

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Algandmete maatriks 2016. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,269	0,042	18,158	0,408	14,078	0,121	10,809	0,047
Haapsalu	0,122	0,012	13,529	0,577	13,040	0,123	10,149	0,077
Harju	0,186	0,018	18,042	0,592	13,386	0,120	10,241	0,059
Keila	0,151	0,025	15,047	0,578	9,226	0,163	7,790	0,059
OG	0,147	0,013	13,387	1,742	4,790	0,122	9,939	0,085
Prisma	0,294	0,059	30,667	0,485	11,230	0,087	14,039	0,024
Põlva	0,130	0,027	15,996	0,770	7,407	0,140	9,122	0,042
Rapla	0,200	0,029	11,908	0,623	12,435	0,138	8,965	0,061
REF	1,115	0,240	24,639	0,403	15,823	0,084	13,550	0,026
RRL	0,280	0,025	2,884	6,397	6,286	0,108	11,254	0,078
Selver	0,626	0,083	19,067	0,611	11,174	0,092	13,836	0,045
Vändra	0,202	0,024	18,129	0,611	10,986	0,107	11,346	0,056

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Lisa 14 järg

Algandmete maatriks 2017. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,284	0,043	19,101	0,372	15,648	0,121	10,710	0,046
Haapsalu	0,118	0,012	13,273	0,554	14,296	0,125	10,063	0,076
Harju	0,178	0,016	18,901	0,572	14,191	0,120	10,198	0,061
Keila	0,146	0,024	16,296	0,572	8,565	0,167	7,633	0,060
OG	0,144	0,011	16,274	1,519	5,244	0,131	9,250	0,085
Prisma	0,232	0,051	33,436	0,532	9,445	0,088	13,949	0,022
Põlva	0,150	0,027	17,270	0,725	7,285	0,149	8,586	0,048
Rapla	0,207	0,028	12,400	0,638	12,323	0,143	8,666	0,062
REF	1,356	0,310	25,365	0,383	15,435	0,092	12,446	0,026
RRL	0,259	0,022	4,343	4,904	5,832	0,110	11,234	0,076
Selver	0,680	0,084	20,190	0,572	11,600	0,095	13,548	0,047
Vändra	0,224	0,023	19,694	0,572	11,605	0,106	11,558	0,062

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 10

Lisa 15. TOPSISe normaliseeritud maatriksid

Normaliseeritud maatriks 2013. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,160	0,120	0,254	0,069	0,351	0,290	0,282	0,285
Haapsalu	0,082	0,047	0,223	0,090	0,285	0,317	0,248	0,421
Harju	0,180	0,073	0,288	0,086	0,369	0,259	0,295	0,386
Keila	0,106	0,094	0,250	0,079	0,231	0,364	0,219	0,336
OG	0,110	0,069	0,167	0,172	0,222	0,287	0,263	0,356
Prisma	0,148	0,174	0,473	0,071	0,278	0,210	0,372	0,130
Põlva	0,092	0,102	0,273	0,106	0,177	0,337	0,239	0,235
Rapla	0,099	0,109	0,188	0,094	0,282	0,345	0,224	0,250
REF	0,840	0,871	0,421	0,057	0,382	0,204	0,353	0,155
RRL	0,232	0,167	0,026	0,951	0,221	0,292	0,271	0,341
Selver	0,315	0,337	0,316	0,082	0,300	0,215	0,373	0,160
Vändra	0,115	0,112	0,319	0,068	0,290	0,290	0,267	0,230

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 14

Normaliseeritud maatriks 2014. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,211	0,142	0,283	0,064	0,361	0,275	0,293	0,246
Haapsalu	0,112	0,052	0,225	0,088	0,285	0,320	0,247	0,410
Harju	0,195	0,082	0,310	0,082	0,356	0,278	0,275	0,302
Keila	0,155	0,108	0,241	0,080	0,234	0,367	0,216	0,343
OG	0,147	0,073	0,159	0,221	0,173	0,283	0,265	0,374
Prisma	0,404	0,203	0,455	0,069	0,295	0,199	0,391	0,241
Põlva	0,150	0,121	0,270	0,100	0,186	0,346	0,230	0,267
Rapla	0,158	0,125	0,187	0,086	0,315	0,341	0,226	0,282
REF	0,625	0,849	0,407	0,057	0,393	0,199	0,353	0,103
RRL	0,275	0,160	0,030	0,943	0,194	0,289	0,273	0,343
Selver	0,397	0,349	0,320	0,082	0,298	0,213	0,367	0,164
Vändra	0,160	0,116	0,325	0,072	0,276	0,291	0,264	0,241

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 14

Lisa 15 järg

Normaliseeritud maatriks 2015. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,210	0,161	0,295	0,061	0,339	0,292	0,279	0,223
Haapsalu	0,117	0,054	0,226	0,085	0,302	0,302	0,261	0,381
Harju	0,203	0,085	0,307	0,079	0,364	0,282	0,272	0,287
Keila	0,157	0,112	0,243	0,080	0,237	0,390	0,205	0,321
OG	0,159	0,071	0,166	0,261	0,131	0,287	0,265	0,435
Prisma	0,317	0,237	0,478	0,067	0,296	0,207	0,374	0,153
Põlva	0,182	0,121	0,266	0,104	0,191	0,327	0,245	0,297
Rapla	0,157	0,129	0,188	0,086	0,319	0,342	0,224	0,252
REF	0,600	0,844	0,396	0,055	0,411	0,202	0,350	0,094
RRL	0,277	0,129	0,036	0,932	0,175	0,285	0,276	0,381
Selver	0,473	0,344	0,305	0,085	0,294	0,212	0,372	0,188
Vändra	0,180	0,112	0,309	0,079	0,277	0,272	0,282	0,257

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 14

Normaliseeritud maatriks 2016. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,187	0,155	0,291	0,059	0,360	0,293	0,281	0,234
Haapsalu	0,085	0,044	0,217	0,084	0,334	0,298	0,264	0,384
Harju	0,129	0,066	0,289	0,086	0,343	0,291	0,267	0,294
Keila	0,105	0,092	0,241	0,084	0,236	0,395	0,203	0,294
OG	0,102	0,048	0,215	0,253	0,123	0,295	0,259	0,423
Prisma	0,205	0,217	0,492	0,071	0,287	0,211	0,366	0,120
Põlva	0,090	0,099	0,256	0,112	0,190	0,339	0,237	0,209
Rapla	0,139	0,107	0,191	0,091	0,318	0,334	0,233	0,304
REF	0,776	0,884	0,395	0,059	0,405	0,203	0,353	0,130
RRL	0,195	0,092	0,046	0,930	0,161	0,262	0,293	0,389
Selver	0,436	0,306	0,306	0,089	0,286	0,223	0,360	0,224
Vändra	0,141	0,088	0,291	0,089	0,281	0,259	0,295	0,279

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 14

Lisa 15 järg

Normaliseeritud maatriks 2017. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,173	0,129	0,286	0,069	0,393	0,284	0,286	0,226
Haapsalu	0,072	0,036	0,199	0,102	0,359	0,294	0,268	0,373
Harju	0,108	0,048	0,283	0,105	0,356	0,282	0,272	0,299
Keila	0,089	0,072	0,244	0,105	0,215	0,393	0,204	0,294
OG	0,088	0,033	0,244	0,280	0,132	0,308	0,247	0,417
Prisma	0,141	0,153	0,501	0,098	0,237	0,207	0,372	0,108
Põlva	0,091	0,081	0,259	0,134	0,183	0,350	0,229	0,235
Rapla	0,126	0,084	0,186	0,118	0,309	0,336	0,231	0,304
REF	0,824	0,930	0,380	0,071	0,387	0,216	0,332	0,128
RRL	0,157	0,066	0,065	0,903	0,146	0,259	0,300	0,373
Selver	0,413	0,252	0,302	0,105	0,291	0,223	0,361	0,231
Vändra	0,136	0,069	0,295	0,105	0,291	0,249	0,308	0,304

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 14

Lisa 16. TOPSISe kaalutud normaliseeritud maatriksid ja kaugused

Kaalutud normaliseeritud maatriks ning positiivne ja negatiivne kaugus 2013. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,020	0,015	0,032	0,009	0,044	0,036	0,035	0,036
Haapsalu	0,010	0,006	0,028	0,011	0,036	0,040	0,031	0,053
Harju	0,023	0,009	0,036	0,011	0,046	0,032	0,037	0,048
Keila	0,013	0,012	0,031	0,010	0,029	0,046	0,027	0,042
OG	0,014	0,009	0,021	0,022	0,028	0,036	0,033	0,045
Prisma	0,019	0,022	0,059	0,009	0,035	0,026	0,047	0,016
Põlva	0,012	0,013	0,034	0,013	0,022	0,042	0,030	0,029
Rapla	0,012	0,014	0,024	0,012	0,035	0,043	0,028	0,031
REF	0,105	0,109	0,053	0,007	0,048	0,026	0,044	0,019
RRL	0,029	0,021	0,003	0,119	0,028	0,037	0,034	0,043
Selver	0,039	0,042	0,040	0,010	0,038	0,027	0,047	0,020
Vändra	0,014	0,014	0,040	0,009	0,036	0,036	0,033	0,029

A+	0,105	0,109	0,059	0,119	0,048	0,046	0,047	0,053
A-	0,010	0,006	0,003	0,007	0,022	0,026	0,027	0,016

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 15

Kaalutud normaliseeritud maatriks ning positiivne ja negatiivne kaugus 2014. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,026	0,018	0,035	0,008	0,045	0,034	0,037	0,031
Haapsalu	0,014	0,007	0,028	0,011	0,036	0,040	0,031	0,051
Harju	0,024	0,010	0,039	0,010	0,045	0,035	0,034	0,038
Keila	0,019	0,014	0,030	0,010	0,029	0,046	0,027	0,043
OG	0,018	0,009	0,020	0,028	0,022	0,035	0,033	0,047
Prisma	0,051	0,025	0,057	0,009	0,037	0,025	0,049	0,030
Põlva	0,019	0,015	0,034	0,013	0,023	0,043	0,029	0,033
Rapla	0,020	0,016	0,023	0,011	0,039	0,043	0,028	0,035
REF	0,078	0,106	0,051	0,007	0,049	0,025	0,044	0,013
RRL	0,034	0,020	0,004	0,118	0,024	0,036	0,034	0,043
Selver	0,050	0,044	0,040	0,010	0,037	0,027	0,046	0,021
Vändra	0,020	0,015	0,041	0,009	0,035	0,036	0,033	0,030

A+	0,078	0,106	0,057	0,118	0,049	0,046	0,049	0,051
A-	0,014	0,007	0,004	0,007	0,022	0,025	0,027	0,013

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 15

Lisa 16 järg

Kaalutud normaliseeritud maatriks ning positiivne ja negatiivne kaugus 2015. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,026	0,020	0,037	0,008	0,042	0,037	0,035	0,028
Haapsalu	0,015	0,007	0,028	0,011	0,038	0,038	0,033	0,048
Harju	0,025	0,011	0,038	0,010	0,046	0,035	0,034	0,036
Keila	0,020	0,014	0,030	0,010	0,030	0,049	0,026	0,040
OG	0,020	0,009	0,021	0,033	0,016	0,036	0,033	0,054
Prisma	0,040	0,030	0,060	0,008	0,037	0,026	0,047	0,019
Põlva	0,023	0,015	0,033	0,013	0,024	0,041	0,031	0,037
Rapla	0,020	0,016	0,024	0,011	0,040	0,043	0,028	0,032
REF	0,075	0,106	0,050	0,007	0,051	0,025	0,044	0,012
RRL	0,035	0,016	0,005	0,117	0,022	0,036	0,035	0,048
Selver	0,059	0,043	0,038	0,011	0,037	0,027	0,047	0,024
Vändra	0,023	0,014	0,039	0,010	0,035	0,034	0,035	0,032

A+	0,075	0,106	0,060	0,117	0,051	0,049	0,047	0,054
A-	0,015	0,007	0,005	0,007	0,016	0,025	0,026	0,012

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 15

Kaalutud normaliseeritud maatriks ning positiivne ja negatiivne kaugus 2016. aastal:

Ettevõtte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,023	0,019	0,036	0,007	0,045	0,037	0,035	0,029
Haapsalu	0,011	0,006	0,027	0,011	0,042	0,037	0,033	0,048
Harju	0,016	0,008	0,036	0,011	0,043	0,036	0,033	0,037
Keila	0,013	0,012	0,030	0,011	0,030	0,049	0,025	0,037
OG	0,013	0,006	0,027	0,032	0,015	0,037	0,032	0,053
Prisma	0,026	0,027	0,062	0,009	0,036	0,026	0,046	0,015
Põlva	0,011	0,012	0,032	0,014	0,024	0,042	0,030	0,026
Rapla	0,017	0,013	0,024	0,011	0,040	0,042	0,029	0,038
REF	0,097	0,111	0,049	0,007	0,051	0,025	0,044	0,016
RRL	0,024	0,012	0,006	0,116	0,020	0,033	0,037	0,049
Selver	0,055	0,038	0,038	0,011	0,036	0,028	0,045	0,028
Vändra	0,018	0,011	0,036	0,011	0,035	0,032	0,037	0,035

A+	0,097	0,111	0,062	0,116	0,051	0,049	0,046	0,053
A-	0,011	0,006	0,006	0,007	0,015	0,025	0,025	0,015

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 15

Lisa 16 järg

Kaalutud normaliseeritud maatriks ning positiivne ja negatiivne kaugus 2017. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,022	0,016	0,036	0,009	0,049	0,036	0,036	0,028
Haapsalu	0,009	0,005	0,025	0,013	0,045	0,037	0,034	0,047
Harju	0,014	0,006	0,035	0,013	0,045	0,035	0,034	0,037
Keila	0,011	0,009	0,031	0,013	0,027	0,049	0,026	0,037
OG	0,011	0,004	0,031	0,035	0,017	0,039	0,031	0,052
Prisma	0,018	0,019	0,063	0,012	0,030	0,026	0,047	0,014
Põlva	0,011	0,010	0,032	0,017	0,023	0,044	0,029	0,029
Rapla	0,016	0,011	0,023	0,015	0,039	0,042	0,029	0,038
REF	0,103	0,116	0,048	0,009	0,048	0,027	0,042	0,016
RRL	0,020	0,008	0,008	0,113	0,018	0,032	0,038	0,047
Selver	0,052	0,032	0,038	0,013	0,036	0,028	0,045	0,029
Vändra	0,017	0,009	0,037	0,013	0,036	0,031	0,039	0,038

A+	0,103	0,116	0,063	0,113	0,049	0,049	0,047	0,052
A-	0,009	0,004	0,008	0,009	0,017	0,026	0,026	0,014

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 15

Lisa 17. TOPSISe lahenduse maatriks

Positiivne lahenduse maatriks 2013. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00723	0,00884	0,00073	0,01210	0,00002	0,00010	0,00014	0,00029
Haapsalu	0,00903	0,01061	0,00096	0,01166	0,00014	0,00004	0,00026	0,00000
Harju	0,00672	0,01000	0,00053	0,01166	0,00000	0,00020	0,00010	0,00003
Keila	0,00846	0,00941	0,00078	0,01188	0,00036	0,00000	0,00040	0,00012
OG	0,00828	0,01000	0,00144	0,00941	0,00040	0,00010	0,00020	0,00006
Prisma	0,00740	0,00757	0,00000	0,01210	0,00017	0,00040	0,00000	0,00137
Põlva	0,00865	0,00922	0,00063	0,01124	0,00068	0,00002	0,00029	0,00058
Rapla	0,00865	0,00903	0,00123	0,01145	0,00017	0,00001	0,00036	0,00048
REF	0,00000	0,00000	0,00004	0,01254	0,00000	0,00040	0,00001	0,00116
RRL	0,00578	0,00774	0,00314	0,00000	0,00040	0,00008	0,00017	0,00010
Selver	0,00436	0,00449	0,00036	0,01188	0,00010	0,00036	0,00000	0,00109
Vändra	0,00828	0,00903	0,00036	0,01210	0,00014	0,00010	0,00020	0,00058

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Negatiivne lahenduse maatriks 2013. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00010	0,00008	0,00084	0,00000	0,00048	0,00010	0,00006	0,00040
Haapsalu	0,00000	0,00000	0,00063	0,00002	0,00020	0,00020	0,00002	0,00137
Harju	0,00017	0,00001	0,00109	0,00002	0,00058	0,00004	0,00010	0,00102
Keila	0,00001	0,00004	0,00078	0,00001	0,00005	0,00040	0,00000	0,00068
OG	0,00002	0,00001	0,00032	0,00023	0,00004	0,00010	0,00004	0,00084
Prisma	0,00008	0,00026	0,00314	0,00000	0,00017	0,00000	0,00040	0,00000
Põlva	0,00000	0,00005	0,00096	0,00004	0,00000	0,00026	0,00001	0,00017
Rapla	0,00000	0,00006	0,00044	0,00003	0,00017	0,00029	0,00000	0,00023
REF	0,00903	0,01061	0,00250	0,00000	0,00068	0,00000	0,00029	0,00001
RRL	0,00036	0,00023	0,00000	0,01254	0,00004	0,00012	0,00005	0,00073
Selver	0,00084	0,00130	0,00137	0,00001	0,00026	0,00000	0,00040	0,00002
Vändra	0,00002	0,00006	0,00137	0,00000	0,00020	0,00010	0,00004	0,00017

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Lisa 17 järg

Positiivne lahenduse maatriks ning järjekord 2014. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00270	0,00774	0,00048	0,01210	0,00002	0,00014	0,00014	0,00040
Haapsalu	0,00410	0,00980	0,00084	0,01145	0,00017	0,00004	0,00032	0,00000
Harju	0,00292	0,00922	0,00032	0,01166	0,00002	0,00012	0,00023	0,00017
Keila	0,00348	0,00846	0,00073	0,01166	0,00040	0,00000	0,00048	0,00006
OG	0,00360	0,00941	0,00137	0,00810	0,00073	0,00012	0,00026	0,00002
Prisma	0,00073	0,00656	0,00000	0,01188	0,00014	0,00044	0,00000	0,00044
Põlva	0,00348	0,00828	0,00053	0,01103	0,00068	0,00001	0,00040	0,00032
Rapla	0,00336	0,00810	0,00116	0,01145	0,00010	0,00001	0,00044	0,00026
REF	0,00000	0,00000	0,00004	0,01232	0,00000	0,00044	0,00003	0,00144
RRL	0,00194	0,00740	0,00281	0,00000	0,00063	0,00010	0,00023	0,00006
Selver	0,00078	0,00384	0,00029	0,01166	0,00014	0,00036	0,00001	0,00090
Vändra	0,00336	0,00828	0,00026	0,01188	0,00020	0,00010	0,00026	0,00044

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Negatiivne lahenduse maatriks 2014. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00014	0,00012	0,00096	0,00000	0,00053	0,00008	0,00010	0,00032
Haapsalu	0,00000	0,00000	0,00058	0,00002	0,00020	0,00023	0,00002	0,00144
Harju	0,00010	0,00001	0,00123	0,00001	0,00053	0,00010	0,00005	0,00063
Keila	0,00003	0,00005	0,00068	0,00001	0,00005	0,00044	0,00000	0,00090
OG	0,00002	0,00000	0,00026	0,00044	0,00000	0,00010	0,00004	0,00116
Prisma	0,00137	0,00032	0,00281	0,00000	0,00023	0,00000	0,00048	0,00029
Põlva	0,00003	0,00006	0,00090	0,00004	0,00000	0,00032	0,00000	0,00040
Rapla	0,00004	0,00008	0,00036	0,00002	0,00029	0,00032	0,00000	0,00048
REF	0,00410	0,00980	0,00221	0,00000	0,00073	0,00000	0,00029	0,00000
RRL	0,00040	0,00017	0,00000	0,01232	0,00000	0,00012	0,00005	0,00090
Selver	0,00130	0,00137	0,00130	0,00001	0,00023	0,00000	0,00036	0,00006
Vändra	0,00004	0,00006	0,00137	0,00000	0,00017	0,00012	0,00004	0,00029

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Lisa 17 järg

Positiivne lahenduse maatriks ning järjekord 2015. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00240	0,00740	0,00053	0,01188	0,00008	0,00014	0,00014	0,00068
Haapsalu	0,00360	0,00980	0,00102	0,01124	0,00017	0,00012	0,00020	0,00004
Harju	0,00250	0,00903	0,00048	0,01145	0,00003	0,00020	0,00017	0,00032
Keila	0,00303	0,00846	0,00090	0,01145	0,00044	0,00000	0,00044	0,00020
OG	0,00303	0,00941	0,00152	0,00706	0,00123	0,00017	0,00020	0,00000
Prisma	0,00123	0,00578	0,00000	0,01188	0,00020	0,00053	0,00000	0,00123
Põlva	0,00270	0,00828	0,00073	0,01082	0,00073	0,00006	0,00026	0,00029
Rapla	0,00303	0,00810	0,00130	0,01124	0,00012	0,00004	0,00036	0,00048
REF	0,00000	0,00000	0,00010	0,01210	0,00000	0,00058	0,00001	0,00176
RRL	0,00160	0,00810	0,00303	0,00000	0,00084	0,00017	0,00014	0,00004
Selver	0,00026	0,00397	0,00048	0,01124	0,00020	0,00048	0,00000	0,00090
Vändra	0,00270	0,00846	0,00044	0,01145	0,00026	0,00023	0,00014	0,00048

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Negatiivne lahenduse maatriks 2015. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00012	0,00017	0,00102	0,00000	0,00068	0,00014	0,00008	0,00026
Haapsalu	0,00000	0,00000	0,00053	0,00002	0,00048	0,00017	0,00005	0,00130
Harju	0,00010	0,00002	0,00109	0,00001	0,00090	0,00010	0,00006	0,00058
Keila	0,00003	0,00005	0,00063	0,00001	0,00020	0,00058	0,00000	0,00078
OG	0,00003	0,00000	0,00026	0,00068	0,00000	0,00012	0,00005	0,00176
Prisma	0,00063	0,00053	0,00303	0,00000	0,00044	0,00000	0,00044	0,00005
Põlva	0,00006	0,00006	0,00078	0,00004	0,00006	0,00026	0,00003	0,00063
Rapla	0,00003	0,00008	0,00036	0,00002	0,00058	0,00032	0,00000	0,00040
REF	0,00360	0,00980	0,00203	0,00000	0,00123	0,00000	0,00032	0,00000
RRL	0,00040	0,00008	0,00000	0,01210	0,00004	0,00012	0,00008	0,00130
Selver	0,00194	0,00130	0,00109	0,00002	0,00044	0,00000	0,00044	0,00014
Vändra	0,00006	0,00005	0,00116	0,00001	0,00036	0,00008	0,00008	0,00040

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Lisa 17 järg

Positiivne lahenduse maatriks ning järjekord 2016. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00548	0,00846	0,00068	0,01188	0,00004	0,00014	0,00012	0,00058
Haapsalu	0,00740	0,01103	0,00123	0,01103	0,00008	0,00014	0,00017	0,00003
Harju	0,00656	0,01061	0,00068	0,01103	0,00006	0,00017	0,00017	0,00026
Keila	0,00706	0,00980	0,00102	0,01103	0,00044	0,00000	0,00044	0,00026
OG	0,00706	0,01103	0,00123	0,00706	0,00130	0,00014	0,00020	0,00000
Prisma	0,00504	0,00706	0,00000	0,01145	0,00023	0,00053	0,00000	0,00144
Põlva	0,00740	0,00980	0,00090	0,01040	0,00073	0,00005	0,00026	0,00073
Rapla	0,00640	0,00960	0,00144	0,01103	0,00012	0,00005	0,00029	0,00023
REF	0,00000	0,00000	0,00017	0,01188	0,00000	0,00058	0,00000	0,00137
RRL	0,00533	0,00980	0,00314	0,00000	0,00096	0,00026	0,00008	0,00002
Selver	0,00176	0,00533	0,00058	0,01103	0,00023	0,00044	0,00000	0,00063
Vändra	0,00624	0,01000	0,00068	0,01103	0,00026	0,00029	0,00008	0,00032

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Negatiivne lahenduse lahenduse maatriks 2016. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00014	0,00017	0,00090	0,00000	0,00090	0,00014	0,00010	0,00020
Haapsalu	0,00000	0,00000	0,00044	0,00002	0,00073	0,00014	0,00006	0,00109
Harju	0,00003	0,00000	0,00090	0,00002	0,00078	0,00012	0,00006	0,00048
Keila	0,00000	0,00004	0,00058	0,00002	0,00023	0,00058	0,00000	0,00048
OG	0,00000	0,00000	0,00044	0,00063	0,00000	0,00014	0,00005	0,00144
Prisma	0,00023	0,00044	0,00314	0,00000	0,00044	0,00000	0,00044	0,00000
Põlva	0,00000	0,00004	0,00068	0,00005	0,00008	0,00029	0,00003	0,00012
Rapla	0,00004	0,00005	0,00032	0,00002	0,00063	0,00029	0,00002	0,00053
REF	0,00740	0,01103	0,00185	0,00000	0,00130	0,00000	0,00036	0,00000
RRL	0,00017	0,00004	0,00000	0,01188	0,00003	0,00006	0,00014	0,00116
Selver	0,00194	0,00102	0,00102	0,00002	0,00044	0,00001	0,00040	0,00017
Vändra	0,00005	0,00003	0,00090	0,00002	0,00040	0,00005	0,00014	0,00040

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Lisa 17 järg

Positiivne lahenduse maatriks ning järjekord 2017. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00656	0,01000	0,00073	0,01082	0,00000	0,00017	0,00012	0,00058
Haapsalu	0,00884	0,01232	0,00144	0,01000	0,00002	0,00014	0,00017	0,00003
Harju	0,00792	0,01210	0,00078	0,01000	0,00002	0,00020	0,00017	0,00023
Keila	0,00846	0,01145	0,00102	0,01000	0,00048	0,00000	0,00044	0,00023
OG	0,00846	0,01254	0,00102	0,00608	0,00102	0,00010	0,00026	0,00000
Prisma	0,00723	0,00941	0,00000	0,01020	0,00036	0,00053	0,00000	0,00144
Põlva	0,00846	0,01124	0,00096	0,00922	0,00068	0,00003	0,00032	0,00053
Rapla	0,00757	0,01103	0,00160	0,00960	0,00010	0,00005	0,00032	0,00020
REF	0,00000	0,00000	0,00023	0,01082	0,00000	0,00048	0,00003	0,00130
RRL	0,00689	0,01166	0,00303	0,00000	0,00096	0,00029	0,00008	0,00003
Selver	0,00260	0,00706	0,00063	0,01000	0,00017	0,00044	0,00000	0,00053
Vändra	0,00740	0,01145	0,00068	0,01000	0,00017	0,00032	0,00006	0,00020

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Negatiivne lahenduse maatriks 2017. aastal:

Ettevõte	P/A	E/A	T/E	I/T	C/I	W/C	S/W	P/S
ABC	0,00017	0,00014	0,00078	0,00000	0,00102	0,00010	0,00010	0,00020
Haapsalu	0,00000	0,00000	0,00029	0,00002	0,00078	0,00012	0,00006	0,00109
Harju	0,00003	0,00000	0,00073	0,00002	0,00078	0,00008	0,00006	0,00053
Keila	0,00000	0,00003	0,00053	0,00002	0,00010	0,00053	0,00000	0,00053
OG	0,00000	0,00000	0,00053	0,00068	0,00000	0,00017	0,00003	0,00144
Prisma	0,00008	0,00023	0,00303	0,00001	0,00017	0,00000	0,00044	0,00000
Põlva	0,00000	0,00004	0,00058	0,00006	0,00004	0,00032	0,00001	0,00023
Rapla	0,00005	0,00005	0,00023	0,00004	0,00048	0,00026	0,00001	0,00058
REF	0,00884	0,01254	0,00160	0,00000	0,00096	0,00000	0,00026	0,00000
RRL	0,00012	0,00002	0,00000	0,01082	0,00000	0,00004	0,00014	0,00109
Selver	0,00185	0,00078	0,00090	0,00002	0,00036	0,00000	0,00036	0,00023
Vändra	0,00006	0,00003	0,00084	0,00002	0,00036	0,00003	0,00017	0,00058

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 16

Lisa 18. TOPSISE järjestuse alused

Järjestused 2013.–2017. aastal:

Ettevõte	2013	2014	2015	2016	2017
ABC	0,209	0,235	0,246	0,234	0,227
Haapsalu	0,215	0,234	0,238	0,220	0,211
Harju	0,244	0,247	0,256	0,221	0,210
Keila	0,200	0,226	0,232	0,202	0,189
OG	0,188	0,226	0,264	0,237	0,237
Prisma	0,272	0,343	0,331	0,299	0,269
Põlva	0,179	0,210	0,221	0,171	0,168
Rapla	0,165	0,202	0,212	0,203	0,191
REF	0,561	0,523	0,519	0,556	0,578
RRL	0,473	0,507	0,502	0,453	0,422
Selver	0,301	0,337	0,356	0,334	0,314
Vändra	0,201	0,225	0,232	0,208	0,208

Allikas: autori koostatud, aluseks lisa 17